

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN
YARATICILIK ÖZYETERLİLİKLERİ VE
YARATICILIĞA TEŞVİK EDİCİ
DAVRANIŞLARI

AYŞİN SÜMBÜL

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKEK LİSANS PROGRAMI

Antalya, 2023

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YARATICILIK ÖZYETERLİLİKLERİ VE
YARATICILIĞA TEŞVİK EDİCİ DAVRANIŞLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşin Sümbül

Danışman:

Doç. Dr. Sabahat Burak

Antalya, 2023

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışırda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağılı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

20 / 07 / 2023

Ayşin Sümbül

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ayşin SÜMBÜL'ün bu çalışması 14.08.2023 tarihinde jürimiz tarafından Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Dr. Öğretim Üyesi Yakup YILDIRIM

Akdeniz Üniversitesi

.....

Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü

Üye : Dr. Öğretim Üyesi Ayşegül AKINCI COŞGUN

Aksaray Üniversitesi

.....

Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Sabahat BURAK

Akdeniz Üniversitesi

.....

Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI:

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Özyeterlilikleri ve Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışları

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı yapmamda bana büyük destek veren değerli hocam Doç. Dr. Sabahat BURAK’a çok teşekkür ediyorum.

Çalışmanın uygulama aşamasında örneklem dâhilinde olan okul öncesi öğretmeni arkadaşlarıma ve şuan görev yaptığım okuldaki öğretmen arkadaşlarıma süreçte bana verdikleri destek için çok teşekkür ediyorum.

Yüksek lisans çalışmamı tamamlayabilmem için hiçbir fedakârlıktan çekinmeyen canım annem, babam ve en çok da uykusuz gecelerimde yanımda olan kardeşime çok teşekkür ediyorum.

Ayşin Sümbül

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YARATICILIK ÖZYETERLİLİKLERİ VE YARATICILIĞA TEŞVİK EDİCİ DAVRANIŞLARI

Sümbül, Ayşin

Yüksek Lisans Tezi, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sabahat BURAK

Temmuz 2023, 106 sayfa

Özyeterlilik, bireyin belirli becerileri sergilemek için eylemleri organize etme ve uygulama becerisine ilişkin algısını ifade eder. Yaratıcı özyeterlilik, genel olarak özyeterlilikten farklıdır çünkü bireyin becerilerine ve içindeki yaratıcı potansiyele ilişkin inançlarına odaklanmaktadır. Özyeterliliğe dayalı olarak yaratıcı özyeterlilik, yeni bir iş veya yaratıcı fikirler üretme yeteneğine olan bireysel inançtır. Yaratıcı performans zaman ve çaba gerektirir. Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığı teşvik edici davranışları ile demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, anne baba eğitim düzeyi, kıdem yılı, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, algılanan sosyoekonomik durum, ilgi alanları ve eğitim verilen yaş grubu) arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırma, bir ilişkisel tarama çalışmasıdır. Çalışmanın örneklemini, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Antalya ili tüm ilçelerinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Örnekleme toplam 126 kişi (118 kadın ve 8 erkek) yer almıştır. Katılımcıların yaşları 20 yaş ve 50 yaş üstü arasındadır. Katılımcıların kıdem yılı ise 0-25 yıl ve üstüdür. Veriler, "Yaratıcılık Özyeterlilik Ölçeği", "Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi" ve araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılarak toplanmıştır. Bu araştırmadaki verilerinin analizi için SPSS 19 programından faydalanılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterliliklerinin anne baba eğitim, kıdem yılı, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, eğitim verilen yaş grubu, algılanan sosyoekonomik durum ve yaş düzeylerine göre farklılıklarını incelemek için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. İlgi alanları ve cinsiyetleri arasındaki farklılıklarını incelemek için ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının anne baba eğitim, kıdem yılı, eğitim verilen yaş grubu, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, algılanan sosyoekonomik durum ve yaş grubuna göre farklılıklarını incelemek

için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İlgi alanları için T testi, cinsiyet için ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. ANOVA testi ve Kruskal Wallis H testi ile birlikte farklılıkların kaynağını bulmak için LSD testleri kullanılmıştır.

Veriler; cinsiyet, anne baba eēitim düzeyi, kıdem yılı, sanatsal aktivite durumu, eēitim verilen yaē grubu, algılanan sosyoekonomik durum, yaē ve ilgi alanları gibi faktörlere göre incelenmiştir. Yaratıcılık özyeterlilik düzeyleri anne eēitim ve sanatsal aktivitelere katılma sıklığı deēiēkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Yaratıcılıēa teēvik edici davranış düzeyleri; yaşlarına göre baēımsızlık ve yargılama, kıdem yılına göre entegrasyon ve motivasyon, anne eēitim durumuna göre sorgulama, ilgi alanlarından genel kùltüre göre entegrasyon ve hayal kırıklığı alt boyutlarında anlamlı fark göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eēitimi, özyeterlilik, yaratıcı özyeterlilik, özyeterliliēi teēvik.

ABSTRACT
CREATIVITY SELF-EFFICACY AND CREATIVITY-ENCOURAGING
BEHAVIORS OF PRESCHOOL TEACHERS

Sümbül, Ayşin

Master Thesis, Department of Basic Education

Advisor: Assoc. Dr. Sabahat BURAK

July 2023, 106 pages

Self-efficacy refers to an individual's perception of their ability to organize and execute actions to demonstrate certain skills. Creative self-efficacy is different from general self-efficacy because it focuses on an individual's beliefs about their skills and creative potential. Based on self-efficacy, creative self-efficacy is an individual's belief in their ability to produce new work or creative ideas. Creative performance requires time and effort. This study examines the relationship between preschool teachers' creative self-efficacy and behaviors that promote creativity and their demographic characteristics (gender, age, parental education level, years of seniority, frequency of participation in artistic activities, perceived socioeconomic status, areas of interest, and age group taught). The research is a relational survey study. The sample of the study consists of preschool teachers working in all districts of Antalya province during the 2022-2023 academic year. A total of 126 people (118 women and 8 men) participated in the sample. The ages of the participants range from 20 years old to over 50 years old. The seniority year of the participants is 0-25 years and above. Data were collected using the "Creativity Self-Efficacy Scale", "Teacher Behaviors Index that Encourages Creativity" and "Personal Information Form" prepared by the researcher. SPSS 19 program was used for the analysis of the data in this research. Kruskal Wallis H test was used to examine the differences in preschool teachers' creative self-efficacy according to parental education, seniority year, frequency of participation in artistic activities, age group taught, perceived socioeconomic status, and age levels. Mann Whitney U test was used to examine the differences between their areas of interest and gender. One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was used to examine the differences in preschool teachers' behaviors that encourage creativity according to parental education, seniority year, age group taught, frequency of participation in artistic activities, perceived socioeconomic status, and age group. T-test was used for areas of interest and Mann Whitney

U test was used for gender. LSD tests were used to find the source of differences with ANOVA test and Kruskal Wallis H test.

The data was analyzed according to factors such as gender, parental education level, seniority year, artistic activity status, age group of education, perceived socioeconomic status, age and interests. Creativity self-efficacy levels show a significant difference according to the frequency of participation in artistic activities and mother's education. Levels of behavior encouraging creativity show a significant difference in the sub-dimensions of independence and judgment according to age, integration and motivation according to seniority year, questioning according to mother's education status, integration and frustration according to general culture from interests.

Keywords: Preschool education, self-efficacy, creative self-efficacy, encouragement of self-efficacy.

İÇİNDEKİLER

DOĞRULUK BEYANI.....	
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	
TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç ve Önem.....	3
1.3. Problem Cümlesi.....	4
1.3.1.Alt Problemler.....	4

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Okul Öncesi Dönem.....	6
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimi.....	6
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Gerekliliği ve Önemi.....	7
2.1.3. Okul Öncesi Dönemde Bilişsel Gelişim.....	8
2.1.4. İlkokula Hazırlık Süreci Olarak Okul Öncesi Eğitimi.....	10
2.2. Yaratıcılık Kavramı.....	12
2.2.1. Yaratıcılığın Boyutları.....	14
2.2.2. Yaratıcılığı Teşvik.....	15
2.2.3. Yaratıcılığı Teşvik Amaçlı Sınıf Etkinlikleri.....	16

2.3. Özyeterlilik.....	19
2.3.1. Özyeterliliğin Kaynakları.....	20
2.3.1.1. Doğrudan Yaşantılar.....	21
2.3.1.2. Dolaylı Yaşantılar.....	21
2.3.1.3. Sözel İkna.....	22
2.3.1.4. Psikolojik Durumlar.....	22
2.4. Yaratıcılık Özyeterliliği.....	24

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	25
3.2. Çalışma Grubu.....	25
3.3. Veri Toplama Araçları.....	25
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	26
3.3.2. Yaratıcılık Özyeterlilik Ölçeği (YÖÖ).....	26
3.3.3. Yaratıcılığı Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi).....	26
3.4. Verilerin Toplanması.....	26
3.5. Verilerin Analizi.....	27

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	29
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	29
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	30
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	31
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	32
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	33

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	33
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	34
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	35
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	36
4.11. Onbirinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	37
4.12. Onikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	43
4.13. Onüçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	49
4.14. Ondördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	53
4.15. Onbeşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	58
4.16. Onaltıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	65
4.17. Onyedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	70
4.18. Onsekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	75

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma.....	81
5.2. Sonuç.....	84
5.3. Öneriler.....	85
KAYNAKLAR.....	88
EKLER.....	95
EK 1: Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi(Yödİndeksi).....	95
EK 2: Yaratıcılık Özyeterlilik Ölçeği.....	100
EK 3: ÖLÇEK İZİNLERİ.....	101
EK 4: MEB İZNİ.....	102
EK 5: ETİK KURUL ARAŞTIRMA İZNİ.....	103
ÖZGEÇMİŞ.....	104
İNTİHAL RAPORU.....	105

EK 6: BİLDİRİM SAYFASI.....	106
------------------------------------	------------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.5.1: Bağımlı Bağımsız: Değişkenlere Yapılan Normallik Testi Sonuçları.....	28
Tablo 4.1: Cinsiyet Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	29
Tablo 4.2: Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	30
Tablo 4.3: Babası Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	31
Tablo 4.4: Kıdem Durumu Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	31
Tablo 4.5: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	32
Tablo 4.6: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	33
Tablo 4.7: Yaş Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	34
Tablo 4.8: İlgi alanlarına Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	34
Tablo 4.9: Eğitim Verilen Yaş Grubuna Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Toplam Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları.....	35
Tablo 4.10: Cinsiyete Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	36
Tablo 4.11: Yaş Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	37
Tablo 4.12: Yaş Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	38
Tablo 4.13: Yaş Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	39
Tablo 4.14: Yaş Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	39
Tablo 4.15: Yaş Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	40
Tablo 4.16: Yaş Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	40

Tablo 4.17: Yaş Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	41
Tablo 4.18: Yaş Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	41
Tablo 4.19: Yaş Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	42
Tablo 4.20: Yaş Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları..	42
Tablo 4.21: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	43
Tablo 4.22: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 4.23: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 4.24: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	45
Tablo 4.25: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	45
Tablo 4.26: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	46
Tablo 4.27: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 4.28: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 4.29: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	48
Tablo 4.30: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	48
Tablo 4.30: Anne Eğitim Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 4.31: Anne Eğitim Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 4.32: Anne Eğitim Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	50

Tablo 4.33: Anne Eğitim Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	50
Tablo 4.34: Anne Eğitim Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	51
Tablo 4.35: Anne Eğitim Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	51
Tablo 4.36: Anne Eğitim Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 4.37: Anne Eğitim Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 4.38: Anne Eğitim Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 4.39: Anne Eğitim Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 4.40: Baba Eğitim Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 4.41: Baba Eğitim Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	54
Tablo 4.42: Baba Eğitim Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	54
Tablo 4.43: Baba Eğitim Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 4.44: Baba Eğitim Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	55
Tablo 4.45: Baba Eğitim Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	56
Tablo 4.46: Baba Eğitim Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	56
Tablo 4.47: Baba Eğitim Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	56
Tablo 4.48: Baba Eğitim Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	57
Tablo 4.49: Baba Eğitim Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	57

Tablo 4.50: Sanat Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları.....	58
Tablo 4.51: Spor Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları.....	59
Tablo 4.52: Müzik Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları.....	60
Tablo 4.53: Teknoloji Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları.....	61
Tablo 4.54: Bilim Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları.....	62
Tablo 4.55: Genel Kültür Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları.....	63
Tablo 4.56: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	65
Tablo 4.57: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	65
Tablo 4.58: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 4.59: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 4.60: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	67
Tablo 4.61: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	67
Tablo 4.62: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	68
Tablo 4.63: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	68
Tablo 4.64: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	69
Tablo 4.65: Eğitim Verilen Yaş Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	69
Tablo 4.66: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	70

Tablo 4.67: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	70
Tablo 4.68: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	71
Tablo 4.69: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 4.70: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 4.71: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	73
Tablo 4.72: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	73
Tablo 4.73: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu tu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 4.74: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu tu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 4.75: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Toplam tu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	75
Tablo 4.76: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	75
Tablo 4.77: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	76
Tablo 4.78: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	77
Tablo 4.79: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	77
Tablo 4.80: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 4.81: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 4.82: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	79
Tablo 4.83: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	79
Tablo 4.84: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	80

Tablo 4.85: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları.....	80
--	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireyin hayatında “sihirli yıllar” olarak tanımlanan okul öncesi eğitim dönemi, çocukların gelişim sürecinin temellerinin atıldığı kritik eğitim dönemlerini içeren bir süreçtir (Oktay, 2007). Çocukların okul öncesi eğitim döneminde birtakım basamaklarda edindikleri kazanımlar sonraki dönemdeki yaşamlarında onlara rehberlik edecektir. Çocuğun gelecek yaşantısının temelini atıldığı ve her bakımdan hızlı bir gelişim yaşadığı bu süreç, dil, toplumsal, bilimsel, özbakım alanları ile psiko-motor ve duygusal alanda da birbirleriyle koordinasyon içinde ve hızlı bir gelişme gösterdiği için bu süreç, bireyin hayatındaki en kritik dönem olarak kabul edilmektedir (Arı, 2005). Bundan dolayı okul öncesi eğitim süreci, özellikle öğretmenlerin yapacakları etkinliklerin seçilmesi ve planlanması bakımından da çok önemli bir süreçtir. Okul öncesi eğitimde uygulanacak eğitim içeriği bakımından çocuğun doğal yapısına zarar vermeyen, çocuğun yaratılışında mevcut olan merak ve özgüven duygusunu geliştirecek uygulamaları içermelidir. Özellikle okul öncesi eğitimi planlanırken çocukların zor akademik kavramları öğretmeye çalışmaktan ziyade onların zihninde temel kavramların oturmasına ve bir karakter sahibi olmasına yardım edecek bir sistem hedeflenmelidir (Cho, vd., 2003).

0 ile 6 yaş arasını içine alan okul öncesi eğitim dönemiyle ilgili araştırmalar da bu dönemin insan hayatının en kritik ve en önemli dönemi olduğunu iddia etmektedir (Aral vd., 2003; Başal 2005, Kuru Turaşlı, 2009). Gelişim psikologları hayatın ilk beş altı yılında, gelişme ve öğrenme hızının çok yüksek olduğunu; öğrenme teorisyenleri ise bu yıllarda edinilen deneyimlerin ve öğrenilenlerin sonraki hayat ve öğrenme edimlerinde değiştirilmesi zor ve kalıcı özellikte izler bırakacağını ileri sürmüşlerdir (Üstünoğlu, 1984). Çağdaş ve demokratik toplum yapısına uygun, duygularını ve düşüncelerini özgür biçimde ifade edebilen, araştırmacı ve girişimci, özdenetimini yapabilen, özgüven sahibi, başkalarının haklarına saygı duyan, yeteneklerinin farkında olan ve bunları kullanma becerisine sahip ve kültürel değer sahibi, beden ve ruhen sağlıklı bireyler yetiştirmek; ancak okul öncesi dönemdeki çocukların eğitimine gereken önemin verilmesiyle mümkün olabilmektedir (Kandır, 2005).

Öğretmenler, iletişim ve insan ilişkilerinde başarılı olmayı gerekli kılan bir mesleğin üyeleridir. Öğretmenlerin özyeterlilik inancıyla ilgili algıları, görevleri süresince üstlendikleri

sorumlulukları yerine getirme noktasında kritik bir önem taşımaktadır (Başal 2005). Öğretmenlikte problem çözme becerisi ve öz yeterlilik inancı, mesleğini ifa ederken öğretmenin verimli ve etkili olmasında olduğu kadar bir rol model olmak suretiyle öğrencilerini, meslektaşlarını, sosyal ilişki içinde oldukları toplumun diğer unsurlarını etkilemek ve yönlendirmek bakımından belirleyici faktörlerden biridir (Konan ve Oğuz, 2016).

Farklı branş ve kademedeki öğretmenlerin eğitim süreçlerinde yaratıcılığa teşvik edici davranışları öğrencilerin gelişimleri açısından önemlidir. Yaratıcılığa teşvik edici davranış ve yaratıcılığa destek olan faktörler, okul öncesi öğretmenlerle yapılan çalışmayla davranış şartları ve yaratıcılık süreçleri bağlamında gözlemlenip ele alınarak yaratıcı sürecini tespit etmek bu çalışmanın ikincil önemini oluşturmaktadır. Yüksek yaratıcılık düzeyine sahip ve öğrencilerini yaratıcılığa teşvik eden okul öncesi öğretmenlerin, üretken, yenilikçi, yüksek problem çözme becerisine sahip öğrenciler yetiştirmeleri beklenmektedir.

Yaratıcılık, hem yeni hem de değere sahip ürünler ortaya çıkarmadır (Neihart, 1998). Yaratıcılık özyeterliliği kavramının tanımı ise “kişinin yaratıcı ürünler geliştirebilme yeteneğine ilişkin inancı” şeklinde yapılmaktadır (Tierney ve Farmer, 2002: 1138). Yaratıcılık özyeterliliği, profesyonel kişilerin meslek alanlarında başarılı bir şekilde yaratıcı olabilmeleri için önemli bir faktördür (Aral, 1999). Yaratıcılık öz yeterliliği, yaratıcı ve üretken hayal gücüyle yaratıcılığın boyutları olan orijinallik ve akılcılığın önemli bir yordayıcısıdır (Erdoğan, 2006). Yaratıcılık özyeterliliğinin yaratıcılıkla olduğu gibi yaratıcı performansıyla ilişkisinin olduğu ortaya konulmuştur (Aral, 1999). Daha güçlü yaratıcı özyeterlilik inançlarına sahip olanların, yaratıcılığı teşvik performanslarının da yüksek olabileceği, yaratıcı performansın ve yaratıcılığı teşvikin artmasının da (yaratıcı öğretim) öğretimde etkililiğin artmasını sağlayabileceği ifade edilmiştir (Atabek, 2020). Yaratıcı performansın ve yaratıcılığı teşvik performansıyla doğrudan ilişkilerinin yanı sıra, yaratıcılık özyeterliliği, dolaylı yollardan da olsa yaratıcılığa ve yaratıcılığı teşvike etki etmektedir. Bu çerçevede Gu vd. (2017), yaratıcılık özyeterliliğinin, içsel motivasyon üzerinde etkili olarak öğrencilerin yaratıcılıklarını teşvik ederek onların bu yönlerinin gelişmesinde dolaylı bir etkisinin olduğunu bildirmişlerdir. Öğretmenlerin yaratıcılığı ve yaratıcılıkla ilgili özyeterliliklerinin eksikliği, öğretim sürecinde bir dizi problemi beraberinde getirebilir. Yaratıcılık, yeni ve etkili çözümler üretebilme yeteneği anlamına gelir ve bu yetenek, öğretmenlerin karşılaştığı birçok zorlukla başa çıkmada kritik öneme sahiptir. Eğer öğretmenler bu alanda kendilerine güven duymazlarsa veya yaratıcılık becerileri zayıfsa, bu, öğretim sürecindeki etkinliklerini olumsuz etkileyebilir (Kuru Turaşlı, 2009). Öncelikle, yaratıcılık öz yeterliliği düşük olan öğretmenler, öğrencilere bilgi aktarma biçimlerinde çeşitlilik sağlamakta zorlanabilirler. Çünkü yaratıcı düşünme,

öğrencilerin dikkatini çeken, ilgi çekici ve anlamlı öğrenme deneyimleri tasarlamak için gereklidir. Bu durum, öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını düşürebilir ve dolayısıyla öğrenme hedeflerine ulaşmalarını zorlaştırabilir. İkincisi, yaratıcılık özyeterliliği düşük olan öğretmenler, öğrencilerin karşılaştığı öğrenme zorluklarını çözmek için esnek ve yenilikçi çözümler geliştirmede güçlük çekebilirler (Tuğrul, 1993). Dolayısıyla, öğrencilerin öğrenme sürecinde karşılaştıkları engellerin üstesinden gelmelerini zorlaştırabilir ve onların akademik başarısını olumsuz etkileyebilir. Son olarak, öğretmenlerin yaratıcılıklarının ve yaratıcılık özyeterliliklerinin eksikliği, onların kendi profesyonel gelişimlerini de olumsuz etkileyebilir. Yaratıcılık, öğretmenlerin yeni öğretim stratejileri ve teknikleri keşfetmelerini, kendi öğretim uygulamalarını değerlendirmelerini ve geliştirmelerini sağlar. Eğer bu yetenekler zayıfsa, öğretmenlerin kendi öğretim pratiklerini yeniden düşünmeleri ve geliştirmeleri daha zor olabilmektedir (Turaşlı, 2012).

1.2. Amaç ve Önem

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının demografik özelliklere bağlı olarak değişkenlik gösterip göstermediğini belirlemektir. Bu çalışmanın hedefi, eğer değişkenlik gösteriyorsa bu bağlantının doğası hakkında daha derin bir anlayış geliştirmektir.

Bu hedef ile çalışma, hem teorik hem de pratik katkıları hedeflemektedir. Teorik katkılar açısından, bu araştırma, yaratıcılık özyeterlilik ve yaratıcılığı teşvik edici davranışlar ile demografik özellikler arasındaki ilişki üzerine mevcut literatürü genişletme potansiyeline sahiptir. Pratik katkılar açısından, bu çalışmanın sonuçları okul öncesi öğretmenlerine, yaratıcılığı teşvik etme stratejilerini ve özyeterlilik algılarını nasıl geliştirebilecekleri konusunda potansiyel rehberlik edebileceği öngörülmektedir.

Öğretmenlerin yaratıcılık ve yaratıcılıkla ilgili özyeterliliklerinin önemini daha ayrıntılı bir şekilde ele alan çalışma, bu konuda daha geniş bir bilgi tabanı oluşturacaktır. Çalışmanın yaratıcılık ve özyeterlilik arasındaki ilişkinin özel bir bağlamda veya popülasyonda nasıl işlediğini belirleme fırsatı sunacağı, belirli bir öğretmen grubu veya belirli bir öğrenme ortamı için daha uygulanabilir ve etkili stratejiler geliştirmemize yardımcı olabileceği öngörülmektedir. Yaratıcılık ve özyeterlilik arasındaki ilişkinin üzerinde durulabilecek belirli faktörler veya değişkenlerin belirlenmesine yardımcı olabileceği için çalışma, öğretmenlerin kendi yaratıcılıklarını ve özyeterliliklerini nasıl geliştirebilecekleri konusunda daha fazla bilgi sağlayabilme amacı taşımaktadır.

1.3. Problem Cümlesi

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri onların kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

1.3.1. Alt Problemler

1. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
4. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri kıdeme göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
5. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri sanatsal aktiviteler için ayırdıkları vakte göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
6. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri algılanan sosyoekonomik durumlarına göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
7. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri yaşlarına göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
8. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ilgi alanlarına göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
9. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri eğitim verilen yaş grubuna göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
10. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
11. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri yaşlarına göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
12. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri kıdeme göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
13. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri anne eğitim düzeyine göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
14. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri baba eğitim düzeyine göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

15. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri ilgi alanlarına göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

16. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri eğitim verilen yaş grubuna göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

17. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri sanatsal aktiviteler için ayırdıkları vakte göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

18. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri algılanan sosyoekonomik durumlarına göre istatistiksel anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu kısmında kuramsal çerçeve ve araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Okul Öncesi Dönem

Okul öncesi dönem, bir bireyin gelişim ve eğitim döneminin en hızlı ve önemli olduğu dönemdir. Çocuğun okul öncesi dönemde kazandığı beceriler, alışkanlıklar ve öğrendiği bilgiler onun sonraki dönemdeki yaşantısında başarılı olmasını sağlamaktadır (Zembat vd., 2010). Bu dönem çocuklarının çok ve çeşitli uyaranlara ihtiyaçları vardır. Sözü edilen çocukların iyi bir eğitimden geçmeleri için onlara sözel bilgiler vermek yerine görsel imgeler sunmak daha doğrudur. Bunun yanında çocukların duyu organlarının tamamına hitap etmek farklı deneyimler edinmeleri bakımından çok önemlidir (Karoğlu ve Ünüvar, 2017).

Erken çocuklukta öğrenmenin en iyi yolu duyulardır ve ilk çocukluk döneminde duyulara dayalı ve somut bir eğitim verilmesi gerekmektedir (Oktay, 2010). Çocukların bu dönemde edindikleri somut deneyimler onlarda kalıcı bilgiler oluşmasını sağlamaktadır. Bireylerin erken çocukluk dönemlerinde kazanacakları deneyim ve bilgiler çocuğun hayatı için büyük önemi olan kritik dönemini de başarılı bir şekilde tamamlamalarını sağlayacaktır (Cirhinlioğlu, 2015).

Çocuk, okul öncesindeki dönemde temel becerileri ve bilgileri kazanır. Bu dönemde çok hızlı bir değişim yaşayan çocuğun gelişimine ve eğitimine çok yönlü ve kapsamlı faktörlerin çok büyük etkisi vardır (Balat, vd., 2012). Çocuğun çevresinde toplumsal, zihinsel ve fiziksel uyaranlar yoksa ya da yeterli düzeyde değilse, beklenen algı; bilişel, sosyal ve motor yeteneklerinin gelişmesinde etkili olamaz ve çocuğun yaşlıtlarından daha düşük düzeyde edimler göstermesine neden olur (Cirhinlioğlu, 2015).

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimi

Bireyin gelişme öyküsü doğum öncesinden başlayarak hayatı boyunca süren, birçok unsur tarafından etkilen, birikimsel yapısı olan ve genellikle herkeste aynı yapıda olmasına karşın her bireyde bazı farklılıkların görüldüğü bir süreçtir. Söz konusu süreçte, çoğu kez

fizyolojik ve psikolojik faktörler iç içe girmekte ve gelişim süreci üzerinde karşılıklı olarak etkili olmaktadır (Arı, 2005).

Okul öncesi eğitim, ilkokuldan önceki 0-6 yaş aralığındaki geniş bir dönemdeki eğitim sürecini kapsamaktadır (Litjens ve Taguma, 2010). Okul öncesi eğitim, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil ve motor gelişimlerinin en hızlı yaşandığı süreçte; onlara içeriği zengin yaşantılar sunmak, yeteneklerini keşfetmelerini ve becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu süreçte yürütülen eğitimle ilgili faaliyetler; sonuç odaklı olmaktan ziyade süreç odaklı bir özelliğe sahiptir (Yazıcı, 2002).

Çocuk için doğumdan altı yaşının sonuna dek olan okul öncesi dönem, yaşam sürecinde en kritik dönemeçlerdendir. Sonraki dönemde çocuğun gelişimiyle ilgili olarak oluşan birçok yanlış veya eksik durumun kaynağı genel olarak bu yaşlarda yapılan hatalardır (Tuğrul, 1993).

Farklı birçok tanımlamaları olan okul öncesi eğitim kavramı, genel olarak; 0 ile 6 yaş arasındaki çocukların ilköğretimden önce yaşadıkları uyarıcıları bakımından zengin çevrede, potansiyellerini ortaya çıkarmayı amaçlayan organize bir eğitim kavramlarında bulunmaktadır. Okul öncesi eğitim, 0 ile 6 yaş arasındaki çocukların her türlü gelişimlerini destekleyen organize, sistemli ve planlı eğitim etkinlikleridir (Oktay, 2007).

Türkiye’de okul öncesi eğitimle ilgili hedefler, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile tespit edilmiştir. Sözü edilen kanunda okul öncesi eğitimin tanımı: “mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar,” biçiminde yapılmıştır (MEB, 1993: 4-5). Sözü edilen eğitimin amaçları ve hedefleri 20. Maddede belirtilmiştir (Balat vd., 2012);

Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
2. Onları ilköğretime hazırlamak;
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Gerekliliği ve Önemi

Bireyin bütün hayatı dikkate alındığı zaman bazı hayat bölümlerinin fizyolojik ve psikolojik gelişimler açısından önemli dönemler olduğu görülecektir. Okul öncesi eğitim süreci, çocuk için olduğu gibi toplum için de birçok işlevi ifade etmektedir. İlk olarak çocukta kişilik oluşumu ve benlik kavramı gelişiminde, sosyal, bilişsel, duygusal ve dil gelişimi

bakımından etkileri olduğu bilinmektedir. Erken dönemde edinilmiş geniş çevre tecrübeleri insanın sonraki dönemlerinde sağlıklı bireyler olmasında önemli etkilere sahiptir (Oktay ve Unutkan, 2003). Nörobiyoloji alanında yapılan çalışmalara göre, beyin ömür boyu gelişmektedir; ancak sözü edilen gelişimin her dönemde aynı hızda olmadığı da bilinmektedir (Dereli ve Dereli, 2017). Özellikle insan hayatının ilk yılları içinde yaşanan etkileşim ve deneyimler, beynin gelişiminde oldukça önemlidir (Akdağ, 2015).

Okul öncesi eğitim süreci, çocuklar için olduğu kadar toplum için de birçok işlevi yerine getirir. Bu süreç, çocuğun kişilik yapısının oluşması ve benlik kavramının gelişiminde önemli bir rol oynar ve sosyal, bilişsel, duygusal ve dil gelişimlerini etkiler (Aral ve Duman, 2014). Erken yaşlarda kazanılan geniş çevresel deneyimler, bireyin sonraki yaşantılarında sağlıklı bir kişilik geliştirmesinde belirleyici olma özelliği taşımaktadır. Okul öncesi dönem, çocuğun temel kavramları öğrenmeye başladığı kritik bir evredir. Bu sebeple, öğrenme süreci genellikle somut nesneler ve kişisel deneyimler aracılığıyla gerçekleşmektedir (Arı, 2005). Bu deneyimler çocuğun çevresini anlama ve yorumlama kabiliyetini geliştirirken, aynı zamanda yaşam boyu öğrenmenin temelini atan bir süreçtir.

2.1.3. Okul Öncesi Dönemde Bilişsel Gelişim

“Biliş” (cognition), bireyin dünyayı öğrenmesini ve anlamasını içeren zihinsel faaliyetlerdir; “düşünme” (thinking) kavramıyla anlamdaştır. Çocukların düşünme biçimleri yetişkinlerden farklıdır. Bu durum, onların yetişkinlere göre daha ilkel, basit ve daha az karmaşık bir düşünme örüntüsüne sahip oldukları anlamına gelmemektedir. Çocukların kendilerine özgü bir dünya görüşüne sahip oldukları dikkatlerden kaçmaması gereken bir durumdur (Ramazan ve Demir, 2011).

Çocuklar, birer küçük bilim insanı gibi davranırlar. Anlamaya ve bilmeye olan büyük istekleri onlarda yaratılıştan mevcut bulunan merak duygusundan kaynaklanmaktadır. Çevresinde olanları ve yakınındaki nesneleri merak eden çocuk; annesine, babasına, kardeşine, öğretmenine olayları, eşyaları, neden-sonuç ilişkilerini sürekli sorarak anlamak ve anlamlandırmak ister. Onların sözü edilen düşünme biçimleri yetişkinlerden farklı olmakla birlikte problem çözme yöntemleri ve akıl yürütme becerileri diğer bireylerin onları anlamalarına yardım edebilir (Tagay vd., 2010).

Çocukların algılarının en fazla açık olduğu dönem, okul öncesi dönemdir (Aral, 1999). Çocukların algı süreci, sözü edilen dönemin birinci yarısında seçicilik özelliği göstermektedir. Bu dönemde çocuk, önceliği ilgisini çeken uyarıcılara yoğunlaştırırken, daha sonraki dönemde sözü edilen özellik, kendisini ayırt etmeye bırakmaktadır (Oğurlu ve Yaman, 2010).

Biliş; bellek, algı, düşünme, dikkat, hatırlama, akıl yürütme, problem çözme, tahmin yürütme, dil bilgisi ve gelişmesi, üretkenlik, yaratıcılık ve okuma yazma gibi ileri birçok zihinsel süreci içermektedir (Zembat vd., 2010). Bilişsel gelişim; doğumla başlayıp çevreyle etkileşime girilmesinde ve çevrenin anlaşılmasında yardımcı olan bilginin öğrenilmesi, kullanılması, muhafaza edilmesi, yorumlanıp tekrar düzenlenmesi ve değerlendirilmesi kademelerindeki zihinsel bütün süreçleri kapsayan bir gelişim alanıdır (Ömeroğlu ve Kandır, 2007). Çocukların duyu organları aracılığıyla aldıkları uyarıcı ve nesnelerle ilgili düşünmesini belirtmektedir. Çocuğun kendisine, çevresine, olaylara ve olgulara dair akıl yürütme, kuralları karmaşık ya da basit bir şekilde içselleştirme ve örgütleme; varsayımsal durumlarla ilgili mantıki düşünüş ve tahmin geliştirme, nesnelerin aralarındaki benzerlikleri ve farklılıkları anlama, nesneleri sınıflandırma gibi birçok beceri, bilişsel gelişimin kapsamında yer almaktadır (Koçak vd., 2015). Fakat okul öncesi çocuklarında soyut akıl yürütme becerilerinin gelişmesi zamana ihtiyaç duyulan bir işlemdir. Basitten karmaşığa, kolaydan zora düzenlenmiş bilgiler doğumla başlayarak ölüme dek süren bir dönemde bilişsel yapının olumlu istikamette gelişmesini sağlamaktadır (Oğurlu ve Yaman, 2010).

Okul öncesi dönem, doğumdan önceki dönemin ardından en hızlı gelişim yaşanan dönemdir. Fiziksel gelişimi hızlı olan çocuk, bilişsel olarak da hızlı bir gelişim göstermektedir (Dereli ve Dereli, 2017). Çocuk problem çözmede, anlamlandırma ve akıl yürütme süreçlerinde bilişsel yetilerinden yararlanmaktadır. Bu, bilişsel yetiler üzerinde büyük oranda etkili olan, deneyimlerle edinilmiş öğrenmelerdir (Akçay, 2006). Çocukların bilişsel yapılarının diğer dönemlerden çok daha esnek bir yapıya sahip olması, onların uyaranların birçoğunu anlamlı bir biçimde algılamalarını, olgular ve kavramlar hakkında birçok ön bilgi edinmelerini sağlamaktadır. Karşı karşıya kalınan sorunlara çözümler bulmak, yeni durumlara uyum göstermek ve karar verme süreçlerinden faydalanmak, sözü edilen önbilgiler sayesinde gerçekleşmektedir (Koçak vd., 2015).

Okul öncesi dönem olarak adlandırılan dönem, hayatın diğer yıllarıyla kıyaslandığı zaman farklı gelişim alanlarının birbirleriyle ilişki ve etkileşimin en fazla olduğu dönem olduğu görülecektir. Bu dönemde zihinsel gelişim, en dikkat çekici gelişim alanı olan motor gelişimin adeta kapsamında yer almaktadır (Oktay, 2007). Motor gelişim kapsamında yer alan kavramlardan biri olan dikkatin tanımı, bireyin duygu ve düşüncelerini bir olay ya da nesneler üzerine toplayabilmesi, şeklinde yapılabilmektedir. Sözü edilen kavram, zihinsel kurgu ve yoğunlaşmayla yakın anlamlarda kullanılabilir. Dikkat gelişimi içinde ilgi, ihtiyaç, keşfetme ve merak güdöleri yer almaktadır (Westerberg ve Klingberg, 2007).

Bilişsel gelişim içinde; problem çözme, bilgiyi tanıma ve anlamlandırma, bir işi bitirinceye dek dikkati ona yoğunlaştırma ve karar verme süreçleri de yer almaktadır (Smith-Donald vd., 2007). Bilişsel özellikler; yaş, kalıtım, çevre ve deneyim gibi etkenlere göre değişiklikler göstermektedir. Kalıtım yoluyla aktarılan özellikler sınırlıdır ama bu özellikler bireyin etkileşim içinde olduğu dış dünyayla gelişmektedir. Bilişsel gelişim gözlenmesi mümkün olmayan süreçleri içerdiği için; özellikle bebeklik dönemi bilişsel gelişim sürecini araştırmak çok kolay değildir (Zembat vd., 2010). Fakat sözü edilen süreçte olumsuz çevre şartlarını kontrol altına almak, özellikle çocuğun bilişsel gelişimi başta olmak üzere gelişim alanlarının tamamına destek olmak bakımından oldukça büyük öneme sahiptir. Çocuk, sürekli olarak içine doğduğu dünyayı anlama çabası içindedir. Basitten karmaşığa doğru zihinsel bir düzen geliştirmek suretiyle, çevresiyle uyumlu hale gelmeyi başarmaktadır (Tanrıbuyurdu ve Yıldız, 2014). Aile ortamından başlayarak bütün çevreye yayılan uyum süreci, çocuğu duygusal ve sosyal olarak etkilemektedir. Çocuk tarafından oluşturulan zihinsel düzen, onun hayatta karşı karşıya kaldığı durumlar karşısında sergileyeceği tutumları ve davranışları da belirlemektedir (Ömeroğlu ve Kandır, 2007).

2.1.4. İlkokula Hazırlık Süreci Olarak Okul Öncesi Eğitimi

Okul öncesi eğitim süreci, çocukların bazı temel davranışları kazanmaya başladığı en önemli ve en başta gelen eğitim kademelerinden birisidir. Yapılan beyinle ilgili araştırmalar, eğitim uygulamaları ve gelişimsel araştırmalar incelendiği zaman, istendik, nitelikli ve sağlıklı davranışlara sahip kuşaklar yetiştirmek üzere eğitim yaşamına erken yaşlarda başlamanın gerekli olduğu düşüncesi öne çıkmaktadır (Yapıcı ve Ulu, 2010). Çocukların gelişimi, öğrenme durumları ve ihtiyaçları gibi konular üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar okul öncesi eğitime dahil olan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre gelişim farklılıkları bulunduğunu tespit etmektedir (Yılmaz, 1999).

Son yıllarda önemi ısrarla vurgulanan okul öncesi eğitim kavramı; çocuğun doğumu ile 72 ayı doluncaya kadar geçen süreci kapsayan ve bu yaş grubu çocukların gelişimsel düzeylerine ve bireysel niteliklerine uygun, bedensel, zihinsel, sosyal-duygusal, dil ve motor gelişimlerine destek olmaya yönelik zengin uyarıcı çevre içinde, toplumun kültürel değerlerine uygun biçimde en iyi standartlar çerçevesinde eğitim-öğretim imkanları sunan, çocukları ilkokula hazırlayan bilinçli ve sistemli bir eğitim sürecidir (Akduman, 2010). Dünya genelinde de kabul edilmiş ve evrensel olarak benimsenmiş durumlar; çocukların gelişim özelliklerini bireysel farklılıklarını dikkate alarak üst düzeylere çıkarmak, ailelere destek

verilmesi ve geleceğe dönük yatırımların yapılması olsa da, eğitim sürecinde bütün milletlerin kendilerine özgü amaçları vardır (Akçay, 2006; MEB, 2013).

Türk Milli Eğitim Sistemi çerçevesinde kademelerden biri olarak yer verilen “okul öncesi eğitim” kademesinin genel amaçları ise; çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişmesi ile iyi ve pozitif alışkanlıklar kazanmalarını temin etmek, çocukları ilkokula hazırlamak, koşulları elverişli olmayan ailelerden ve çevrelerden gelen çocukları odağına alan ortak bir eğitim ortamı oluşturmak, Türkçeyi güzel ve doğru konuşmalarını sağlamaktır (MEB, 2013). Sözü edilen amaçlar dikkate alındığı zaman nitelikleri yüksek bir okul öncesi eğitiminin, çocukların gelişimindeki etkileri dikkatlerden kaçmamalıdır. Okul öncesi eğitim sürecinde yer almış çocuk kuralları ve sosyal davranışları öğrenme, sorgulama, çıkarım yapma, akıl yürütme gibi becerileri kazanma, dil gelişiminin desteklenmesi, kendini daha iyi ifade edebilme, güven duygusunun gelişimi gibi çeşitli becerilere sahip olarak, bir bakıma hayata hazır duruma getirilmektedir (Turaşlı, 2012).

Okul öncesi eğitim; öğrencileri, temel eğitimde ihtiyaç duyulan bilgi becerileri, tutum ve davranışları edinmelerini sağlayıcı nitelikte olmalıdır. Çünkü okul öncesinin ve ilköğretimin hedeflerinin paralel olması, çocukların başarılı olmasını ve uyum göstermesini etkileyen önemli faktörlerden birisidir (Uyanık ve Kandır, 2010).

Eğitimciler okul öncesi eğitimle ilkokul 1. ve 2. sınıflarına ait çalışmaların aralarında ilişkilerin olması gerektiğini ve okul öncesi eğitim aldıkları zaman bütün çocukların ilkokula geçişte çeşitli avantajlar elde edeceklerini ifade etmektedirler (Yılmaz, 1999).. Bu alanda yapılan araştırmalar okul öncesi eğitimi almış çocukların, ilkokul kademesinde daha uyumlu olduklarını ve daha yüksek akademik becerilere sahip olduklarını ortaya koymaktadır (Ferah, 2001).

Okul öncesi eğitimi sürecini tamamlamış çocuklar için ilkokula geçiş süreçleri, çocuklar, aileler ve öğretmenler için yüksek hassasiyetleri olan bir dönemdir (Steen, 2011). Okul öncesi dönemden ilkokula geçiş sürecinde çocukların bu sürece uyum göstermeleri, çocukların bütün gelişim alanlarını dikkate alan nitelikli bir eğitim süreciyle sağlanabilmektedir (Akduman, 2010). Bu noktada en önemli görevler, okul öncesi eğitim kurumuna ve öğretmenine düşmektedir.

Çocukların ihtiyaçlarını ve ilgilerini büyük bir gerçekçilikle belirleyen öğretmen, çocuklara uygulayacağı eğitim programını tespit etmektedir. Bununla birlikte eğitim kurumlarında çocukların duygusal gereksinimlerinin de karşılanması gerekmektedir (Koçak, vd., 2015). Çünkü çocukların ilkokula başlama ölçütleri içerisinde en başta yaş faktörü, ardından akademik beceriler; sayı sayma, şekilleri ve renkleri tanıma, dil becerilerinin ve motor

becerilerinin gelişmesi gibi yeterlikler dikkate alınmaktadır (Yapıcı ve Ulu, 2010). West vd. (1993) tarafından yapılan araştırmada, bu ölçütlerin ağırlıklı olarak aileler için önem taşıdığını, ilkokul 1. sınıf öğretmenlerinin ise, çocukların ihtiyaçlarını sözlü olarak ifade edebilmeleri, yeni faaliyetlere istek ve merak duyması, faaliyetlerde gelişmiş dikkat sürelerine sahip olmaları ve faaliyetleri tamamlamaya çalışması, çalışmaları bireysel olarak ve grup içinde yürütebilmeleri ve duygularını en iyi şekilde ifade etmeleri gibi becerileri kazanmış olmalarını hedeflediklerini ortaya koymuşlardır. Çocuklar için yeni olmasının yanında yüksek yoğunlukta bir çalışma sürecini bünyesinde barındıran ilkokul ortamı içinde başarılı ve mutlu olmalarında, onları ilkokula hazırlamak için gereken eğitimler verilmelidir (Yapıcı ve Ulu, 2010).

Okul öncesi eğitim, öğrencilerin fiziksel, bilişsel ve sosyal anlamda ilkokula hazırlanma sürecidir. Literatür incelendiği zaman okul öncesi eğitimin ilkokula hazırlık süreçlerinde önemine ve yerine vurgu yapan birçok çalışmanın yapıldığı görülecektir. Okul öncesi eğitiminden ilkokula geçiş süreciyle ilgili araştırmalar, çocukların ilkokul eğitimine uyum gösterebilmeleri ve eğitimcilere yön verebilecek olmaları bakımından önemlidir (Pekdoğan, 2017).

Bu sebeple okul öncesi dönem, çocukları yaratıcılığa teşvik için çok önemli bir süreci kapsamaktadır.

2.2. Yaratıcılık Kavramı

Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerisi, insanoğlunu öteki canlı varlıklardan ayıran en temel yönlerinden birisidir ve ilkçağ filozoflarından bugünün bilim insanlarına kadar bütün dönemlerde gizemini koruyan ve üzerine konuşulan konu olmuştur (Eker ve Sak, 2016). Yaratıcılık sadece güzel sanatlar, edebiyat, performans sanatları, müzik ve benzeri sanatsal alanlarla sınırlı olmayıp, iş, imalat, teknoloji, tıp, yönetim, eğitim, hatta savunma gibi alanlarda da kendini gösterir. Ürünleri, sanat eserleri, kitaplar veya müzik gibi somut nesnelerin yanı sıra binalar, makineler veya cihazlar içerir, ancak fikirleri, süreçleri, hizmetleri veya operasyon, üretim ve teslimat sistemlerini kapsamak için bunların ötesine geçmektedir. Yaratıcılık, bu şeyleri bir yandan yeni ve diğer yandan istenen bir sonuca ulaşmada etkili olacak şekilde yapmayı içermektedir (Karlıdağ, 2018). Sonuç, bir duygunun iletilmesi, estetik hayranlığın uyandırılması, bir şeye yeni bir bakış açısının kışkırtılması, yeni deneyim veya varoluş anlayışlarının geliştirilmesi gibi soyut eylemlerden, büyük güzellikte eserler yapmak gibi somut sonuçlara kadar değişebilir (Onur ve Zorlu, 2018).

Yüzyıllar boyunca ressamlar, heykeltıraşlar, şairler, yazarlar ve yaratıcı sanatlardaki diğer çalışanlar sıklıkla estetik yaratıcılığı tartışmışlardır (Bıkmaz, 2002). Eğitim ortamlarında

yaratıcılık, hem “yaratıcı” öğretimi hem de “yaratıcı” öğrenme stratejilerini içeren özel bir öğrenme yaklaşımı olarak görülmektedir (Orhon, 2003). Bu stratejiler öğrenmeyi kolaylaştırır ve aynı anda uygun öğretme ve öğrenmenin bir sonucudur. Yaratıcılığa yönelik öğretme ve öğrenmenin oldukça etkili olduğuna dair önemli kanıtlar vardır (Şahintürk, 2012).

Estetik araştırmacıları, neredeyse tüm yaratıcılık tartışmalarında değişmeyen tek faktörün yenilik olduğu sonucuna varmıştır (Sözbilir ve Yeşil, 2015; Yeloğlu, 2007). Gerçek yaratıcılık, yalnızca yeniliğin ötesinde bir unsur daha gerektirir: Bir ürün veya yanıt, söz konusu sorunla ilgili olmalı ve bir tür gerçek çözüm sunmalıdır, yani etkili olmalıdır. Aksi takdirde, her aşırıya kaçan, aşırı veya akıl almaz fikir veya her şaşırtıcı uygunsuzluk eylemi, şaşırtıcı olması nedeniyle yaratıcı olacaktır. Bu nedenle, yaratıcılık günümüzde yaygın olarak ilgili ve etkili yeniliğin üretimi olarak tanımlanmaktadır (Karlıdağ, 2018).

Bu alanla ilgili bir problem de çocuklarda yaratıcılıktır. “Yaratıcı” çabalarının ürünleri genellikle kaba, hata yüklü, basmakalıp veya sıradan olmasına rağmen, çocuklardan son derece yaratıcı olarak bahsetmek olağandır. Bununla birlikte, “yaratıcılık” kelimesi günlük dilde Michelangelo, Einstein veya Shakespeare gibi insanların eserlerine atıfta bulunmak için de kullanılmaktadır. Başka bir deyişle, “yaratıcılık” en az iki anlama sahiptir. Bunlardan ilki, alaka düzeyi ve etkililiği ne olursa olsun, yakın zamanda ortaya çıkmış olmaları anlamında yeni olan ürünlerin üretilmesidir. Bu yaratıcılık biçimi, daha önce tüm tarihte görülmemiş bir şekilde genişleyen insan bakış açıları olarak geniş çapta selamlanmaları anlamında yeni olan büyük eserlerin üretimi ile karşılaştırılabilir. İkincisi, “yüce” yaratıcılığı, önceki “sıradan” yaratıcılığı içerir (Yenilmez ve Yolcu, 2007).

Yakın zamanda yapılan çalışmalar, bir disiplinde uzun süre başarılı çalışmalara rağmen etkili bir yenilik yaratmak için manipüle edilebilecek bir bilgi tabanı sağlamanın yanı sıra, düşünme biçimini kısıtlayan ve onu geleneksel olanla sınırlayan bir tür tünel vizyon üretebileceği sorununu incelemiştir (Gönen vd., 1993). Bilgiye açık olmak, esneklik veya yeni deneyimlere cesaretle yaklaşma gibi uygun kişisel özelliklerin yokluğunda, büyük bir uzmanlık bilgisi, yenilikçi üretimi engelleyebilir. Etkileyici bir sürpriz yaratmak için uzmanların, kendi disiplinlerinin içeriğini yeni bir perspektiften görmeleri gerekir. Yaratıcı uzmanlar genellikle, yeni başlayanlara daha özgü olan bir tazelik ve açıklık sergiler (Özden, 2005).

Yaratıcılık, doğası gereği sadece uygun bir düşünce yapısı ve kişilik özellikleri gerektiren bir süreç değildir (Sözbilir ve Yeşil, 2015). Aynı zamanda farklılaşma, risk alma, geleneksel perspektiflere meydan okuma ve hatalı olma ihtimaline karşı duyarlılık gösterme veya en azından bu olasılığa açık olma gibi özellikler de gerektirmektedir. Bu faktörlerin bir araya gelmesi, yaratıcılık sürecini yönlendiren uygun motivasyonu oluşturmaktadır. Son

dönemde yapılan literatür incelemeleri, yaratıcılığın en çok içsel motivasyon tarafından desteklendiğini, yani bir etkinliği dışsal ödülleri elde etme beklentisi yerine, etkinliğin kendisi için yapma isteği ile ilgili olduğunu ortaya koymaktadır. Dışsal motivasyon, yani dış ödüllerin peşinden gitme, yaratıcılığı tehdit edebilmekte ve hatta bu sürecin tamamen durmasına neden olabilmektedir (Demir, 2019).

Yaratıcılığın bu karmaşık doğasını daha iyi anlamak için geliştirilen genişletilmiş bir faz modeli, çeşitli paradoksları içerir. Bu paradokslar, yaratıcılığın tanımını oluşturan çeşitli öğeler arasındaki görünürdeki çelişkileri uzlaştırmaya yardımcı olur. Bu paradokslar şunları içerir: (a) Yaratıcılık, her gün olanın aksine farklılığı içerir, ancak her bireyde potansiyel olarak bulunur; (b) Yaratıcılığın merkezi ögesi yenilik olmakla birlikte, bu tek başına yaratıcılığı tanımlamak için yeterli değildir; (c) Yaratıcılık, zeka ile aynı olmayıp, tamamen ayrı bir kavram da değildir; (d) Yaratıcı üretim, geniş ve derin bir bilgi tabanını gerektirir, ancak aynı zamanda bu bilginin kısıtlamalarını aşmayı da gerektirir; (e) Yaratıcılık, yeni bir şeyin yaratılmasını ifade eder, ancak bu ürünlerin varlığı olmaksızın da ele alınabilir; (f) Yaratıcılık, sosyal normlardan sapmayı gerektirir, ancak bu sapmaların toplumun tolere edebileceği şekilde olması gerekmektedir; (g) Yaratıcılık, çelişkili kişilik özelliklerinin birleşimini gerektirir; (h) Farklı motivasyon türleri, yaratıcılığa katkıda bulunabilir (Yeşilyurt, 2020). Faz modeli, bu paradoksal durumların, yaratıcılık sürecinin farklı aşamalarında ortaya çıktığını önermektedir. Örneğin, Hazırlık aşamasında yakınsak düşünme, Aydınlatma aşamasında ıraksak düşünme, doğrulama aşamasında ise alçakgönüllülük ve özgüven ön planda olabilmektedir.

2.2.1. Yaratıcılığın Boyutları

Çalışma konusu ve alanı bakımından yaratıcılıkla ilgilenen çeşitli araştırmacılar yaratıcılığın dört ana boyuttan oluştuğunu ileri sürmüşlerdir (Doğanay, 2012; Yeşilyurt, 2020). Yaratıcılığın temel boyutları ve boyutların genel özellikleri şu şekilde açıklanabilir (Dere, 2017; Doğanay, 2012; Duman, 2011; Yeşilyurt, 2020):

- Akıcılık: Problem çözmenin veya yaratıcı herhangi bir şey üretmenin ilk adımı, aralarından seçim yapabileceğiniz olabildiğince çok fikre sahip olmaktır. Akıcılık, yaratıcı çarkları gevşetir. Okul, öğrencilerin birden çok olasılığı göz önünde bulundurmak yerine tek bir doğru yanıt aramasını sağlama eğilimindedir. Öğrenciler birini geçmemeyi öğrenirler (Yeşilyurt, 2020).

- Esneklik: Bir şeye farklı bir açıdan veya bakış açısından bakabilme, karşıt bir bakış açısına, açıya, yöne, kronolojiye, modaliteye geçiş, kendinizi “başkasının yerine” koyma becerisidir (Duman, 2011). Esnek düşünürler, “şeytanın avukatlığını oynayabilir”, bir

tartışmanın farklı taraflarını değiştirebilir ve sonunda daha iyi muhakeme kurabilirler çünkü bir rakibin nereden geldiğini görebilirler. Esnek düşünenler bilgiye “tuhaf” bir açı eklemeye isteklidirler, örneğin, yemeğin kaşığa ne söyleyeceğini sormak gibi. Genellikle bu farklı bakış açıları mizaha ve/veya orijinal fikirlere yol açabilir (Dere, 2017).

- Özgünlük (orijinallik): Benzersiz veya çok sıra dışı, beklenmedik, türünün ilk örneği olan bir ürün veya fikir üretme yeteneğidir. Özgünlük, yaratıcılığın zirvesidir. Genellikle bir kişinin kendiliğinden özgünlüğü, onu “yaratıcı” olarak adlandırmamıza neden olur. Özgünlük, tanımı gereği, daha önce var olmayan fikirler ve ürünler üretmek anlamına gelir, ancak biz onu göreceli olarak değerlendiririz. Bir öğrenci, daha önce hiç bir fikirle karşılaşmamışsa ve kendi başına buluyorsa, özgünlük sergiliyor demektir. Genellikle akıcılık ve esneklikten (özellikle garip yan yana koymalar ve kombinasyonlar) kaynaklanır ve tüm yaratıcılık becerileri arasında en büyük risk almayı içerir. Açık kabul ve özgün fikirlere saygı, öğrencilerin özgünlüğünü geliştirmek ve sürdürmek için hayati önem taşır. Akranların ve öğretmenlerin fikirlere nasıl tepki verdiği, orijinalliği yaratabilir veya bozabilir (Doğanay, 2012).

- Ayrıntılama (detaylara girme-zenginleştirme): Detaylandırma, öğretmenden memnun olanlar ve okul kültürümüzdeki çoğu öğrenci için genellikle en kolay yaratıcılık becerisidir (Yenilmez ve Yolcu, 2007). Yetkililer ve meslektaşlar tarafından zaten kabul edilmiş bir fikre ayrıntılar ve süslemeler eklemek en güvenlisidir. Mükemmeliyetçiler detaylandırmayı severler. Genellikle bir öğrenci tarafından detaylandırılan daha güvenli fikirler, riskli ama orijinal fikirlerden daha fazla kabul görür. Detaylandırma kolayca “parıltıya” dönüşebilir ve “daha fazla”yı “daha iyi” olarak değerlendirebilir, bu nedenle ayrıntıların kalitesinin niceliğini nasıl anlaşıldığına dikkat edilmelidir. Ayrıntılandırma, bir grup ortak çalışandaki fikirleri detaylandırmanın, bir fikri hayata geçirmenin ve gerçek, anlaşılır veya estetik açıdan hoş bir şey yapmak için ayrıntılar eklemenin bir parçasıdır. Detaylandırma, ilham verici veya orijinal bir fikri alır ve onu tamamlar. Bazen yaratıcı bir görevi başarmak için “mükemmellik ayrıntılarda gizlidir” ilkesi gözden kaçırılmamalıdır (Yeşilyurt, 2020).

2.2.2. Yaratıcılığı Teşvik

İnsanlar yaratıcı yeteneklerini kullanmayı seçerlerse, bunu yapmak için motive edilmeleri gerekir. Amabile (1999), bir bireyin içsel veya içsel motivasyonlarının yaratıcılık için gerekli olduğunu öne sürmüştür. Yaratıcı olma motivasyonu kısmen bireylerde bulunur, ancak insanların sosyal çevresi de yaratıcılık üzerinde etkilidir. Olumlu bir iklim, yaratıcılığın ve yeniliğin yeşerdiği bir atmosfer yaratabilirken, olumsuz bir iklim bu tür çabaları ezebilir. Olumsuz bir ortam, birey ne kadar yetenekli olursa olsun yaratıcı davranışı engelleyecektir.

Başka bir yerde geliştirilen yenilikleri uyarlama ve kullanma kapasitesine sahip olmak da gereklidir. İnovasyon, kaynak ve zaman gerektirir ve kuruluşlar her ikisine de sınırsız miktarda sahip değildir. Bu, dahili yeniliklerin önemini azaltmayı değil, dahili ve harici yeniliklerin bir kombinasyonundan fayda sağlayabilecek bir organizasyon yaratmayı önerir.

İçsel görev motivasyonu yaratıcılığın önemli bir bileşenidir. İçsel görev motivasyonu, “merak, zevk veya kişisel bir meydan okuma duygusuyla işe derin ilgi ve katılım” tarafından yönlendirilir (Amabile, 1997, s. 44). İçsel motivasyon, bir kişi istediği (heyecan verici, tatmin edici, kapsayıcı, zorlayıcı ve kişisel olarak ilginç olduğu) için bir şey üzerinde çalışma motivasyonudur. Bu konuda önemli bir faktör seçimdir. Araştırmalar, bir kişinin bir şeyi sadece istediği için yapmayı seçmesi halinde, o kişinin göreve dışarıdan teşvik veya ödül verildiğinden daha yaratıcı bir şekilde yaklaşacağını göstermiştir (Amabile, 1997).

Karmaşık görevleri, yüksek düzeyde özerkliği, beceri çeşitliliği, önemi ve geri bildirimi olan zorlu işler, basit ve rutin işlere göre daha yüksek düzeyde motivasyon ve yaratıcılıkla ilişkilidir (Hackman ve Oldham, 1980). İşler ilginç ve zorlayıcı olacak şekilde tasarlandığında, dış kontrollerin ve kısıtlamaların yokluğunda insanların heyecan duyması ve işlerine yatırım yapmaya istekli olması daha olasıdır (Oldham ve Cummings, 1996). Ayrıca, insanlara iş görevlerini nasıl yerine getirecekleri konusunda seçenekler sunan bir şekilde işler tasarlayarak içsel ilgi ve yaratıcılığın geliştirilebileceği bulunmuştur (Woodman vd., 1993). O halde özünde yaratıcı işler, hangi işin yapılacağına ve nasıl yapılacağına karar vermede işçi kontrolünün ve özgürlüğünün olduğu işlerdir.

2.2.3. Yaratıcılığı Teşvik Amaçlı Sınıf Etkinlikleri

Dünyanın her yerinde eğitim zorluklarla karşı karşıyadır ve bunlar ekonomik, teknolojik, sosyal ve kişisel olabilir. Bu, eğitim sisteminin karşı karşıya olduğu zorluklara karşı yüksek derecede esneklik ve uyum sağlamasını gerektirmektedir. Buna göre araştırmacılar, gençlerin yeteneklerine ve daha iyi iletişim güçlerine ilişkin daha geniş kavramlara dayalı olarak öğrenmede yaratıcılığın daha fazla teşvik edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Öğrencilerin motivasyonunu, özgüvenini ve becerilerini geliştirmenin bir yolunu bulmak için yeni yaklaşımlara da ihtiyaç vardır. Tüm bunlara, gelişimi öğrenme özgürlüğünün teşvik edilmesiyle koşullanan bireyselliğe daha fazla vurgu yapılması ihtiyacı da eklenmelidir. Bu, orijinal düşünme ve muhakeme, yaratıcılık, yenilikçi ve girişimci yetenekler gibi tüm bireysel potansiyellerin tam gelişimini vurgulamak gerektiği anlamına gelir (Çeliköz, 2017).

Her çocuk yaratıcı olma potansiyeliyle doğar. Yaratıcılık, herhangi bir kişiliğin çok önemli bir yönüdür. Olayları çeşitli ve alışılmadık bir şekilde analiz etmeye yardımcı olur.

Yaratıcılık öylece gerçekleşmez; geliştirilmesi gerekir ve her çocukta yaratıcılığın geliştirilmesi sınıfta başlar (Yenilmez ve Yolcu, 2007).

Yaratıcılığın, doğuştan gelen bir yetenek veya kişilik özelliği olduğu genellikle belirtilir. Bu sebeple, yaratıcılığı teşvik eden sınıf aktiviteleri üzerine düşünüldüğünde, birçok öğretmen yaratıcılığın öğretilemez bir özellik olduğunu kabul eder. Ancak, bazılarına göre yaratıcılık öğrenilebilen bir yetenektir. Yaratıcılık, teşvik edilebilen veya geliştirilebilen bir niteliktir (Demir, 2019).

Öğretim sürecinde öğretmenlerin bir öğretim aracı olarak yaratıcı düşünceden yararlanmaları daha etkili olabilmektedir. Derslerde kullanılan araç ve gereçler, yararlanılan kaynaklar, uygulanan yöntem-teknikler ve uygulanan etkinlikler yaratıcılığın olağan bir öğretim aracı olarak kullanmasının yoluna açmaktadır (Işık, 2013).

Bu bağlamda yaratıcılık özyeterlilikleri olan öğretmenlerin sınıf içinde yapabilecekleri etkinlikler aşağıda verilmiştir (Ataman, 1993; Çağdaş vd., 2003; Davaslıgil, 1989; Gökalp, 2016; Rawlinson, 1995)

1. Yaratıcılık için sınıf alanı tasarlamak: Sınıfta yaratıcılığı teşvik etmenin en kolay yollarından biri, keşif ve yaratıcı düşünme için gerçekten belirlenmiş bir alan tasarlamaktır.

2. Merakı Teşvik Etmek: Öğrencilerin ilgi alanlarını ve onları gerçekten motive eden unsurlar belirlenmelidir. Bir çocuğu harekete geçiren şeyin ne olduğunu öğrenildiğinde, çocuk, daha derine inmeye teşvik edilmelidir. Öğrencileri cesaretlendirmek için onlara zaman ayırmak gerekmektedir.

3. İraksak Düşünmeyi Kullanmak: Öğrencilerimiz yakınsak düşünmeyi kullanma eğilimindedir, bu da herhangi bir yaratıcılık gerektirmeyen temel soruları yanıtladıkları anlamına gelir. İraksak düşünce tam tersidir. Bu düşünme şekli, çocukların yaratıcı olmasını gerektirir. Çocuklara bol bol beyin fırtınası yaptırmalı; öğrenciler, farklı düşünmeye ve farklı bakış açıları keşfetmeye teşvik edilmeli ve öğrencilerin fikirleriyle bağlantı kurmasına yardımcı olunmalıdır. Hem yakınsak hem de ıraksak düşünmeyi kullanan dersleri denemek de yararlı olacaktır.

4. Standartlara Aşına Olmak: Bir öğretmenin işinin bir kısmı da eğitim standartlarına aşına olmaktır. Ancak birçok eğitimci, standartların herhangi bir yaratıcılığa yer vermediğini düşünmektedir. Standartları bilerek, bir derse veya etkinliğe yaklaşmanın yollarını bulmak mümkündür. Öğretmen her bir standarda bakıp “Bu dersi yaratıcılığı destekleyecek şekilde nasıl yapabilirim?” diye düşünmelidir. Bu standartları avucunuzun içi gibi öğrendikten sonra, yaratıcılığı derslerinize dahil etmek daha kolay olacaktır.

5. Farklı Modellerin Kullanımı: Öğrencilerde yaratıcılığı teşvik etmek için çeşitli modeller kullanmak mümkündür. Mükemmel bir model; (i) öğrencilerin gerçek yaşamları ve sınıf arasında bağlantı kurmak, (ii) İnovasyona ilham vermek ve yeni sorunları çözmek için fırsatlar yaratmak ve. (iii) öğrenim olanaklarını sınıfta ve evde yaymak için gözetleme yolları konularda yardımcı olabilmektedir:

6. Çoklu Zekâ Kuramını Kullanmak: Öğretmen, çoklu zeka kuramını kullanarak öğrencilerin güçlü yönlerinden yararlanmalıdır. Öğrenciler güçlü yanlarını kullanabildiklerinde yaratıcılıklarından yararlanabilirler. Yaratıcılık, beynin farklı bölümlerini kullanmayı gerektirir ve çoklu zeka teorisini kullanmak, yaratıcılığı geliştirmeye yardımcı olabilir.

7. Müfredatlar Arası Dersler Tasarlamak: Müfredatı aşabilecek dersler denenmeli ve tasarlanmalıdır. Disiplinlerarası dersler oluşturarak, öğrenciler daha iyi bağlantılar kurabilirler. Sanatı tarihle veya müziği matematikle birleştirmek denenmelidir. Derslerinizin iç içe geçmesine izin verildiğinde öğrencilerin beyinlerinde dönen çarkları görmek mümkün olacaktır.

8. Teknoloji Kullanımı: Eğitim sektöründe teknolojinin egemen olduğu 21. yüzyılda öğrencilerde yaratıcılığı geliştiren birçok araca erişimi kolaylaştırmıştır.

9. Bir Yaratıcılık Modeli Kullanmak: Yaratıcılığı teşvik etmek için bir yaratıcılık modeli denemek ve kullanmak önemlidir. Osborne-Parnes modeli, yaratıcılık sürecini yönlendirmeye yardımcı olur. Öğrencilere; dağınıklık bulma, gerçek bulma, problem bulma, fikir bulma, çözüm bulma ve kabul bulma şeklinde ortaya çıkan altı strateji konusunda rehberlik edileceği dikkate alınmalıdır. Yolun her adımı, öğrencileri ırsak düşünmeyi kullanmaya zorlar.

10. Yaratıcılığı Tanımak: Öğretmen, yaratıcılığı gördüğünüzde tanımalı ve yaratıcılığı teşvik etmelidir. Öğrencilerin kendi yaratıcılıklarından yararlanabilecekleri farklı yolları sergilemek için duvarlar ve ilan panoları doldurulmalı, öğrencilerin yaratıcı çalışmaları sergilenmelidir. Bunu yaparak, öğrencilere ilham verebilecek, yaratıcılığı tanıyan ve destekleyen bir alan yaratılacaktır.

11. Duygusal Bağlantı Kurmak: Birçok araştırma, yaratıcılığın en iyi şekilde duygusal temaslar yoluyla geliştirilebileceğini göstermektedir. İnsan dokunuşu ve dolayısıyla içindeki duygusal bağlantı nedeniyle yaratıcılığın filizlenmesine yardımcı olabilir.

12. Sınıf Ortamı: Sınıf ortamı, öğrencilerde yaratıcılık ve özgüven geliştirmede çok önemli bir rol oynar. Öğretmenler, her öğrencinin sesinin çok önemli olduğu bir sınıf ortamı yaratabilir. Topluluktaki öğrencilerle ilgilenmek, yaratıcılıklarını zorlamanın en iyi yoludur. Burada öğretmenler sınıf ortamını öğrencileri için nasıl daha etkili hale getirebilirler. Bu bağlamda öğretmenler; sınıfta öğrenciler arasında sık sık tartışma ve etkileşime içinde olmasına

izin vermeli; öğrenciler için ders dış konulara zaman ayırmalı, her öğrencinin adını bilmeli, onlarıyla isimleriyle seslenmelidir.

13. Risk Alma: Risk alma düşüncesi veya yeteneği otomatik olarak yaratıcılığı harekete geçirir. Bu nedenle, öğretmenler öğrencilerde risk alma yaklaşımını teşvik etmelidir. Bu bağlamda öğretmen; öğrencilerde risk almaya izin veren güvenli bir ortam sunmalı, öğrencilerde yeni fikirleri deneme isteği uyandırmalı, yeni şeyler denerken öğrencilerin yaptığı hataları kabul etmelidir.

14. Aktif Öğrenme: Aktif öğrenme oyunlar, kavramlar, haritalar ve çalışma materyalleri gibi yaratıcı materyallerin kullanımını içerir. Aktif öğrenme ancak öğrenci öğrenme ortamından keyif aldığı anda teşvik edilebilir.

15. Sanat, Müzik ve Kültürü Birleştirmek: Yaratıcılık, kültürü şekillendiren merkezi bir güçtür.

2.3. Özyeterlilik

Literatürde özyeterlilik algısı, özyeterlilik yargısı, özyeterlilik inancı, yetkinlik beklentisi gibi çeşitli terimlerle ifade edilen öz yeterlilikle ilgili birçok tanımlamaya gidilmiştir. Bireyin davranışlarına olan etkisinin yanında hayatlarının şekillendirmesinde önemli büyük bir öneme sahip olan özyeterlilik kavramıyla ilgili söz konusu tanımlamalarda, çalışmaların birbirine çok benzedikleri ve araştırmaların her birinde öz yeterliliğin farklı bir alanına değinilmiştir (Özcan Akçay, 2016).

Bu kavramı ilk kez ortaya atan Bandura'ya (1997) göre özyeterlilik, öğrenmeleri ve davranışları belirli bir düzeye getirebilmek, bir beceri başarıyı veya meydana getirebilmek, üstlenilen görev ve sorumlulukları ifa edebilmek, üretebilmek için gereken faaliyetleri organize etme becerisine ve yeteneklerine dair inançlarını kapsamaktadır (Totan vd., 2010). Özyeterliliği; bireyin belli işler karşısında belli bir görevi başarma kapasitesine dair duyduğu inanç olarak tanımlamak mümkündür; özyeterlilik; bireyin karşı karşıya kaldığı olumsuz durum ya da olaylarla başa çıkmada hangi düzeyde başarılı olabileceği hakkında kendisine dair hakkındaki yargısıdır (Deniz, 2010). Bir başka tanıma göre öz yeterlilik; bireyin becerilerinden kaynaklanan bir fonksiyon olmaktan ziyade bir faaliyeti tamamlama ve farklı durumlarla mücadele edebilme becerisi ile kendi kapasitesine ilişkin algılayışıdır (Pajares, 1996, Akt: Kutlay, 2012: 4).

Bu tanımlamalarda da ifade edildiği gibi özyeterlilik bireyin sahibi bulunduğu yeteneklerin bir sonucu değil; bireyin bizzat kendi faaliyetlerini düzenlemek suretiyle, becerilerini kullanarak inisiyatif alarak yapabildiklerine dair yargılarının bir ürünüdür

(Zararsız, 2012). Özyeterlilik, bireylerin öğrenmelerinde motivasyonu oluşturma ve kendilerine güvenmelerini sağlamanın yanında güçlü bir iyilik halinin meydana gelmesini ve belki daha önemlisi bireysel yetenek ve becerilerin çeşitlenmesini sağlamaktadır.

Özyeterlilik inançları, insanların davranış ve motivasyonlarının önemli parçalarından biri olmakla birlikte kişilerin yaşamlarının değişmesini sağlayabilecek eylemler üzerinde etkili olmaktadır. Bandura (1977), özyeterlilik kavramın “kişinin ileri dönük durumları yönetmek için ihtiyaç duyduğu hareket biçimlerini planlama ve gerçekleştirme konusunda kendi yeteneklerine olan inancı” şeklinde ifade etmektedir. Lunenburg (2011) ise; özyeterlilik kavramını özsaygının eyleme özgü versiyonlarından biri olarak düşünüldüğünü ifade etmiştir (Akt., Redmond, 2015).

Bireylerin kendilerini yeterli gördükleri eylemleri gerçekleştirme olasılıklarının yüksek; yetersiz olduklarını düşündükleri fiilleri gerçekleştirme olasılıklarının ise düşük olması, Özyeterlilik Kuramı’nın temel ilkesidir. Gecas’a (2004) göre, insanlar başlangıç dönemindeki inançlarını doğrulayacak biçimlerde davrandığı için öz yeterlilik kendisini doğrulayan bir kehanet işlevine sahiptir (Akt. Girgin ve Şahin, 2019).

Genellikle özyeterlilik yargıları düzey, güç ve genellenebilirlik olmak üzere temel üç ölçek üzerinden değerlendirilmektedir.

- Özyeterlilik düzeyi: Belli bir işi yapacağı zaman bireyin karşılaşacağını öngördüğü zorluğun kolay, orta, zor gibi derecesini ifade etmektedir. “Sınavlarım zor mu, kolay mı?”, “Derslerim ne kadar zor?” gibi yaklaşımlardır.

- Özyeterlilik gücü: Zor durumlarda bireyin başarılı performans göstermekle ilgili gösterdiği inancın miktarıdır. “Başarı merdivenlerini tırmanabileceğime ne kadar inanıyorum?” “İşyerinde üstün başarı göstereceğime ne kadar inanıyorum?” sorularına cevap bulmaya gayret etmesidir.

2.3.1. Özyeterliliğin Kaynakları

Bireylerin güçlüklerde ya da ilk kez karşılarına çıkan durumlarda “ben bu işin üstesinden gelebilir miyim?” sorusuna verdikleri cevaplara göre anlam kazanan özyeterlilik inancı, bireylerin zorluklarla mücadele etme süreçlerindeki içsel motivasyonlarını koordine etme ve bunu aşabileceğine ilişkin bir özgüvene sahip olmalarını ifade eden bir kavramdır (Bandura, 1977). Özyeterlilik inancının bireyin doğrudan veya dolaylı deneyimlerle elde ettiği farklı bilgi kaynakları vasıtasıyla oluştuğu ve bu kaynakların etkisiyle gelişme gösterdiği bilinmektedir. Özyeterliliğin kaynakları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Kotoman, 2008):

- Doğrudan yaşantılar,

- Dolaylı yaşantılar,
- Sözel ikna,
- Psikolojik durumlar,

Özyeterlilik inançları, kişilerin kendilerini nasıl hissettiklerini, düşündüklerini, nasıl davrandıklarını ve nasıl motive ettiklerini belirlemektedir (Bandura, 1997). Bireyler öz yeterliliğini değerlendirmede dört ana kaynaktan etkilenirler (Bandura, 1997). Doğrudan yaşantılar, dolaylı yaşantılar, sözel ikna ve psikolojik durum; öz yeterlilik inancını etkileyen etmen olarak kabul edilmektedir (Bandura, 1997).

2.3.1.1. Doğrudan yaşantılar

Kişilerin gerçek deneyimlerinden oluştuğu için özyeterlilik inancının oluşum sürecindeki en etkili kaynaklardan biri “doğrudan yaşantılar” olarak kabul edilmektedir. Bireyin bir alanda edindiği deneyimler, ona benzeyen durumlardaki öz yeterlilik inançları üzerinde etkili olmaktadır (Bandura, 1997).

İnsanın kendilerinin yaşadıklarına dair düşünce ve algıları ilerde yaşayacakları deneyimler üzerinde de etkili olacaktır. Elde edilen başarılar, bireyin kişisel etkinliklerine güçlü bir inanç inşa etmektedir. Başarısızlıklar, özellikle sıkı bir yetkinlik duygusu kurulmadan önce meydana gelirse bireyin düşünce ve algılarında sorunlara neden olmaktadır. Bu bağlamda yüksek başarıların gelmesini sağlayan doğrudan yaşantılar, daha sonra yaşanacak deneyimlerde başarılı olunmasını sağlarken, düşük başarılarla sonuçlanan yaşantıların etkileri de olumsuz olacaktır (Bandura, 1997).

2.3.1.2. Dolaylı yaşantılar

Dolaylı yaşantılar, özyeterlilik inancını meydana getiren temel etkenlerden biridir. Yani, kişilerin toplumsal yaşantılarının sonuçlarından biri olarak, kendileriyle benzerlik kurdukları veya kendilerine örnek aldıkları bireylerin yaşantıları da özyeterlilik inancı üzerinde etkili olmaktadır (Bandura 1977). Bireyin kendisinin doğrudan yaşamadığı fakat çevresiyle etkileşim içinde olmasına bağlı olarak özyeterlilik inancında artış veya azalma olmaktadır.

Dolaylı yaşantıları, sosyal modeller tarafından sağlanan sağduyulu deneyimler olarak nitelendirmek de mümkündür. Kendileriyle benzerlikler kurdukları insanların, çaba harcayarak başarılı olduklarına şahit olmak, gözlemcilerin, karşılaştırma yapmak suretiyle kendindeki gücü fark etmesini ve kendisine olan inancının artmasını sağlayacaktır (Kotoman, 2008). Bunun gibi yüksek çaba harcanmasına karşın başkalarının başarısızlıklarına dikkat etmek, gözlemcilerin kendi etkinlikleriyle ilgili kararlarının düşmesine ve çabalarının zayıflamasına neden olacaktır.

Algılanan öz yeterlilik üzerinde modellemenin etkisi, modellere benzerlikten yoğun bir şekilde etkilenmiştir. Kabul edilene benzerlik büyüklüğü, modellerin başarılarını ve başarısızlıkları da o düzeyde etkilemektedir. İnsanların modelleri kendisinden çok farklı görmesi halinde, algılanan öz yeterlilik, modellerin ürettiği sonuçlardan ve davranışından ileri düzeyde etkilenmemektedir (Bandura, 1997).

2.3.1.3. Sözel ikna

Bireyin içinde yaşadığı toplumdan duyduklarını kapsayan sözel ikna, bir diğer öz yeterlilik inancı etmenidir. Sözel ikna; bireyin becerileriyle ilgili çevresinde bulunan insanların söylediklerini dinler ve bundan dolayı başarılı olabileceğine veya olamayacağına ilişkin öğütler, tavsiyeler, destekler öz yeterlilik yargısını etkilemektedir. Sözlü olarak verilmiş etkinlikleri yapabilecek yeteneklere sahip oldukları hakkında ikna olmuş bireyler; sorunlarla karşılaştıklarında dahi daha çok çaba harcamayı sürdürecektir (Bıkmaz, 2002). Sözel ikna artışlarının bireylerin becerisini geliştirmek ve başarıya ulaşmak için yeteri kadar çaba harcamasına daha çok neden olacak ve bu sayede öz yeterlilik inancında artış olacaktır (Bandura, 1997).

Bireyler çoğu zaman bir görevi ifa ederlerken o yeteneği yapmakla ilgili ikna edici geri bildirimler almaktadırlar. Söz konusu geri bildirimlerin olumlu olması öz yeterliliği artırmakta, ancak sonraki deneyimlerin kötü sonuçlandığı durumlarda bu artışın da geçici olması da mümkündür (Schunk, 1991). Bundan dolayı, kişinin çevresinden aldığı dönütler de öz yeterlilik üzerinde etkili olacak ve böylece öğrenmeyi yönlendirecek etmenlerden olduğunu söylemek mümkündür.

2.3.1.4. Psikolojik durumlar

Psikolojik durum; bireylerin beklentileri ve vücudunun gönderdiği geribildirimler; bireyin becerisi, incinebilirliği ve gücünü değerlendirmek üzere vücuttan iletilen geribildirimlerdir. Öğrenme sırasında öğrenciler kalp hızının artması ve terleme gibi fizyolojik kaynakların da etkisi altında kalabilmektedir. Sözü edilen bedensel işaretler kaygıyı ya da endişeyi işaret ediyorsa, ilgili beceriyi yapmak konusunda eksiklikler oluşması mümkün olabilmektedir (Schunk, 1991). Ruh halinin pozitif olması ise bireyin performansını etkilemekte, algılanan öz yeterliliği artırmaktadır. Bu noktada fiziksel ve duygusal etkilerin yoğunluğundan ziyade, algılanış şekli ve bireyi nasıl etkilediği önemlidir (Bandura, 1977).

Mulholland vd. (2001) yaptıkları çalışmada, ilkokulda görev yapan bir öğretmenin fen bilgisi dersi öğretimi öz yeterlilik inancının kaynaklarını tespit etmek amacıyla yaşadığı

deneyimleri saptamıştır. Nitel bir araştırma olan çalışmanın çerçevesini bir ilkokul öğretmenin lisans eğitimi sürecinden öğretmenliğe geçişini ve meslekteki ilk senesini ele alan bir veri toplama süreci vardır. Yansıtıcı günlükler, sınıf gözlemleri ve görüşmeler veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre sözel ikna ve performans başarılarının fen bilgisi öğretimi öz yeterlilik inancının artmasını sağlayan en güçlü kaynaklar olduğu, bu kaynaklar kadar duygusal durumun etkili olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında fen bilgisi öğretimi alanında dolaylı yaşantı eksikliği belirlenmiştir.

Morris vd. (2011), kendi alanlarında ödüller almış başarılı profesörlerin öğretmenlik öz yeterlilik inancının kaynaklarını belirlemek için yaptığı nitel araştırma çalışmada veriler, 6 erkek ile 6 kadın profesörle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeyle elde edilmiştir. Çalışmada sözel iknanın ve doğrudan yaşantıların özyeterlilik inançlarında oldukça önem taşıdığını belirttikleri, aynı öğretmenlik mesleğinin ilk yıllarında zamanda bu kaynakların özyeterlilikleri üzerinde etkili olduğunu belirlemişlerdir.

Yurt (2014) yaptığı bir çalışmada, bireysel yaşantılar, duygusal durum ve sosyal iknanın öğrencilerin matematik başarılarını %59 oranında belirlediğini belirtmiştir. Bu bulgular, Phan ve diğerleri (2015) tarafından yapılan çalışma ile de desteklenmektedir. Bu ikinci çalışmada, sözel iknanın öz yeterlilik inancının en güçlü kaynağı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, performans başarıları, duygusal durum ve dolaylı yaşantıların da öz yeterlilik üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

Özyürek (2005) tarafından yapılan bir başka çalışmada, performans başarıları, duygusal durum, sözel iknanın öğrencilerin matematik özyeterlilik inançlarını anlamlı şekilde etkilediği belirlenmiştir. Bu bulgu, Sağlam ve Arslan (2018) tarafından yapılan çalışma ile de desteklenmiştir. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının duygusal durumu ve performans başarılarının özyeterlilik inançlarını en çok artıran faktörler olduğu belirtilmiştir.

Bu çalışmaların tümü, Arslan'ın (2019) yaptığı çalışmayla da desteklenmektedir. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının performans başarıları, sözel ikna ve duygusal durumunun, öğretmenlik özyeterlilik inancı ve bununla ilgili tutumları anlamlı şekilde etkilediği belirlenmiştir.

Bu çalışmaların genel olarak gösterdiği, duygusal durum, performans başarıları ve sözel iknanın, öğrencilerin ve öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ve başarıları üzerinde önemli bir etkisi olduğudur. Bu faktörler, öğretim pratiğinde ve öğretmen eğitiminde dikkate alınmalıdır.

2.4. Yaratıcılık Özyeterliliği

Kişilik, bilişsel stil ve psikososyal çalışma ortamı gibi çeşitli bireysel ve bağlamsal faktörler yaratıcı performansı etkilemektedir. Son zamanlarda araştırmacılar, bu faktörlerin yaratıcılığı teşvik ettiği mekanizmaları daha yakından ele almaya başlamışlardır. Bu bağlamda dikkat çeken ilgili bir kavram, “kişinin yaratıcı sonuçlar üretme yeteneğine sahip olduğu inancı” olarak tanımlanan yaratıcı öz yeterliliktir (Tierney ve Farmer, 2002). Yaratıcı özyeterlilik, Bandura'nın (1997) daha genel özyeterlilik kavramından türetilmiştir ve bir kişinin belirli bir ortamda başarılı bir şekilde performans gösterebileceğine olan inancı olarak açıklanmıştır. Bandura, özyeterlilik ile yaratıcı performans arasında olası bir ilişki olduğunu fark etmiştir.

Yenilikçilik, uzun süreli zaman ve emek yatırımı gerektirdiğinde, ilerleme caydırıcı bir şekilde yavaş olduğunda, sonuç oldukça belirsiz olduğunda ve yaratımlar, önceden var olan yöntemlerle çok uyumsuz olduklarında sosyal olarak devalüe edildiğinde, yaratıcı çabalarda ısrar etmek için sarsılmaz bir etkinlik duygusu gerektirir. (Bandura, 1997).

Bu nedenle, yaratıcı çaba genellikle zaman ve çaba gerektiren zorlu bir faaliyettir. Başarısızlık riski yüksek olduğundan, çeşitli engeller karşısında sürekli yaratıcı eyleme izin vermek için kalıcılığı sürdürmek çok önemlidir (Tierney ve Farmer, 2002). Yaratıcı özyeterlilik, yaratıcı davranış ve performansın hayati bir öncülü olduğundan, kişinin yaratıcı yeteneklerine olan inancını artırma çabalarının, yaratıcılık kurslarının ve müdahalelerinin merkezi bir bileşenidir.

Yaratıcı özyeterlilik alanındaki ilk çalışmalar, yaratıcı özyeterliliğin yaratıcı performansla ilişkili olduğu iddiası için kavramsal ve ampirik desteğin oluşturulmasına yardımcı olmuştur. Erken bir çalışmada, Schack (1989), yaratıcı özyeterliliğin öğrencilerin bağımsız projeler başlatmasının önemli bir yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Choi (2004), lisans öğrencilerinin yaratıcı özyeterlilikleri ile öğretmenlerin öğrencilerin yaratıcı performanslarına ilişkin değerlendirmeleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir (Yıldırım ve İlhan, 2010). Ayrıca yaratıcı özyeterliliğin bireysel (kişilik, yetenek ve motivasyon) ve bağlamsal (liderler ve akranlardan gelen sosyal etkiler) değişkenlerinin etkilerine tamamen aracılık ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, yaratıcı özyeterliliğin belirli bireysel ve bağlamsal değişkenlerin yaratıcı performansla nasıl ve neden ilişkili olduğunu açıklamada önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmı; araştırmanın modelini, çalışma grubu ve veri toplama araçlarını, verilerin elde edilmesi ve analizinden oluşmaktadır.

3.1.Araştırma Modeli

Bu çalışma, ilişkisel tarama modelinde yapılan bir araştırmadır. Bu modelde değişkenler arasındaki ilişkiler ve aralarındaki bağlantılar incelenir (Büyüköztürk, 2016. s.24). Çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, yaratıcılığa teşvik edici davranışları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

3.2.Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Antalya ilinin tüm ilçelerinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcıları, Bu kapsamda, evreni temsil ettiği düşünülen, olasılıklı örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Bu bağlamda örnekleme toplam 126 kişi (118 kadın ve 8 erkek) yer almıştır. Katılımcıların yaşları; 20-25 yaş 3, 26-30 yaş 8, 31-35 yaş 27, 36-40 yaş 33, 41-45 yaş 22, 46-50 yaş 25, 51 yaş ve üstü 8 kişidir. Katılımcıların eğitim verilen yaş grupları; 36-48 aylık 7, 48-60 ay 20, 60-72 ay 74, 72 ay 25 kişidir. Katılımcıların kıdem yılları; 0-5 yıl 7, 6-10 yıl 13, 11-15 yıl 55, 16-20 yıl 19, 21-25 yıl 13, 25 yıl ve üstü 19 kişidir. Katılımcıların algılanan sosyoekonomik düzeyleri; çok kötü 2, kötü 14, orta 71, iyi 36, çok iyi 3 kişidir. Katılımcıların baba eğitim düzeyleri; ilkokul 49, ortaokul 18, lise 24, önlisans 11, lisans 23, lisansüstü 1 kişidir. Katılımcıların anne eğitim düzeyleri ilkokul terk 12, ilkokul 76, ortaokul 9, lise 15, önlisans 6, lisans 8 kişidir.

3.3.Verİ Toplama Araçları

Araştırmada, Atabek (2020) tarafından uyarlanan “Yaratıcılık Özyeterlilik Ölçeği, YÖÖ”, Akar (2014) tarafından geliştirilen “Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi, YÖDİndeksi” kullanılmıştır. Bu ölçeklerle birlikte okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet, yaş ve eğitim verilen yaş grubu gibi demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu, kapalı uçlu toplam 8 sorudan oluşmaktadır. Bu formdaki, sorular araştırmacı tarafından araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin belirlenen özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim verilen yaş grubu, anne baba eğitim düzeyleri, ilgi alanı, kıdem yılı, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, algılanan sosyoekonomik durum) tanımaya yönelik hazırlanmıştır.

3.3.2. Yaratıcılık Özyeterlilik Ölçeği (YÖÖ)

Yaratıcılık özyeterlilik ölçeği, Tierney ve Farmer (2002) tarafından geliştirilmiş, Atabek (2020) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. YÖÖ “çalışanların işlerinde yaratıcı olma yeteneğine olan inançlarını ölçmektedir” (Atabek, 2020). 5’li likert türündeki ölçek üç ögeden oluşmaktadır. Yanıtlar “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğinden “Tamamen Katılıyorum” seçeneğine doğru 1 ile 5 arasında puanlanmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliği için Cronbach Alfa katsayısı .93 olarak rapor edilmiştir. Bu araştırmanın iç tutarlılık güvenirliği için Cronbach Alfa katsayısı .760 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Yaratıcılığı Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi)

Yaratıcılığı teşvik edici öğretmen davranışları indeksi, Akar (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme aşamasında hazırlanan taslak, alanında uzaman öğretmen ve öğretim üyelerinin görüşlerine sunulmuştur. İndeks, dokuz alt ölçek ve her alt ölçekte beşer madde olmak üzere toplam 45 maddeden oluşmaktadır. Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi, “Her zaman (6)”, “Hiçbir zaman (1)” şeklinde aştı likert tipi olarak düzenlenmiştir. (Akar, 2014). Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliği için Cronbach Alfa katsayısı 0.847 olarak rapor edilmiştir. Bu araştırmanın iç tutarlılık güvenirliği için Cronbach Alfa katsayısı .951 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Anket soruları katılımcılara Google form bağlantısı ile ulaştırılmıştır. Doldurulan anketler içerisinde yapılan inceleme sonucunda 126 anket değerlendirme için uygun bulunmuştur. Araştırmanın verilerinin derlenmesinde anket tekniği kullanılmıştır. Verilerin toplanması amacı ile öncelikle, Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan izin alınmıştır (21.11.2022 - 437). Etik kurul izninden sonra, veriler 1-31 aralık tarihleri arasında araştırmacı tarafından ölçekle ilgili gerekli açıklamalar yapılarak gönüllü okul öncesi öğretmenlerine uygulanmıştır. Genel olarak,

ölçeklerin tamamının bir okul öncesi öğretmeni tarafından doldurulması yaklaşık 15 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmadaki verilerinin analizi için SPSS 19 programından faydalanılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterliliklerinin anne baba eğitim, kıdem yılı, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, eğitim verilen yaş grubu, algılanan sosyoekonomik durum ve yaş düzeylerine göre farklılıklarını incelemek için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. İlgili alanları ve cinsiyetleri arasındaki farklılıklarını incelemek için ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının anne baba eğitim, kıdem yılı, eğitim verilen yaş grubu, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, algılanan sosyoekonomik durum ve yaş grubuna göre farklılıklarını incelemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İlgili alanları için T testi, cinsiyet için ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. ANOVA testi ve Kruskal Wallis H testi ile birlikte farklılıkların kaynağını bulmak için LSD testi kullanılmıştır.

Demografik değişkenlerin, ölçek alt boyutlarının ve ölçek toplam değerlerinin normal dağılıp dağılmadığı Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerine göre belirlenmiştir. Tablo 3.1. 'de bağımlı bağımsız değişkenlere yapılan normallik testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3.5.1: Bağımlı Bağımsız: Değişkenlere Yapılan Normallik Testi Sonuçları

	Çarpıklık	Basıklık
Cinsiyet	3,623	11,309
Yaş	-,044	-,647
Eğitim Verilen Yaş Grubu	-,654	,550
Kıdem Yılı	,354	-,545
Algılanan Sosyoekonomik Durum	-,177	,661
Baba Eğitim	,488	-1,194
Anne Eğitim	1,312	,858
Sanatsal Aktivitelere Katılma Sıklığı	,101	-,521
Sanat	-,960	-1,096
Spor	,161	-2,006
Müzik	-,917	-1,178
Teknoloji	,875	-1,254
Bilim	,875	-1,254
Genel Kültür	-,226	-1,980
Diğer	,875	-1,254
Bağımsızlık	-1,022	,349
Entegrasyon	-1,016	,651
Yargılama	-,478	-,714
Esneklik	-,643	-,472
Değerlendirme	-,641	-,409
Sorgulama	-1,273	1,112
Fırsatlar	-,896	,427
Hayal Kırıklığı	-1,098	1,130
Yaratıcılık Özyeterlilik Toplam	-1,264	3,520
Yaratıcılığa Teşvik Toplam	-,805	,271
Motivasyon	-,818	,115

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerin analizi ile elde edilen bulgular ve yorumlara verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 4.1.’de sunulmuştur.

Tablo 4.10: Cinsiyet Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği ve Puanlarına Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

YÖÖ	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	Kadın	118	63.14	7450.00	429	0.660
	Erkek	8	68.88	551.00		
	Toplam	126				

Tablo 4.1.’de yaratıcılık özyeterliliği kadınların ortalama sıralama puanı 63.14, erkeklerin puanı ise 68.88’tür. Yapılan Mann Whitney U testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri onların cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir (U= 429, $p>0.05$).

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri anne eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeylerine göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.2.’de sunulmuştur.

Tablo 4.11: Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Eğitim	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	İlkokul Terk	12	52.79	13.444	5	0.020*
	İlkokul	76	62.60			
	Ortaokul	9	70.89			
	Lise	15	46.63			
	Önlisans	6	84.67			
	Lisans	8	95.56			
	Toplam	126				

*Not: $p < 0.05$

Tablo 4.2.'de yaratıcılık özyeterliliği annenin en düşük eğitim seviyesine sahip olan “İlkokul Terk” kategorisindeki 12 kişinin ortalama sıralama puanı 52.79'dur. “İlkokul” kategorisindeki 76 kişinin ortalama sıralama puanı 62.60'tır. “Ortaokul” kategorisindeki 9 kişinin ortalama sıralama puanı 70.89'dur. “Lise” kategorisindeki 15 kişinin ortalama sıralama puanı 46.63'tür. “Önlisans” kategorisindeki 6 kişinin ortalama sıralama puanı 84.67'dir ve son olarak “Lisans” kategorisindeki 8 kişinin ortalama sıralama puanı 95.56'dır. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($H = 13.444$, $p = 0.20$). Farkın hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre annesinin eğitim düzeyi lisans ($\bar{X} = 13.62$) olanların ilkokul ($\bar{X} = 12.15$) olanlardan, önlisans ($\bar{X} = 13.33$) ve lisans ($\bar{X} = 13.62$) olanlar lise ($\bar{X} = 11.33$) olanlardan, anlamlı derecede yüksek puan almıştır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri baba eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeylerine göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.3.'de sunulmuştur.

Tablo 4.12: Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Eğitim	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	İlkokul	49	56.27	5.542	5	0.353
	Ortaokul	18	68.33			
	Lise	24	68.17			
	Önlisans	11	54.91			
	Lisans	23	73.43			
	Lisansüstü	1	85.00			
	Toplam	126				

Tablo 4.3’de yaratıcılık özyeterliliği ilkökul mezunu babalara sahip olan 49 öğretmenin ortalama olarak 56.27 olarak hesaplanmıştır. Ortaokul mezunu babalara sahip olan 18 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 68.33, lise mezunu babalara sahip olan 24 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 68.17, önlisans mezunu babalara sahip 11 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 54.91, lisans mezunu babalara sahip 23 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 73.43 ve lisansüstü mezunu babaya sahip 1 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 85.00 olarak bulunmuştur. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri babalarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($H= 5.542, p>0.05$).

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri kıdem durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem durumuna göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.4.’de sunulmuştur.

Tablo 4.13: Kıdem Durumu Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Kıdem Yılı	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	0 -5 yıl	7	52.86	8.161	5	0.148
	6 – 10 yıl	13	60.15			
	11-15 yıl	55	57.21			
	16 – 20 yıl	19	82.45			
	21 – 25 yıl	13	69.00			
	25 yıl ve üstü	19	65.21			
	Toplam	126				

Tablo 4.4'te, 0-5 yıl kıdemli olan 7 öğretmenin yaratıcılık özyeterliliği ortalama olarak 52.86 olarak hesaplanmıştır. 6-10 yıl kıdemli olan 13 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 60.15, 11-15 yıl kıdemi olan 55 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 57.21, 16-20 yıl kıdemli olan 19 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 82.45, 21-25 yıl kıdemli olan 13 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 69.00 ve 25 yıl ve üzeri kıdemli olan 19 öğretmenin yaratıcılık özyeterlilik ortalaması 65.21 olarak bulunmuştur. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri kıdem yılına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($H= 8.161$, $p>0.05$).

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri sanatsal aktivitelere katılım sıklığı durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılım sıklığı durumuna göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.5.'de sunulmuştur.

Tablo 4.14: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Sanatsal Aktivite	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Özyeterlilik Toplam	Hiçbir zaman	4	59.38	10.964	3	0.012*
	Nadiren	48	63.40			
	Bazen	56	56.03			
	Sık sık	18	87.94			
	Toplam	126				

*(Not: $p < 0.05$)

Tablo 4.5'te, yaratıcılık özyeterliliği sanatsal aktivitelere katılma sıklığı “Hiçbir zaman” kategorisindeki 4 öğretmenin ortalama sıralama puanı 59.38'dur. “Nadiren” kategorisindeki 48 öğretmenin ortalama sıralama puanı 63.40'tır. “Bazen” kategorisindeki 56 öğretmenin ortalama sıralama puanı 56.03'tür. “Sık sık” kategorisindeki 18 öğretmenin ortalama sıralama puanı 87.94'tür. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri sanatsal aktivitelere katılma sıklığına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($H= 10.964$, $p=0.012$). Farkın hangi yıllar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre sanatsal aktivitelere sık sık katılan öğretmenler ($\bar{X}=13.16$), bazen katılan öğretmenlerden ($\bar{X}=11.89$) anlamlı derecede yüksek puan almıştır.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri algılanan sosyoekonomik durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durumuna göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.6.’de sunulmuştur.

Tablo 4.15: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Sosyo ekonomik durum	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	Çok Kötü	2	118.50	6.243	4	0.182
	Kötü	14	70.00			
	Orta	71	60.10			
	İyi	36	63.57			
	Çok İyi	3	76.17			
	Toplam	126				

Tablo 4.6’da, yaratıcılık özyeterlilikleri öğretmenlerin sosyoekonomik durumlarına göre “Çok Kötü” kategorisindeki 2 öğretmenin ortalama sıralama puanı 118.50’dir. “Kötü” kategorisindeki 14 öğretmenin ortalama sıralama puanı 70.00’dir. “Orta” kategorisindeki 71 öğretmenin ortalama sıralama puanı 60.10’dur. “İyi” kategorisindeki 36 öğretmenin ortalama sıralama puanı 63.57’dir. “Çok İyi” kategorisindeki 3 öğretmenin ortalama sıralama puanı 76.17’dir. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri kıdem yılına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($H = 6.243$, $p > 0.05$).

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin yaş değişkenine göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.7.’de sunulmuştur.

Tablo 4.16: Yaş Değişkenine Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Yaş	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	20 -25	3	86.67	9.992	6	0.125
	26 – 30	8	32.00			
	31-35	27	65.83			
	36 - 40	33	57.55			
	41 – 45	22	68.48			
	46 - 50	25	69.40			
	51 ve üstü	8	70.88			
	Toplam	126				

Tablo 4.7’de, yaratıcılık özyeterlilikleri öğretmenlerin yaşlarına göre “20-25” yaş aralığındaki 3 öğretmenin ortalama sıralama puanı 86.67’dir. “26-30” yaş aralığındaki 8 öğretmenin ortalama sıralama puanı 32.00’dır. “31-35” yaş aralığındaki 27 öğretmenin ortalama sıralama puanı 65.83’tür. “36-40” yaş aralığındaki 33 öğretmenin ortalama sıralama puanı 57.55’tir. “41-45” yaş aralığındaki 22 öğretmenin ortalama sıralama puanı 68.48’dir. “46-50” yaş aralığındaki 25 öğretmenin ortalama sıralama puanı 69.40’tır. “51 ve üstü” yaş aralığındaki 8 öğretmenin ortalama sıralama puanı 70.88’dir. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($H= 9.992$, $p>0.05$).

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ilgi alanlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin ilgi alanlarına göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 4.8.’de sunulmuştur.

Tablo 4.17: İlgi alanlarına Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

YÖÖ	Yanıt	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Sanat	Evet	90	66.32	5968.50	1366.500	0.161
	Hayır	36	56.46	2032.50		
Spor	Evet	58	67.64	3923.00	1732.000	0.229
	Hayır	68	59.97	4078.00		
Müzik	Evet	89	65.71	5848.50	1449.500	0.280
	Hayır	37	58.18	2152.50		
Teknoloji	Evet	38	71.67	2723.50	1361.500	0.091

	Hayır	88	59.97	5277.50		
Bilim	Evet	38	71.78	2727.50	1357.500	0.087
	Hayır	88	59.93	5273.50		
Genel Kültür	Evet	70	68.31	4781.50	1623.500	0.091
	Hayır	56	57.49	3219.50		

Tablo 4.8’de, yaratıcılık özyeterliliği öğretmenlerin ilgi alanına göre “Sanat” ilgi alanına sahip olan 90 öğretmenin ortalama sıralama puanı 66.32’dir. “Spor” ilgi alanına sahip olan 58 öğretmenin ortalama sıralama puanı 67.64’tür. “Müzik” ilgi alanına sahip olan 89 öğretmenin ortalama sıralama puanı 65.71’dir. “Teknoloji” ilgi alanına sahip olan 38 öğretmenin ortalama sıralama puanı 71.67’dir. “Bilim” ilgi alanına sahip olan 38 öğretmenin ortalama sıralama puanı 71.78 dir. “Genel Kültür” ilgi alanına sahip olan 70 öğretmenin ortalama sıralama puanı 68.31’dir. Yapılan Mann Whitney U testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ilgi alanlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Çünkü “p” değeri sanat için 0.161, spor için 0,229, müzik için 0,280, teknoloji için 0,091, bilim için 0,087, genel kültür için 0,091’dir. ($p>0.05$).

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri eğitim verilen yaş grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubuna göre Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği puanlarına yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 4.9.’de sunulmuştur.

Tablo 4.18: Eğitim Verilen Yaş Grubuna Göre Yaratıcılık Özyeterliliği Puanlarına Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

YÖÖ	Eğitim Verilen Yaş	N	Sıralar Ortalaması	H	SD	p
Yaratıcılık Öz yeterlilik Toplam	36-48 ay	7	60.36	6.279	3	0.099
	48- 60 ay	20	47.10			
	60-72 ay	74	64.93			
	72 ay	25	73.28			
	Toplam	126				

Tablo 4.9’da, yaratıcılık özyeterlilik öğretmenlerin eğitim verilen yaş grubuna göre 36-48 aya eğitim veren 7 öğretmenin ortalama sıralama puanı 60.36’dır. 48-60 aya eğitim veren 20 öğretmenin ortalama sıralama puanı 47.10’dur. 60-72 aya eğitim veren 74 öğretmenin ortalama sıralama puanı 64.93’tür. 72 aya eğitim veren 25 öğretmenin ortalama sıralama puanı 73.28 dir. Yapılan Kruskal Wallis H testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri eğitim verilen yaş grubuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($H=6.279$, $p>0.05$).

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onuncu alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 4.10.’da sunulmuştur.

Tablo 4.19: Cinsiyete Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları Puanlarına Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Bağımsızlık	Kadın	118	63.97	7549.00	416.000	0.563
	Erkek	8	56.50	452.00		
	Toplam	126				
Entegrasyon	Kadın	118	63.93	7543.50	421.500	0.606
	Erkek	8	57.19	457.50		
	Toplam	126				
Yargılama	Kadın	118	63.57	7501.50	463.500	0.932
	Erkek	8	62.44	499.50		
	Toplam	126				
Esneklik	Kadın	118	63.24	7462.50	441.500	0.756
	Erkek	8	67.31	538.50		
	Toplam	126				
Değerlendirme	Kadın	118	63.39	7480.50	459.500	0.899
	Erkek	8	65.06	520.50		
	Toplam	126				
Sorgulama	Kadın	118	63.94	7545.00	420.000	0.583
	Erkek	8	57.00	456.00		
	Toplam	126				
Fırsatlar	Kadın	118	64.20	7576.00	389.000	0.390

Yöd İndeksi	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Hayal Kırıklığı	Erkek	8	53.13	425.00	371.000	0.291
	Toplam	126				
	Kadın	118	64.36	7594.00		
	Toplam	126				
Motivasyon	Erkek	8	50.88	407.00	384.500	0.375
	Toplam	126				
	Kadın	118	64.24	7580.50		
	Toplam	126				
Teşvik Toplam	Erkek	8	52.56	420.50	424.000	0.631
	Toplam	126				
	Kadın	118	63.91	7541.00		
	Toplam	126				

Tablo 4.10’da, yapılan Mann Whitney U testine göre okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranışı indeksi alt boyutları ve toplam puanları onların cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

4.11. Onbirinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onbirinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.11: Yaş Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p	η^2
Bağımsızlık										
20 - 25	3	27.33	1.52	G. arası	61.391	10.232	6	2.199	0.048*	0.09
26 - 30	8	26.12	2.47	G. içi	553.601	4.652	119			
31-35	27	28.29	2.33	Toplam	614.992		125			
36 - 40	33	28.15	2.03							
41 - 45	22	27.18	2.53							
46 - 50	25	28.72	1.81							
51 ve üstü	8	28.37	1.59							
Total	126	27.99	2.21							

*Not: $p < 0.05$

Tablo 4.11'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=2.199, p<0.05, \eta^2=0.09$). Etki büyüklüğü orta olarak hesaplanmıştır. Farkın hangi yaşlar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre yaşları 26 ile 30 ($\bar{X}=26.12$) arasında olan öğretmenler diğer yaş gruplarından anlamlı derecede düşük puan almıştır. Yaşları 46 ile 50 ($\bar{X}=28.72$) arasında olan öğretmenlerin, yaşları 41 ile 45 ($\bar{X}=27.18$) arasında olan öğretmenlerden anlamlı derecede yüksek puan almıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Entegrasyon alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.12'de sunulmuştur.

Tablo 4.12: Yaş Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Entegrasyon									
20 – 25	3	27.00	1.00	G. arası	49.866	8.311	6	1.742	0,117
26 - 30	8	25.75	3.10	G. içi	567.911	4.772	119		
31-35	27	27.96	2.17	Toplam	617.778		125		
36 - 40	33	27.69	2.29						
41 – 45	22	27.72	2.25						
46 – 50	25	28.52	1.61						
51 ve üstü	8	27.62	2.32						
Total	126	27.77	2.22						

Tablo 4.12'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.742, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Tablo 4.13: Yaş Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p	η^2
Yargılama										
20 - 25	3	27.33	1.52	G. arası	104.499	17.417	6	2.603	0,021*	0.11
26 - 30	8	24.12	1.95	G. içi	796.326	6.692	119			
31-35	27	27.59	2.54	Toplam	900.825		125			
36 - 40	33	26.21	2.54							
41 - 45	22	26.36	2.90							
46 - 50	25	27.56	2.45							
51 ve üstü	8	26.75	3.10							
Total	126	26.73	2.68							

*Not: $p < 0.05$

Tablo 4.13'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=1.875, p > 0.05, \eta^2=0.11$). Etki büyüklüğü büyük olarak hesaplanmıştır. Farkın hangi yaşlar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi kullanılmıştır. Testin sonucuna göre yaşları 26 ile 30 ($\bar{X}=24.12$) arasında olan öğretmenler diğer yaş gruplarından anlamlı derecede düşük puan almıştır. Yaşları 31 ile 35 ($\bar{X}=27.59$) arasında olan öğretmenler, yaşları 36 ile 40 ($\bar{X}=26.21$) arasında olan öğretmenlerden anlamlı derecede yüksek puan almıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.14'te sunulmuştur.

Tablo 4.14: Yaş Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Esneklik									
20 - 25	3	28.00	1.73	G. arası	46.099	7.683	6	1.337	0,246
26 - 30	8	25.62	2.44	G. içi	683.845	5.747	119		
31-35	27	27.77	2.20	Toplam	729.944		125		
36 - 40	33	27.18	2.87						
41 - 45	22	27.04	2.14						
46 - 50	25	27.68	2.30						
51 ve üstü	8	28.50	1.69						
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.14’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.337, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.15’te sunulmuştur.

Tablo 4.15: Yaş Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Değerlendirme									
20 – 25	3	25.33	4.72	G. arası	82.385	13.731	6	1.602	0,153
26 - 30	8	25.25	3.01	G. içi	1020.154	8.573	119		
31 – 35	27	27.29	2.91	Toplam	1102.540		125		
36 - 40	33	26.72	2.95						
41 – 45	22	25.81	2.95						
46 – 50	25	27.72	2.40						
51 ve üstü	8	25.75	3.57						
Total	126	26.69	2.96						

Tablo 4.15’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi değerlendirme alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.602, p >0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.16’da sunulmuştur.

Tablo 4.16: Yaş Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Sorgulama									
20 - 25	3	29.33	0.57	G. arası	16.163	2.694	6	0.611	0,721
26 - 30	8	28.00	2.26	G. içi	525.044	4.412	119		
31 - 35	27	28.14	2.24	Toplam	541.206		125		
36 - 40	33	28.30	2.29						
41 - 45	22	28.00	2.28						
46 - 50	25	28.80	1.68						
51 ve üstü	8	29.00	1.19						
Total	126	28.36	2.08						

Tablo 4.16'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.611, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.17'de sunulmuştur.

Tablo 4.17: Yaş Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
20 – 25	3	28.33	0.57	G. arası	25.271	4.212	6	1.197	0,313
26 - 30	8	27.25	2.37	G. içi	418.769	3.519	119		
31 – 35	27	28.03	2.02	Toplam	444.040		125		
36 - 40	33	28.24	2.00						
41 – 45	22	27.77	1.79						
46 – 50	25	28.92	1.49						
51 ve üstü	8	28.37	1.76						
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.17'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.197, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.18'de sunulmuştur.

Tablo 4.18: Yaş Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Hayal Kırıklığı									
20 – 25	3	28.33	2.08	G. arası	17.648	2.941	9	0.706	0,646
26 - 30	8	27.62	2.66	G. içi	496.129	4.169	116		
31 – 35	27	28.29	1.99	Toplam	513.778		125		
36 - 40	33	28.00	2.25						
41 – 45	22	27.90	2.11						

46 – 50	25	28.88	1.53
51 ve üstü	8	28.25	1.75
Total	126	28.22	2.02

Tablo 4.18’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.706, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) motivasyon puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.19’da sunulmuştur.

Tablo 4.19: Yaş Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Top.									
20 – 25	3	25.66	1.52	G. arası	70.530	11.755	6	1.793	0,106
26 - 30	8	24.87	3.18	G. içi	780.105	6.556	119		
31 – 35	27	27.44	2.80	Toplam	850.635		125		
36 - 40	33	26.90	2.81						
41 – 45	22	27.45	2.63						
46 – 50	25	27.92	1.82						
51 ve üstü	8	27.62	1.76						
Total	126	27.20	2.60						

Tablo 4.19’a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi motivasyon alt boyutu puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.793, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.20’da sunulmuştur.

Tablo 4.20: Yaş Değişkenine Göre Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Top.									
20 – 25	3	246.66	6.11	G. arası	2957.793	492.966	6	1.629	0,145
26 - 30	8	234.62	21.00	G. içi	36012.913	302.630	119		
31 – 35	27	250.85	19.57	Toplam	38970.706		125		
36 - 40	33	247.42	18.92						
41 – 45	22	245.27	17.50						
46 – 50	25	254.72	12.63						
51 ve üstü	8	250.25	12.89						

Total	126	248.57	17.65
-------	-----	--------	-------

Tablo 4.20'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi toplam puanları yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.629, p > 0.05$).

4.12. Onikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onikinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri kıdem yılına göre anlamlı göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yılına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.21: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Bağımsızlık									
0 – 5 yıl	7	26.28	2.49	G. arası	51.493	10.299	5	2.193	0,059
6 – 10 yıl	13	28.38	2.14	G. içi	563.499	4.696	120		
11 – 15 yıl	55	27.58	2.49	Toplam	614.992		125		
16 – 20 yıl	19	28.26	2.10						
21 – 25 yıl	13	28.69	1.31						
25 yıl ve üstü	19	28.78	1.39						
Total	126	27.99	2.21						

Tablo 4.21'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=2.193, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.22'de sunulmuştur.

Tablo 4.22: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p	η^2
Entegrasyon										
0 – 5 yıl	7	25.42	2.99	G. arası	56.638	11.328	5	2.422	0,039*	0.09
6 – 10 yıl	13	28.38	1.93	G. içi	561.140	4.676	120			
11 – 15 yıl	55	27.54	2.22	Toplam	617.778		125			
16 – 20 yıl	19	28.26	1.69							
21 – 25 yıl	13	27.92	2.39							
25 yıl ve üstü	19	28.31	2.02							
Total	126	27.77	2.22							

Tablo 4.22’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=2.422, p < 0.05, \eta^2=0.09$). Etki büyüklüğü orta olarak hesaplanmıştır. Farkın hangi yıllar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre kıdem yılı 0 ile 5 ($\bar{X}=25.42$) arasında olan öğretmenlerin diğer gruplardan anlamlı derecede düşük puan aldığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.23’te sunulmuştur.

Tablo 4.23: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Yargılama									
0 – 5 yıl	7	25.00	2.82	G. arası	65.800	13.160	5	1.891	0,101
6 – 10 yıl	13	27.69	2.28	G. içi	835.026	6.959	120		
11 – 15 yıl	55	26.21	2.91	Toplam	900.825		125		
16 – 20 yıl	19	27.21	2.09						
21 – 25 yıl	13	27.69	1.49						
25 yıl ve üstü	19	27.05	2.99						
Total	126	26.73	2.68						

Tablo 4.23'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.891, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.24'te sunulmuştur.

Tablo 4.24: *Kıdem Yılı Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Esneklik									
0 – 5 yıl	7	25.85	2.54	G. arası	46.753	9.351	5	1.642	0,154
6 – 10 yıl	13	28.23	2.00	G. içi	683.191	5.693	120		
11 – 15 yıl	55	27.01	2.67	Toplam	729.944		125		
16 – 20 yıl	19	27.89	1.99						
21 – 25 yıl	13	27.23	2.20						
25 yıl ve üstü	19	28.05	2.12						
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.24'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.642, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.25'te sunulmuştur.

Tablo 4.25: *Kıdem Yılı Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	p
Değerlendirme									
0 – 5 yıl	7	24.57	3.59	G. arası	82.688	16.535	5	1.946	0,092
6 – 10 yıl	13	28.07	2.13	G. içi	1019.852	8.499	120		
11 – 15 yıl	55	26.23	3.08	Toplam	1102.540		125		
16 – 20 yıl	19	27.31	2.53						

21 – 25 yıl	13	26.61	2.69
25 yıl ve üstü	19	27.31	3.07
Total	126	26.69	2.96

Tablo 4.25’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi değerlendirme alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.946, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.26’te sunulmuştur.

Tablo 4.26: *Kıdem Yılı Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Sorgulama									
0 – 5 yıl	7	28.85	1.34	G. arası	20.819	4.164	5	0.960	0,445
6 – 10 yıl	13	28.61	2.29	G. içi	520.388	4.337	120		
11 - 15 yıl	55	28.03	2.25	Toplam	541.206		125		
16 – 20 yıl	19	28.47	2.14						
21 – 25 yıl	13	28.00	2.23						
25 yıl ve üstü	19	29.10	1.28						
Total	126	28.36	2.08						

Tablo 4.26’a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.960, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.27’de sunulmuştur.

Tablo 4.27: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
0 – 5 yıl	7	27.57	1.71	G. arası	27.048	5.410	5	1.557	0,178
6 – 10 yıl	13	28.61	2.14	G. içi	416.992	3.475	120		
11 – 15 yıl	55	27.80	1.98	Toplam	444.040		125		
16 – 20 yıl	19	28.42	1.98						
21 – 25 yıl	13	28.30	1.49						
25 yıl ve üstü	19	29.00	1.37						
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.27’ a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.557, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.28’ de sunulmuştur.

Tablo 4.28: Kıdem Yılı Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi Hayal Kırıklığı	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
0 – 5 yıl	7	27.85	2.54	G. arası	37.479	7.496	5	1.888	0,101
6 – 10 yıl	13	28.61	2.25	G. içi	476.299	3.969	120		
11 – 15 yıl	55	27.92	2.09	Toplam	513.778		125		
16 – 20 yıl	19	28.21	1.87						
21 – 25 yıl	13	27.61	2.14						
25 yıl ve üstü	19	29.36	1.06						
Total	126	28.22	2.02						

Tablo 4.28’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.888, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları

İndeksi (YÖD İndeksi) motivasyon alt boyutu puanlarına yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.29’de sunulmuştur.

Tablo 4.29: *Kıdem Yılı Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p	η^2
Motivasyon 0 – 5 yıl	7	24.42	2.63	G. arası	93.748	18.750	5	2.973	0,014*	0.11
6 – 10 yıl	13	27.92	2.43	G. içi	756.887	6.307	120			
11 – 15 yıl	55	26.80	2.88	Toplam	850.635		125			
16 – 20 yıl	19	27.52	1.98							
21 – 25 yıl	13	27.92	2.32							
25 yıl ve üstü	19	28.10	1.79							
Total	126	27.20	2.60							

*Not: $p < 0.05$

Tablo 4.28’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi motivasyon alt boyutu puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=2.973, p < 0.05, \eta^2=0.11$). Etki büyüklüğü büyük olarak hesaplanmıştır. Farkın hangi yıllar arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre kıdem yılı 0 ile 5 ($\bar{X}=24.42$) arasında olan öğretmenlerin diğer gruplardan anlamlı derecede düşük puan aldığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam puanlarına yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.29’da sunulmuştur.

Tablo 4.29: *Kıdem Yılı Değişkeni Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Toplam									
0 – 5 yıl	7	235.85	19.15	G. arası	3242.670	648.534	5	2.178	0,061
6 – 10 yıl	13	254.53	18.15	G. içi	35728.036	297.734	120		
11 – 15 yıl	55	245.16	19.33	Toplam	38970.706		125		
16 – 20 yıl	19	251.57	15.70						
21 – 25 yıl	13	250.00	14.45						
25 yıl ve üstü	19	255.10	11.65						
Total	126	248.57	17.65						

Tablo 4.29’a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi toplam puanları kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=2.178, p > 0.05$).

4.13. Onüçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onüçüncü alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.30: Anne Eğitim Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Bağımsızlık									
İlkokul Terk	12	29.08	1.50	G. arası	44.106	8.821	5	1.854	0.107
İlkokul	76	27.65	2.30	G. içi	570.886	4.757	120		
Ortaokul	9	28.22	2.48	Toplam	614.992		125		
Lise	15	27.60	2.41						
Önlisans	6	29.16	0.75						
Lisans	8	29.12	1.45						
Total	126	27.99	2.21						

Tablo 4.30’a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.854, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Entegrasyon alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.31’de sunulmuştur.

Tablo 4.31: Anne Eğitim Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Entegrasyon									
İlkokul Terk	12	28.66	1.66	G. arası	25.934	5.187	5	1.052	0.391
İlkokul	76	27.59	2.27	G. içi	591.844	4.932	120		
Ortaokul	9	27.44	3.20	Toplam	617.778		125		
Lise	15	27.40	1.91						
Önlisans	6	28.50	1.37						
Lisans	8	28.75	2.05						
Total	126	27.77	2.22						

Tablo 4.31’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.052, p >$

0.05). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.32’de sunulmuştur.

Tablo 4.32: Anne Eğitim Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Yargılama									
İlkokul Terk	12	27.91	1.92	G. arası	33.745	6.749	5	0.934	0,462
İlkokul	76	26.50	2.57	G. içi	867.081	7.226	120		
Ortaokul	9	26.77	3.92	Toplam	900.825		125		
Lise	15	26.20	2.85						
Önlisans	6	27.33	2.33						
Lisans	8	27.62	3.02						
Total	126	26.73	2.68						

Tablo 4.32’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.934, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.33’de sunulmuştur.

Tablo 4.33: Anne Eğitim Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Sd	F	p
Esneklik									
İlkokul Terk	12	28.33	1.61	G. arası	33.464	6.693	5	1.153	0,336
İlkokul	76	27.10	2.49	G. içi	696.480	5.804	120		
Ortaokul	9	27.11	3.44	Toplam	729.944		125		
Lise	15	27.26	2.18						
Önlisans	6	28.66	1.63						
Lisans	8	28.25	1.98						
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.33’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.153, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.34’te sunulmuştur.

Tablo 4.34: Anne Eğitim Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Değerlendirme									
İlkokul Terk	12	27.91	2.42	G. arası	67.762	13.552	5	1.572	0,173
İlkokul	76	26.27	3.11	G. içi	1034.778	8.623	120		
Ortaokul	9	26.44	3.39	Toplam	1102.540		125		
Lise	15	26.53	2.92						
Önlisans	6	28.16	1.60						
Lisans	8	28.37	1.59						
Total	126	26.69	2.96						

Tablo 4.34'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi değerlendirme alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.572, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.35'te sunulmuştur.

Tablo 4.35: Anne Eğitim Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p	η^2
Sorgulama										
İlkokul Terk	12	29.75	0.62	G. arası	52.025	10.405	5	2.525	0,031*	0,09
İlkokul	76	27.88	2.29	G. içi	489.181	4.07	120			
Ortaokul	9	28.77	1.92	Toplam	541.206		125			
Lise	15	28.86	1.40							
Önlisans	6	28.83	1.60							
Lisans	8	29.12	1.72							
Total	126	28.36	2.08							

Not:* $p < 0.05$

Tablo 4.34'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=2.525, p < 0.05, \eta^2=0.09$). Etki büyüklüğü küçük olarak hesaplanmıştır. Farkın hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre anne eğitim durumu ilkokul terk ($\bar{X}=29.75$) olan öğretmenlerin, anne eğitim durumu ilkokul ($\bar{X}=27.88$) olan öğretmenlerden anlamlı derecede yüksek puan aldığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.36'da sunulmuştur.

Tablo 4.36: Anne Eğitim Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
İlkokul Terk	12	29.00	1.70	G. arası	38.463	7.693	5	2.276	0,051
İlkokul	76	27.81	1.99	G. içi	405.577	3.380	120		
Ortaokul	9	28.44	2.00	Toplam	444.040		125		
Lise	15	28.26	1.38						
Önlisans	6	29.50	0.83						
Lisans	8	29.25	1.38						
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.36’ a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F= 2.276$, $p >0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.37’ de sunulmuştur.

Tablo 4.37: Anne Eğitim Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Hayal Kırıklığı									
İlkokul Terk	12	29.00	1.27	G. arası	37.805	7.561	5	1.906	0,098
İlkokul	76	27.86	2.23	G. içi	475.973	3.966	120		
Ortaokul	9	28.44	2.00	Toplam	513.778		125		
Lise	15	28.13	1.59						
Önlisans	6	29.33	1.21						
Lisans	8	29.50	1.06						
Total	126	28.22	2.02						

Tablo 4.37’ a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.906$, $p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) motivasyon alt puanlarına yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.38’ de sunulmuştur.

Tablo 4.38: Anne Eğitim Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Motivasyon									
İlkokul Terk	12	28.58	1.44	G. arası	56.849	11.370	5	1.719	0,135
İlkokul	76	26.84	2.62	G. içi	793.786	6.615	120		
Ortaokul	9	27.55	3.46	Toplam	850.635		125		
Lise	15	26.66	2.55						
Önlisans	6	28.33	2.73						

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Lisans	8	28.37	2.06						
Total	126	27.20	2.60						

Tablo 4.38’a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal motivasyon alt boyutu puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.719, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin anne eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.39’da sunulmuştur.

Tablo 4.39: Anne Eğitim Değişkeni Toplam Puanlarına Göre Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Toplam									
İlkokul Terk	12	258.25	10.77	G. arası	3150.378	630.076	5	2.111	0,069
İlkokul	76	245.53	18.27	G. içi	35820.329	298.503	120		
Ortaokul	9	249.22	23.71	Toplam	38970.706		125		
Lise	15	246.93	15.97						
Önlisans	6	257.83	8.79						
Lisans	8	258.37	12.17						
Total	126	248.57	17.65						

Tablo 4.39’a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi aldıkları toplam puanları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=2.111, p>0.05$).

4.14. Ondördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ondördüncü alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.40: Baba Eğitim Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Bağımsızlık									
İlkokul	49	27.48	2.36	G. arası	28.438	5.688	5	1.164	0,331
Ortaokul	18	28.38	1.85	G. içi	586.554	4.888	120		
Lise	24	27.91	2.30	Toplam	614.992		125		
Önlisans	11	28.63	2.01						
Lisans	23	28.43	2.10						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	27.99	2.21						

Tablo 4.40'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.164, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Entegrasyon alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.41'de sunulmuştur.

Tablo 4.41: Baba Eğitim Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Entegrasyon									
İlkokul	49	27.81	2.19	G. arası	13.542	2.708	5	0.538	0,747
Ortaokul	18	27.77	2.41	G. içi	604.236	5.035	120		
Lise	24	27.41	2.30	Toplam	617.778		125		
Önlisans	11	28.45	1.75						
Lisans	23	27.65	2.34						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	27.77	2.22						

Tablo 4.41'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.538, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.42'de sunulmuştur.

Tablo 4.42: Baba Eğitim Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Yargılama									
İlkokul	49	26.53	2.38	G. arası	24.525	4.905	5	0.672	0,646
Ortaokul	18	27.44	2.61	G. içi	876.301	7.303	120		
Lise	24	26.50	2.88	Toplam	900.825		125		
Önlisans	11	27.00	3.00						
Lisans	23	26.56	3.05						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	26.73	2.68						

Tablo 4.42'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.672, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik

Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.43'te sunulmuştur.

Tablo 4.43: *Baba Eğitim Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Esneklik									
İlkokul	49	27.14	2.19	G. arası	13.302	2.660	5	0.445	0,816
Ortaokul	18	27.77	2.48	G. içi	716.642	5.972	120		
Lise	24	27.33	2.66	Toplam	729.944		125		
Önlisans	11	27.63	2.06						
Lisans	23	27.43	2.80						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.43'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.445, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.44'te sunulmuştur.

Tablo 4.44: *Baba Eğitim Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Değerlendirme									
İlkokul	49	26.46	2.79	G. arası	33.084	60617	5	0.742	0,593
Ortaokul	18	26.77	3.19	G. içi	1069.455	8.912	120		
Lise	24	26.20	3.53	Toplam	1102.540		125		
Önlisans	11	27.72	1.95						
Lisans	23	27.00	2.96						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	26.69	2.96						

Tablo 4.44'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi değerlendirme alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.742, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.45'te sunulmuştur.

Tablo 4.45: *Baba Eğitim Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Sorgulama									
İlkokul	49	28.08	2.09	G. arası	13.559	2.712	5	0.617	0,687
Ortaokul	18	28.66	1.81	G. içi	527.647	4.397	120		
Lise	24	28.16	2.21	Toplam	541.206		125		
Önlisans	11	28.54	1.80						
Lisans	23	28.78	2.29						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	28.36	2.08						

Tablo 4.45'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.985, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.46'da sunulmuştur.

Tablo 4.46: *Baba Eğitim Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
İlkokul	49	27.67	2.03	G. arası	26.905	5.381	5	1.548	0,180
Ortaokul	18	28.55	1.68	G. içi	417.135	3.476	120		
Lise	24	28.25	1.62	Toplam	44.040		125		
Önlisans	11	28.63	1.43						
Lisans	23	28.69	2.00						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.46'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.548, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.47'de sunulmuştur.

Tablo 4.47: *Baba Eğitim Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Hayal Kırıklığı									
İlkokul	49	27.83	2.06	G. arası	20.189	4.038	5	0.982	0,432
Ortaokul	18	28.50	1.97	G. içi	493.588	4.113	120		
Lise	24	28.08	1.83	Toplam	513.778		125		

Önlisans	11	28.90	1.37
Lisans	23	28.56	2.38
Lisansüstü	1	30.00	
Total	126	28.22	2.02

Tablo 4.47'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.982, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) motivasyon alt boyutu puanlarına yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.48'de sunulmuştur.

Tablo 4.48: Baba Eğitim Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Motivasyon									
İlkokul	49	26.79	2.61	G. arası	30.943	6.189	5	0.906	0,480
Ortaokul	18	27.55	2.87	G. içi	819.692	6.831	120		
Lise	24	27.00	2.24	Toplam	850.635		125		
Önlisans	11	28.18	2.44						
Lisans	23	27.43	2.82						
Lisansüstü	1	30.00							
Total	126	27.20	2.60						

Tablo 4.48'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi motivasyon alt boyutu puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.906, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin baba eğitim düzeyine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.49'de sunulmuştur.

Tablo 4.49: Baba Eğitim Değişkenine Göre Yaratıcılık Teşvik Tablosu

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Toplam									
İlkokul	49	245.83	17.36	G. arası	1427.109	285.422	5	0.912	0,476
Ortaokul	18	251.44	17.91	G. içi	37543.597	312.863	120		
Lise	24	246.87	17.62	Toplam	38970.706		125		
Önlisans	11	253.72	13.40						
Lisans	23	250.56	19.84						
Lisansüstü	1	270.00							
Total	126	248.57	17.65						

Tablo 4.49'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi aldıkları toplam puanları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.912, p>0.05$).

4.15. Onbeşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onbeşinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri ilgi alanlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin ilgi alanlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan T testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.50: Sanat Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Sanat	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Bağımsızlık	Hayır	36	28.02	1.99	124	0.114	0.910
	Evet	90	27.97	2.31			
Entegrasyon	Hayır	36	27.50	2.02	124	-0.886	0.377
	Evet	90	28.88	2.30			
Yargılama	Hayır	36	26.50	2.69	124	-0.607	0.545
	Evet	90	26.82	2.68			
Esneklik	Hayır	36	27.13	2.15	124	-0.733	0.465
	Evet	90	27.48	2.51			
Değerlendirme	Hayır	36	26.69	2.80	124	-0.009	0.992
	Evet	90	26.70	3.04			
Sorgulama	Hayır	36	28.50	1.88	124	0.459	0.647
	Evet	90	28.31	2.16			
Fırsatlar	Hayır	36	28.05	1.86	124	-0.537	0.593
	Evet	90	28.25	1.89			
Hayal Kırıklığı	Hayır	36	28.44	1.82	124	0.777	0.439
	Evet	90	28.13	2.10			
Motivasyon	Hayır	36	27.13	2.46	124	-0.183	0.855
	Evet	90	27.23	2.67			

Yöd İndeksi	Sanat	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Teşvik Toplam	Hayır	36	248.00	15.61	124	-0.232	0.817
	Evet	90	248.81	18.48			

Tablo 4.50'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık, entegrasyon, yargılama, esneklik, değerlendirme, sorgulama, fırsatlar, hayal kırıklığı alt boyutu puanları sanata duydukları ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin spora duydukları ilgi durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) tüm alt boyutlara yapılan t testi sonuçları Tablo 4.51'de sunulmuştur.

Tablo 4.51: Spor Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Spor	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Bağımsızlık	Hayır	68	27.82	2.33	124	-0.923	0.358
	Evet	58	28.18	2.08			
Entegrasyon	Hayır	68	27.60	2.34	124	-0.956	0.341
	Evet	58	27.98	2.07			
Yargılama	Hayır	68	26.48	2.75	124	-1.110	0.269
	Evet	58	27.01	2.59			
Esneklik	Hayır	68	27.02	2.33	124	-1.825	0.070
	Evet	58	27.81	2.46			
Değerlendirme	Hayır	68	26.47	2.90	124	-0.932	0.353
	Evet	58	26.96	3.04			
Sorgulama	Hayır	68	28.25	2.13	124	-0.671	0.504
	Evet	58	28.50	2.02			
Fırsatlar	Hayır	68	28.01	1.94	124	-1.187	0.238
	Evet	58	28.41	1.80			
Hayal Kırıklığı	Hayır	68	28.20	2.10	124	-0.098	0.922
	Evet	58	28.24	1.94			
Motivasyon	Hayır	68	27.20	2.48	124	-0.002	0.998
	Evet	58	27.20	2.77			
Teşvik Toplam	Hayır	68	247.08	17.57	124	-1.027	0.307

Yöd İndeksi	Spor	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
	Evet	58	250.32	17.74			

Tablo 4.51'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık, entegrasyon, yargılama, esneklik, değerlendirme, sorgulama, fırsatlar, hayal kırıklığı, teşvik toplam alt boyutu puanları spora duydukları ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin spora duydukları ilgi durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) tüm alt boyutlara yapılan t testi sonuçları Tablo 4.52'da sunulmuştur.

Tablo 4.52: Müzik Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Müzik	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Bağımsızlık	Hayır	37	28.13	2.01	124	0.465	0.642
	Evet	89	27.93	2.30			
Entegrasyon	Hayır	37	27.83	1.93	124	0.195	0.846
	Evet	89	27.75	2.34			
Yargılama	Hayır	37	26.51	2.63	124	-0.583	0.561
	Evet	89	26.82	2.71			
Esneklik	Hayır	37	27.37	2.04	124	-0.031	0.975
	Evet	89	27.39	2.56			
Değerlendirme	Hayır	37	26.75	2.86	124	0.142	0.888
	Evet	89	26.67	3.02			
Sorgulama	Hayır	37	28.62	1.70	124	0.892	0.374
	Evet	89	28.25	2.21			
Fırsatlar	Hayır	37	28.27	1.89	124	0.275	0.784
	Evet	89	28.16	1.89			
Hayal Kırıklığı	Hayır	37	28.18	1.91	124	-0.117	0.907
	Evet	89	28.23	2.08			

Yöd İndeksi	Müzik	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Motivasyon	Hayır	37	27.48	2.39	124	0.776	0.439
	Evet	89	27.08	2.69			
Teşvik Toplam	Hayır	37	249.18	15.08	124	0.249	0.804
	Evet	89	248.32	18.69			

Tablo 4.52’ a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık, entegrasyon, yargılama, esneklik, değerlendirme, sorgulama, fırsatlar, hayal kırıklığı, teşvik toplam alt boyutu puanları müziğe duydukları ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin teknolojiye duydukları ilgi durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) tüm alt boyutlara yapılan t testi sonuçları Tablo 4.53’de sunulmuştur.

Tablo 4.53: Teknoloji Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Teknoloji	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	P
Bağımsızlık	Hayır	88	27.81	2.41	124	-1.343	0.182
	Evet	38	28.39	1.63			
Entegrasyon	Hayır	88	27.76	2.32	124	-0.126	0.900
	Evet	38	27.81	1.98			
Yargılama	Hayır	88	26.53	2.78	124	-1.250	0.214
	Evet	38	27.18	2.41			
Esneklik	Hayır	88	27.20	2.44	124	-1.307	0.194
	Evet	38	27.81	2.32			
Değerlendirme	Hayır	88	26.43	3.00	124	-1.542	0.126
	Evet	38	27.31	2.82			
Sorgulama	Hayır	88	28.32	2.00	124	-0.291	0.772
	Evet	38	28.44	2.27			

Yöd İndeksi	Teknoloji	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	P
Fırsatlar	Hayır	88	28.13	1.82	124	-0.561	0.576
	Evet	38	28.34	2.04			
Hayal Kırıklığı	Hayır	88	28.22	1.95	124	-0.042	0.966
	Evet	38	28.21	2.21			
Motivasyon	Hayır	88	27.31	2.55	124	0.731	0.466
	Evet	38	26.94	2.75			
Teşvik Toplam	Hayır	88	247.76	17.63	124	-0.790	0.431
	Evet	38	250.47	17.80			

Tablo 4.53'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık, entegrasyon, yargılama, esneklik, değerlendirme, sorgulama, fırsatlar, hayal kırıklığı, teşvik toplam alt boyutu puanları teknolojiye duydukları ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin bilime duydukları ilgi durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) tüm alt boyutlara yapılan t testi sonuçları Tablo 4.54'de sunulmuştur.

Tablo 4.54: Bilim Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Bilim	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Bağımsızlık	Hayır	88	27.82	2.36	124	-1.254	0.212
	Evet	38	28.36	1.79			
Entegrasyon	Hayır	88	27.69	2.34	124	-0.649	0.518
	Evet	38	27.97	1.92			
Yargılama	Hayır	88	26.51	2.75	124	-1.398	0.165
	Evet	38	27.23	2.48			
Esneklik	Hayır	88	27.29	2.42	124	-0.659	0.511
	Evet	38	27.60	2.42			
Değerlendirme	Hayır	88	26.52	2.97	124	-1.011	0.314

Yöd İndeksi	Bilim	N	$\bar{x}$	S	Sd	t	p
Sorgulama	Evet	38	27.10	2.95			
	Hayır	88	28.35	1.98	124	-0.105	0.917
Fırsatlar	Evet	38	28.39	2.31			
	Hayır	88	28.05	1.82	124	-1.287	0.201
Hayal Kırıklığı	Evet	38	28.52	1.99			
	Hayır	88	28.30	1.90	124	0.711	0.478
Motivasyon	Evet	38	28.02	2.29			
	Hayır	88	27.13	2.68	124	-0.457	0.649
Teşvik Toplam	Evet	38	27.36	2.45			
	Hayır	88	247.70	17.82	124	-0.845	0.400
	Evet	38	250.60	17.33			

Tablo 4.54'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık, entegrasyon, yargılama, esneklik, değerlendirme, sorgulama, fırsatlar, hayal kırıklığı, teşvik toplam alt boyutu puanları bilime duydukları ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin genel kültüre duydukları ilgi durumuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) tüm alt boyutlara yapılan t testi sonuçları Tablo 4.55'de sunulmuştur.

Tablo 4.55: Genel Kültür Alanına Göre Yöd İndeksi Alt Boyutları ve Toplam Puanlarına Yapılan T Testi Sonuçları

Yöd İndeksi	Genel Kültür	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	p
Bağımsızlık	Hayır	56	27.92	2.12	124	-0.286	0.775
	Evet	70	28.04	2.30			
Entegrasyon	Hayır	56	27.28	2.45	124	-2.258	0.026*
	Evet	70	28.17	1.94			
Yargılama	Hayır	56	26.32	2.66	124	-1.537	0.127

Yöd İndeksi	Genel Kültür	N	$\bar{x}$	S	Sd	T	p
	Evet	70	27.05	2.67			
Esneklik	Hayır	56	27.03	2.52	124	-1.474	0.143
	Evet	70	27.67	2.30			
Değerlendirme	Hayır	56	26.48	3.15	124	-0.730	0.467
	Evet	70	26.87	2.82			
Sorgulama	Hayır	56	28.14	2.27	124	-1.073	0.285
	Evet	70	28.54	1.90			
Fırsatlar	Hayır	56	27.92	2.03	124	-1.444	0.151
	Evet	70	28.41	1.74			
Hayal Kırıklığı	Hayır	56	27.78	2.23	124	-2.194	0.030*
	Evet	70	28.57	1.78			
Motivasyon	Hayır	56	27.25	2.81	124	0.167	0.867
	Evet	70	27.17	2.45			
Teşvik Toplam	Hayır	56	246.16	19.16	124	-1.380	0.170
	Evet	70	250.51	16.23			

*Not: $p < 0.05$

Tablo 4.55'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık, yargılama, esneklik, değerlendirme, sorgulama, fırsatlar, motivasyon, teşvik toplam alt boyutu puanları genel kültüre duydukları ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$). Entegrasyon ($t = -2.258$, $p = 0.026$) ve hayal kırıklığı ($t = -2.194$, $p = 0.030$) alt boyutları puanları genel kültüre ilgi durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0.05$).

4.16. Onaltıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onaltıncı alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri eğitim verilen yaş grubuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubuna göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.56: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Bağımsızlık									
36-48 ay	7	28.00	3.16	G. arası	17.564	5.855	3	1.196	0,314
48-60 ay	20	27.35	2.49	G. içi	597.428	4.897	122		
60-72 ay	74	27.95	2.05	Toplam	614.992		125		
72 ay	25	28.60	2.14						
Total	126	27.99	2.21						

Tablo 4.56'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.196, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Entegrasyon alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.57'de sunulmuştur.

Tablo 4.57: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Entegrasyon									
36-48 ay	7	27.14	3.84	G. arası	19.297	6.432	3	1.311	0,274
48-60 ay	20	27.00	2.57	G. içi	598.481	4.906	122		
60-72 ay	74	27.94	1.93	Toplam	617.778		125		
72 ay	25	28.08	2.13						
Total	126	27.77	2.22						

Tablo 4.57'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.311, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş gurubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.58'de sunulmuştur.

Tablo 4.58: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Yargılama									
36-48 ay	7	27.42	3.50	G. arası	5.670	1.890	3	0.258	0,856
48-60 ay	20	26.45	2.85	G. içi	895.156	7.337	122		
60-72 ay	74	26.68	2.63	Toplam	900.825		125		
72 ay	25	26.88	2.58						
Total	126	26.73	2.68						

Tablo 4.58'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.258, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.59'da sunulmuştur.

Tablo 4.59: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Esneklik									
36-48 ay	7	28.00	2.82	G. arası	10.218	3.406	3	0.577	0,631
48-60 ay	20	26.95	2.58	G. içi	719.726	5.899	122		
60-72 ay	74	27.32	2.26	Toplam	729.944		125		
72 ay	25	27.76	2.66						
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.59'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.577, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş gurubu değişkenine göre

Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.60'ta sunulmuştur.

Tablo 4.60: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Değerlendirme									
36-48 ay	7	27.00	3.69	G. arası	12.918	4.306	3	0.482	0,695
48-60 ay	20	26.00	3.22	G. içi	1089.622	8.931	122		
60-72 ay	74	26.75	2.78	Toplam	1102.540		125		
72 ay	25	27.00	3.17						
Total	126	26.69	2.96						

Tablo 4.60'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.482, p>0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.61'de sunulmuştur.

Tablo 4.61: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Sorgulama									
36-48 ay	7	28.85	1.67	G. arası	26.201	8.734	3	2.069	0,108
48-60 ay	20	27.35	2.34	G. içi	515.005	4.221	122		
60-72 ay	74	28.59	1.86	Toplam	541.206		125		
72 ay	25	28.36	2.41						
Total	126	28.36	2.08						

Tablo 4.61'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir

($F=2.069$, $p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.62’de sunulmuştur.

Tablo 4.62: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
36-48 ay	7	28.42	2.43	G. arası	11.866	3.955	3	1.117	0,345
48-60 ay	20	27.50	2.13	G. içi	432.174	3.542	122		
60-72 ay	74	28.29	1.62	Toplam	444.040		125		
72 ay	25	28.40	2.19						
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.62’e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.117$, $p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.63’te sunulmuştur.

Tablo 4.63: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Hayal Kırıklığı									
36-48 ay	7	27.71	2.56	G. arası	12.155	4.052	3	0.985	0,402
48-60 ay	20	27.65	2.25	G. içi	501.622	4.112	122		
60-72 ay	74	28.44	1.72	Toplam	513.778		125		
72 ay	25	28.16	2.47						
Total	126	28.22	2.02						

Tablo 4.63'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.985, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin okuttuğu yaş değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.64'te sunulmuştur.

Tablo 4.64: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Motivasyon									
36-48 ay	7	28.14	3.62	G. arası	18.326	6.109	3	0.895	0,446
48-60 ay	20	26.75	2.89	G. içi	832.309	6.822	122		
60-72 ay	74	27.06	2.54	Toplam	850.685		125		
72 ay	25	27.72	2.24						
Total	126	27.20	2.60						

Tablo 4.64'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi motivasyon alt boyutu puanları eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.895, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verilen yaş grubu değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.65'te sunulmuştur.

Tablo 4.65: Eğitim Verilen Yaş Grubu Değişkeni Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Toplam									
36-48 ay	7	250.71	26.00	G. arası	814.804	271.601	3	0.868	0,460
48-60 ay	20	243.00	21.28	G. içi	38155.902	312.753	122		
60-72 ay	74	249.08	15.39	Toplam	38970.706		125		
72 ay	25	250.96	18.45						

Total	126	248.57	17.65
-------	-----	--------	-------

Tablo 4.65'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları eğitim verilen yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.868, p > 0.05$).

4.17. Onyedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onyedinci alt problemi "Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) toplam puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.66: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Bağımsızlık									
Hiçbir zaman	4	28.00	1.82	G. arası	2.420	0.807	3	0.161	0,923
Nadiren	48	27.85	2.43	G. içi	612.572	5.021	122		
Bazen	56	28.01	2.10	Toplam	614.992		125		
Sık sık	18	28.27	2.19						
Total	126	27.99	2.21						

Tablo 4.66'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.161, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Entegrayon alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.67'de sunulmuştur.

Tablo 4.67: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Entegrasyon									
Hiçbir zaman	4	27.75	0.50	G. arası	9.747	3.249	3	0.652	0,583
Nadiren	48	27.72	2.15	G. içi	608.031	4.984	122		
Bazen	56	27.60	2.40	Toplam	617.778		125		
Sık sık	18	28.44	2.03						
Total	126	27.77	2.22						

Tablo 4.67'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.652, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.68'de sunulmuştur.

Tablo 4.68: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Yargılama									
Hiçbir zaman	4	26.00	2.30	G. arası	8.464	2.821	3	0.386	0,763
Nadiren	48	26.54	2.63	G. içi	892.361	7.314	122		
Bazen	56	27.00	2.63	Toplam	900.825		125		
Sık sık	18	26.55	3.14						
Total	126	26.73	2.68						

Tablo 4.68'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.386, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.69'te sunulmuştur.

Tablo 4.69: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Esneklik									
Hiçbir zaman	4	26.75	0.95	G. arası	13.842	4.614	3	0.786	0,504
Nadiren	48	27.10	2.57	G. içi	716.102	5.870	122		
Bazen	56	27.46	2.39	Toplam	729.944		125		
Sık sık	18	28.05	2.26						
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.69'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.786, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.70'te sunulmuştur.

Tablo 4.70: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Değerlendirme									
Hiçbir zaman	4	28.25	1.50	G. arası	14.313	4.771	3	0.535	0,659
Nadiren	48	26.47	2.89	G. içi	1088.227	8.920	122		
Bazen	56	26.66	3.14	Toplam	1102.540		125		
Sık sık	18	27.05	2.89						
Total	126	26.69	2.96						

Tablo 4.70'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi değerlendirme alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.535, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.71'de sunulmuştur.

Tablo 4.71: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Sorgulama									
Hiçbir zaman	4	28.75	1.89	G. arası	6.699	2.233	3	0.510	0,676
Nadiren	48	28.27	2.08	G. içi	534.507	4.381	122		
Bazen	56	28.25	2.15	Toplam	541.206		125		
Sık sık	18	28.88	1.96						
Total	126	28.36	2.08						

Tablo 4.71'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.510, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.72'de sunulmuştur.

Tablo 4.72: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
Hiçbir zaman	4	29.00	1.41	G. arası	17.132	5.711	3	1.632	0,185
Nadiren	48	28.02	1.91	G. içi	426.908	3.499	122		
Bazen	56	28.03	1.98	Toplam	444.040		125		
Sık sık	18	29.00	1.37						
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.72'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.632, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutundan aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.73'de sunulmuştur.

Tablo 4.73: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Hayal Kırıklığı									
Hiçbir zaman	4	28.25	1.70	G. arası	18.009	6.003	3	1.477	0,224
Nadiren	48	28.18	1.93	G. içi	495.769	4.064	122		
Bazen	56	27.96	2.28	Toplam	513.778		125		
Sık sık	18	29.11	1.18						
Total	126	28.22	2.02						

Tablo 4.73'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.477, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) motivasyon alt boyutu puanlarına yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.74'te sunulmuştur.

Tablo 4.74: Sanatsal Aktivite Değişkenine Göre Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Motivasyon									
Hiçbir zaman	4	28.25	1.50	G. arası	14.424	4.808	3	0.701	0,553
Nadiren	48	27.14	2.88	G. içi	836.211	6.854	122		
Bazen	56	26.98	2.61	Toplam	850.635		125		
Sık sık	18	27.83	1.94						
Total	126	27.20	2.60						

Tablo 4.74'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi motivasyon alt boyutu puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.701, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) toplam aldıkları puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.75'te sunulmuştur.

Tablo 4.75: Sanatsal Aktivite Değişkeni Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik									
Toplam									
Hiçbir zaman	4	251.00	11.57	G. arası	505.946	168.649	3	0.535	0,659
Nadiren	48	247.33	18.42	G. içi	38464.760	315.285	122		
Bazen	56	247.98	18.04	Toplam	38970.706		125		
Sık sık	18	253.22	15.70						
Total	126	248.57	17.65						

Tablo 4.75'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi toplam aldıkları puanları sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.535, p>0.05$).

4.18. Onsekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onsekizinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri algılanan sosyoekonomik durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmişti. Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durumlarına göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖDİndeksi) toplam puanlarına ve alt boyutlarına yapılan Anova testi sonuçları Tablo 4.76’de sunulmuştur.

Tablo 4.76: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Bağımsızlık Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Bağımsızlık									
Çok Kötü	2	29.00	1.41	G. arası	14.367	3.592	4	0.724	0,577
Kötü	14	28.78	1.42	G. içi	600.625	4.964	121		
Orta	71	27.84	2.28	Toplam	614.992		125		
İyi	36	27.86	2.36						
Çok İyi	3	28.66	2.30						
Total	126	27.99	2.21						

Tablo 4.76'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi bağımsızlık alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.724, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Entegrasyon alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.77'de sunulmuştur.

Tablo 4.77: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Entegrasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Entegrasyon									
Çok Kötü	2	29.50	0.70	G. arası	15.179	3.795	4	0.762	0,552
Kötü	14	28.14	1.87	G. içi	602.599	4.980	121		
Orta	71	27.52	2.38	Toplam	617.778		125		
İyi	36	28.00	2.00						
Çok İyi	3	28.33	2.88						
Total	126	27.77	2.22						

Tablo 4.77'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi entegrasyon alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.762, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Yargılama alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.77'de sunulmuştur.

Tablo 4.78: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Yargılama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Yargılama									
Çok Kötü	2	28.50	2.12	G. arası	16.273	4.068	4	0.557	0,695
Kötü	14	27.00	2.90	G. içi	884.552	7.310	121		
Orta	71	26.50	2.57	Toplam	900.825		125		
İyi	36	26.86	2.84						
Çok İyi	3	28.00	3.46						
Total	126	26.73	2.68						

Tablo 4.78'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi yargılama alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.557, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Esneklik alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.79'da sunulmuştur.

Tablo 4.79: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Esneklik Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Esneklik									
Çok Kötü	2	28.50	2.12	G. arası	40.379	10.095	4	1.771	0,139
Kötü	14	28.71	1.63	G. içi	689.565	5.699	121		
Orta	71	27.01	2.53	Toplam	729.944		125		
İyi	36	27.61	2.27						
Çok İyi	3	26.66	3.05						
Total	126	27.38	2.41						

Tablo 4.79'a göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi esneklik alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.771, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Değerlendirme alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.80'de sunulmuştur.

Tablo 4.80: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Değerlendirme									
Çok Kötü	2	27.50	3.53	G. arası	20.829	5.207	4	0.582	0,676
Kötü	14	27.71	2.99	G. içi	1081.711	8.940	121		
Orta	71	26.43	2.96	Toplam	1102.540		125		
İyi	36	26.77	2.98						
Çok İyi	3	26.66	3.51						
Total	126	26.69	2.96						

Tablo 4.80'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi değerlendirme alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.582, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Sorgulama alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.81'de sunulmuştur.

Tablo 4.81: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Sorgulama Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Sorgulama									
Çok Kötü	2	28.50	2.12	G. arası	27.099	6.775	4	1.595	0,180
Kötü	14	29.28	1.20	G. içi	514.107	4.249	121		
Orta	71	28.00	2.24	Toplam	541.206		125		
İyi	36	28.75	1.79						
Çok İyi	3	28.00	3.46						
Total	126	28.36	2.08						

Tablo 4.81'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi sorgulama alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.180, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Fırsatlar alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.82'de sunulmuştur.

Tablo 4.82: Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Fırsatlar Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Fırsatlar									
Çok Kötü	2	28.00	2.82	G. arası	8.423	2.106	4	0.585	0,674
Kötü	14	28.64	1.54	G. içi	435.617	3.600	121		
Orta	71	27.98	1.96	Toplam	444.040		125		
İyi	36	28.41	1.82						
Çok İyi	3	28.66	2.30						
Total	126	28.19	1.88						

Tablo 4.82’ e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi fırsatlar alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.585, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) Hayal Kırıklığı alt boyutu puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.83’ de sunulmuştur.

Tablo 4.83: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Hayal Kırıklığı Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Hayal Kırıklığı									
Çok Kötü	2	28.50	2.12	G. arası	18.610	4.653	4	1.137	0,342
Kötü	14	28.14	1.70	G. içi	495.168	4.092	121		
Orta	71	27.92	2.20	Toplam	513.778		125		
İyi	36	28.80	1.65						
Çok İyi	3	28.33	2.88						
Total	126	28.22	2.02						

Tablo 4.83’ e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi hayal kırıklığı alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=1.137, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) motivasyon alt boyutu puanlarına yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.84’ te sunulmuştur.

Tablo 4.84: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkenine Motivasyon Alt Boyutu Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Motivasyon									
Çok Kötü	2	29.50	0.70	G. arası	19.542	4.885	4	0.711	0,586
Kötü	14	27.71	2.33	G. içi	831.093	6.869	121		
Orta	71	26.98	2.80	Toplam	850.635		125		
İyi	36	27.25	2.29						
Çok İyi	3	28.00	3.46						

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Total	126	27.20	2.60						

Tablo 4.84'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi motivasyon alt boyutu puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.711, p > 0.05$). Okul öncesi öğretmenlerinin algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları İndeksi (YÖD İndeksi) aldıkları toplam puanlara yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 4.85'te sunulmuştur.

Tablo 4.85: *Algılanan Sosyoekonomik Durum Değişkeni Toplam Puanlarına Yapılan Varyans Analizi Sonuçları*

Yöd İndeksi	N	$\bar{X}$	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	p
Teşvik Toplam									
Çok Kötü	2	257.50	17.67	G. arası	1119.431	279.858	4	0.895	0,469
Kötü	14	254.14	13.37	G. içi	37851.275	312.820	121		
Orta	71	246.22	18.87	Toplam	38970.706		125		
İyi	36	250.33	15.91						
Çok İyi	3	251.33	26.50						
Total	126	248.57	17.65						

Tablo 4.85'e göre okul öncesi öğretmenlerinin Yöd İndeksi aldıkları toplam puanları algılanan sosyoekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($F=0.895, p > 0.05$). Bu tablo genel olarak, öğretmenlerin algılanan sosyoekonomik durumunun, yaratıcılığı teşvik etme kategorilerinde anlamlı bir fark yaratmadığını göstermektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara yönelik tartışma yapılmış ve bu çerçevede araştırmanın sonuçlarına ve önerilerine yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığı teşvik edici davranışları ile cinsiyet, anne baba eğitim düzeyi, kıdem yılı, sanatsal aktivitelere katılma sıklığı, algılanan sosyoekonomik durum, yaş, eğitim verilen yaş grubu ve ilgi alanları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Araştırma bulgularına göre, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Orakçı (2022) tarafından yapılan çalışmada, kadın ve erkek öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri ölçülmüştür. Cinsiyet ile öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın kadın öğretmenler lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki çalışma paralellik göstermemektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranışları, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak, Yöd İndeksine göre kadınların bağımsızlık, entegrasyon, yargılama, fırsatlar, hayal kırıklığı, sorgulama ve değerlendirme alt boyutlarında erkeklerden daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bu bulgular Orakçı (2022) tarafından yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmada kadın ve erkek öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri ölçülmüştür. Cinsiyet ile öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın kadın öğretmenler lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İki ölçek sonuçlarına baktığımızda cinsiyetin öğretmenin kendisini yaratıcı hissetmesi için bir önemi olmadığını fakat öğrenciyi yaratıcılığa teşvik boyutunda kadınların erkeklere oranla daha cesaretlendirici olduğu görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Annesinin eğitim düzeyi lisans olan öğretmenlerin puanları eğitim düzeyi ilkokul olanlardan, lisans ve önlisans olanların lise olanlardan anlamlı derecede yüksektir. Çoban ve İnan (2020), tarafından yapılan bir araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin kendi algılarına göre yaratıcılık düzeylerini tespit etmek ve yaratıcılık düzeylerinin kişisel özelliklerine ve sundukları eğitim tarzına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek

amaçlanmıştır. Aynı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Edinilen bulgulara göre Çoban ve İnan'ın çalışması ile yapılan çalışma paralellik göstermemektedir. Karademir (2013), öğretmen adaylarının sorgulama ve eleştirel düşünme becerilerinin öğretmen özyeterlilik düzeyine etkisini araştırmış, öğretmen adaylarının öğretmen özyeterliliklerinin anne eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna varmıştır. Yaratıcılığa teşvik edici davranışları ise sorgulama alt boyutunda anne eğitimi anlamlı bir fark göstermektedir. Yöd İndeksi sorgulama alt boyutuna göre, annelerinin eğitim düzeyi ilkökul terk olan öğretmenlerin, eğitim düzeyi ilkökul olan öğretmenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çoban ve İnan (2020), tarafından yapılan bir araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin kendi algılarına göre yaratıcılık düzeylerini tespit etmek ve yaratıcılık düzeylerinin kişisel özelliklerine ve sundukları eğitim tarzına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amaçlanmıştır. Aynı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Edinilen bulgulara göre Çoban ve İnan'ın çalışması ile yapılan çalışma paralellik göstermemektedir. Bu iki ölçeğin sonuçlarına baktığımızda öğretmenlerin anne eğitim düzeyi arttıkça kendilerini daha yaratıcı hissettiklerini görüyoruz. Fakat yaratıcılığa teşvik konusunda anne eğitim düzeyi ilkökul terk olanların ilkökul olanlara nazaran anlamlı derecede yüksek puan aldığı görülmekte ve ilk ölçekle çelişmektedir. Daha geniş bir örneklem ile anne eğitim düzeyi hakkında daha sağlıklı bir sonuca ulaşılabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığa teşvik edici davranışları baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Çoban ve İnan (2020), tarafından yapılan bir araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin kendi algılarına göre yaratıcılık düzeylerini tespit etmek ve yaratıcılık düzeylerinin kişisel özelliklerine ve sundukları eğitim tarzına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amaçlanmıştır. Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Edinilen bulgulara göre bu iki çalışma paralellik göstermektedir. İki ölçeğin sonuçları da öğretmenlerin babalarının eğitim düzeyinin hiçbir şekilde yaratıcılığı etkilemediğini göstermiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, kıdem yıllarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Bunun sebebi diğer faktörlerin yaratıcılık özyeterlilik için daha önemli olduğu ve öğretmen hangi kıdem yılında olursa olsun içinde bulunduğu şartlardan dolayı kendini yaratıcı hissedebileceği olabilir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranışları kıdem yılı durumuna göre ise entegrasyon ve motivasyon alt boyutlarında anlamlı bir fark göstermektedir. Hem entegrasyon hem motivasyon alt boyutuna yapılan analizlerin

sonucuna göre kıdem yılı 0-5 yıl olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, diğer gruplardaki öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı düzeyde daha düşüktür. Bunun sebebi öğretmenlerin meslekte deneyimleri arttıkça çocukları daha iyi analiz edip kişisel ve bilişsel yönlerine göre yönlendirmeleri olabilir. Derbedek (2008) tarafından yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmaya göre kıdem yılı, 21 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin müdürlerinin özyeterlik algıları 6-10 yıl arası çalışanlardan daha yüksektir. Bayraktar ve Çelik (2021) tarafından yapılan çalışmaya göre, 11-15 yıl aralığında toplam hizmet süresi olan öğretmenlerin 1 yıldan az görev yapan öğretmenlere göre özyeterlilik ölçeği sınıf yönetim alt boyutuna ilişkin görüşlerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu da demek oluyor ki öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça yaratıcılığa teşvik edici davranışları artış göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı bir fark göstermektedir. Sanatsal aktivitelere sıklıkla katılan öğretmenlerin bazen katılan öğretmenlerden anlamlı derecede daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çetinkaya ve Bilen (2021) tarafından öğretmen adaylarının kültür sanat aktivitelerine katılım alışkanlıkları ve sanatın yaşamlarına ne gibi katkıları olduğu araştırılmış, sanatın yaratıcılığa olumlu bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Bu iki çalışma paralellik göstermektedir. Yaratıcılığa teşvik edici davranışları ise sanatsal aktivitelere katılma sıklıklarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Çetinkaya ve Bilen (2021) tarafından öğretmen adaylarının kültür sanat aktivitelerine katılım alışkanlıkları ve sanatın yaşamlarına ne gibi katkıları olduğu araştırılmış, sanatın yaratıcılığa olumlu bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Bu iki çalışma paralellik göstermemektedir. Bu iki ölçek sonuçlarına baktığımızda sanatsal aktivitelere katılma sıklığı yaratıcılık özyeterliliği olumlu yönde etkilerken yaratıcılığa teşvik edici davranışları etkilememektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, yaşlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Bunun sebebi diğer faktörlerin yaratıcılık özyeterlilik için daha önemli olduğu ve öğretmen hangi yaşta olursa olsun içinde bulunduğu şartlardan dolayı kendini yaratıcı hissedebileceği olabilir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığa teşvik edici davranışları ise yaşlarına göre bağımsızlık ve yargılama alt boyutlarında anlamlı bir fark göstermektedir. Bağımsızlık alt boyutuna göre yaşları 26-30 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı düzeyde daha düşüktür, yaşları 46-50 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, yaşları 41-45 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı derecede yüksektir. Yargılama alt boyutunda ise yaşları 26-30 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin

yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı düzeyde daha düşüktür, yaşları 31-35 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, yaşları 36-40 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı derecede yüksektir. Akpınar (2021) tarafından yapılan çalışmada yaş grubu 21-26 olan öğretmenlerin müzik eğitimi özyeterlilik inançları, diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere göre daha yüksektir. Bu iki çalışma paralellik göstermemektedir. Bu da gösteriyor ki öğretmenin yaşı arttıkça yaratıcılığa teşvik konusunda öğrenciyi daha fazla cesaretlendiriyor.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, ilgi alanlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Yaratıcılığa teşvik edici davranışları ise genel kültür ilgi alanında entegrasyon ve hayal kırıklığı alt boyutlarında anlamlı bir fark göstermektedir. Çetinkaya ve Bilen (2021) tarafından öğretmen adaylarının kültür sanat aktivitelerine katılım alışkanlıkları ve sanatın yaşamlarına ne gibi katkıları olduğu araştırılmış, sanatın yaratıcılığa olumlu bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Bu iki çalışma kısmen paralellik göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığa teşvik edici davranışları, eğitim verilen yaş grubuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu da demek oluyor ki eğitim verilen yaş grubu yaratıcılığı etkilemiyor.

5.2. Sonuç

Araştırmanın sonucuna göre, Yöd İndeksi'nin alt boyutlarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve cinsiyet farklılıklarının etkisinin daha ayrıntılı olarak araştırılması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, daha geniş bir örneklem grubu kullanmak, sonuçların daha güvenilir hale gelmesine yardımcı olabilir. Öğretmenlerin anne eğitim düzeyi yaratıcılık özyeterliliklerini ve yaratıcılığa teşvik edici davranışlarını sorgulama alt boyutunda etkilemiştir. Öğretmenlerin baba eğitim düzeyi hem yaratıcılık özyeterliliği hem de yaratıcılığa teşvik edici davranışları etkilemediği görülmüştür. Bu da anne eğitim düzeyinin öğretmenlerin hem yaratıcılık özyeterlilikleri hem de yaratıcılığa teşvik edici davranışları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Baba eğitim düzeyinin ise ikisi için de anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Ancak daha büyük bir örneklem ile Yöd indeksi alt boyutlarının incelenmesi daha iyi sonuç verecektir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, kıdem yıllarına göre anlamlı bir fark göstermezken, yaratıcılığa teşvik edici davranışları entegrasyon ve motivasyon alt boyutunda anlamlı bir fark göstermektedir. Kıdem yılı 0-0 yıl olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, diğer gruplardaki öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı düzeyde daha düşüktür. Buna göre öğretmenlerin meslekte deneyimleri arttıkça yaratıcılığa teşvik edici davranışları da artış göstermektedir. Sanatsal aktivitelere

katılma sıklıklarının yaratıcılık özyeterlilik üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu da demek oluyor ki öğretmen sanatsal aktivitelere ne kadar çok katılırsa kendini o kadar yaratıcı hissediyor. Algılanan sosyoekonomik durumlarının, öğretmenlerin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığa teşvik edici davranışları üzerinde hiçbir anlamlı etkisi olmadığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, yaşlarına göre anlamlı bir fark göstermezken, yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının ise bağımsızlık ve yargılama alt boyutunda anlamlı bir fark gösterdiği görülmüştür. Yaşları 26-30 arasında olan öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeyleri, diğer gruptaki öğretmenlerin yaratıcılığa teşvik düzeylerinden anlamlı düzeyde daha düşüktür. Bu sonuca göre öğretmenlerin yaşları arttıkça yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının da arttığını göstermektedir. Hem kıdem yılı hem yaş değişkenlerinin sonuçlarına baktığımızda öğretmenlikte geçirilen vaktin yaratıcılığa teşvik edici davranışları olumlu açıdan etkilediği görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri, ilgi alanlarına göre anlamlı bir fark göstermezken, yaratıcılığa teşvik edici davranışları ise genel kültür ilgi alanında entegrasyon ve hayal kırıklığı alt boyutunda anlamlı bir fark göstermektedir. Bu da demek oluyor ki genel kültüre ilgi duyan öğretmenler sınıf ortamında daha fazla yaratıcılığa teşvik edici davranışlarda bulunmaktadırlar. Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterlilikleri ve yaratıcılığa teşvik edici davranışları eğitim verilen yaş grubuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu da demek oluyor ki eğitim verilen yaş grubunun yaratıcılık üzerinde hiçbir etkisi bulunmamaktadır.

Bütün bu bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık özyeterliliklerinin ve yaratıcılığı teşvik edici davranışlarının, birçok faktörden etkilenebileceğini ve karmaşık bir ilişki ağına sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın sonuçları, okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılığı teşvik etme becerilerinin geliştirilmesi ve eğitim programlarının bu becerileri desteklemek için tasarlanması gerekliliğini vurgulamaktadır.

5.3. Öneriler

Bu bölümde, yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda yapılan öneriler yer almaktadır. Sunulan öneriler maddeler halinde aşağıda verilmiştir:

1. Okul müdürlerinin, öğretmenlerinin ilgi alanlarını dikkate almaları yararlı olabilir: Bu bulgular, öğretmenlerin farklı ilgi alanlarının yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik sıralama puanları arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

2. Farklı ilgi alanlarına sahip öğretmenler arasında iş birliği teşvik edilmelidir: Bu bulgular, farklı ilgi alanlarına sahip kişilerin yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik sıralama puanları arasında farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, okullarda farklı

ilgi alanlarına sahip öğretmenlerin bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunmaları ve işbirliği yapmaları teşvik edilmelidir.

3. Bireylerin ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırmak, yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik seviyelerini artırabilir: Bu veriler, ilgi alanlarına sahip olan kişilerin yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik sıralama puanlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, ilgi alanlarınıza daha fazla zaman ayırarak, yaratıcılık ve öz yeterlilik seviyenizi artırabilirsiniz.

4. Bireylerin ilgi alanlarını genişletmeler, yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik seviyelerini artırabilir: Bu bulgular, farklı ilgi alanlarına sahip kişilerin yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik seviyeleri arasındaki farklılıkları göstermektedir. Bu nedenle, ilgi alanlarınızı genişleterek, yeni fikirler ve perspektifler edinebilirsiniz ve bu da yaratıcılığa teşvik ve özyeterlilik seviyenizi artırabilir.

5. Kişiler kendilerine zaman ayırmalı ve hobiler edinmelidir. Bu da, yaratıcılığa teşvik ve yaratıcılık özyeterlilik seviyelerini artırabilir.

Sağlanan eğitimi geliştirmek ve bireylerin bireysel ve toplumsal sorunlarla orijinal yollarla yüzleşmek için işlevsel olan yenilikçi, sıra dışı ve geleneksel olmayan fikirler geliştirmesine olanak tanıyan becerilerin gelişimini garanti altına almak için okullarda bu eğitimin teşvik edilmesi istenebilir. Bu şekilde okul, geleceğin vatandaşlarını sorunları çözmeye ve kendileri ve toplum için yararlı olabilecek değişiklikler önermeye hazırlayacaktır. Gelecekteki araştırmalar, ergenler ve genç yetişkinlerde yaratıcı özyeterlilik ve yaratıcılık faktörleri ile bu eğitimin etkinliği arasındaki ilişkileri derinleştirebilir. Bu alanda çalışacak akademisyenlere aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Bu alanda çalışacak araştırmacılara, cinsiyet farklılıklarının Yöd İndeksi alt boyutlarına etkisini daha iyi anlamak için, cinsiyet farklılıklarının diğer değişkenlerle etkileşimini de incelemeleri önerilebilir. Örneğin, eğitim seviyesi, yaş, meslek, kültürel farklılıklar gibi faktörler, cinsiyet farklılıklarının Yöd İndeksi alt boyutlarına etkisini daha ayrıntılı olarak araştırmaya yardımcı olabilir.

2. Sanat alanıyla ilgili Yöd İndeksi alt boyutlarına odaklanan çalışmalarda, boşlukta olan grupların verileri de göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, daha geniş bir örneklem grubu kullanmak ve farklı değişkenlerin (yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, meslek vb.) etkisini incelemek, sonuçların daha güvenilir olmasını sağlayabilir.

3. Verilen tablolar, farklı demografik özelliklerin Yöd İndeksi alt boyutlarındaki performansları arasındaki farklılıkları göstermektedir. Örneğin, cinsiyet ve eğitim seviyesi gibi demografik faktörlerin Yöd İndeksi alt boyutlarındaki performansları üzerinde etkisi olduğu

görülmektedir. Bu sonuçlar, yöneticilerin ve organizasyonların, performans değerlendirme sistemlerini ve ödül sistemlerini, farklı demografik faktörlere göre ayarlamalarını önermektedir.

4. Ayrıca, ilgi alanlarına göre Yöd İndeksi alt boyutlarına odaklanmanın, çalışanların ilgi alanlarının belirlenmesine ve bu alanlarda performanslarının artırılmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, yöneticiler ve organizasyonlar, çalışanların ilgi alanlarını belirleyerek, onları destekleyen ve teşvik eden politikalar geliştirebilirler.

5. Sonuç olarak, bu bulgular, organizasyonların performans değerlendirme sistemlerinin demografik faktörlere göre ayarlanması gerektiğini ve çalışanların ilgi alanlarının belirlenmesinin, performanslarının artırılmasına yardımcı olabileceğini göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Akçay, İ. (2006). *Farklı ülkelerde okul öncesi öğrencilerine yönelik çevre eğitimi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Akçay Özcan, D. & Kıran, B. (2016). Ergenlerin bilişsel esneklik düzeyleri ile özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 1(1),1-8.
- Akdağ, F. (2015). Çocukta beyin gelişimi ve erken müdahale. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 3rd National Congress of Child Development and Education* (International Participations)(Congress Book).
- Akduman, G. G. (2010). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi, *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, Gülden Uyanık Balat (ed.), Pegem Akademi,1-19.
- Akyol, A. K. (2012). Okul öncesi eğitimde drama ve öğretmenin rolü. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 105-116.
- Altay, S. (2011). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze milli eğitim şuralarında okulöncesi eğitimi ve bugünkü durumu. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 660-672.
- Amabile, T.M. (1988). A model of creativity and innovation in organizations. In B.M. Staw & L.L. Cummings (Eds.), *Research in Organizational Behavior* (Vol. 10, pp. 123-167).
- Amabile, T.M. (1997). Motivating creativity in organizations: On doing what you love and loving what you do. *The Regents of the University of California*. (pp.44)
- Aral, N. (1999). Sanat eğitimi-yararlılık etkileşimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(15).
- Aral, N., & Duman, G. (2014). *Çocuklarda sanat ve yaratıcılığın gelişimi*. Nobel Yayınları.
- Aral, N., Kandır, A., & Can Yaşar, M. (2003). *Okul Öncesi Eğitim I*. Ya-pa Yayınları.
- Arı, M. (2005). Türkiye’de erken çocukluk eğitimi ve kalitenin önemi. In M. Sevinç (Ed.), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimdeki Yeni Yaklaşımlar* (pp. 31-35). Morpa Kültür Yayıncılık.

- Arslan, A. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Öz yeterlilik İnancı Kaynaklarının Öğrenme ve Performansla İlgili Öz yeterlilik İnancını Yordama Gücü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1-10.
- Arslan, A. (2019). The Mediating Role of Prospective Teachers' Teaching SelfEfficacy Between Self-Efficacy Sources and Attitude towards Teaching Profession. *International Journal of Educational Methodology*, 5(1), 101-110.
- Atabek, O. (2020). Adaptation of creative self-efficacy scale into Turkish language. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 12(2), 84-97.
- Ataman, A. (1993). *Eğitim ve Yaratıcılık*. TED Yayınları.
- Akpınar, E. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi özyeterlilik inançlarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi.
- Aydın, Y. (2015). *Örgütsel sessizliğin okul yönetiminde kayırmacılık ve öğretmenlerin öz yeterlik algısı ile ilişkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Gönen, M., Uzmen, S., Akçin, N., & Özdemir, N. (1993). Anaokuluna giden 5-6 yaş çocuklarında yaratıcı düşüncenin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 17(89).
- Balat, G., Yalçın, A., Yemenici, F., Sabancı, H., Kalaycı, K.K., Halisdemir, M., Bakülü, N., Hazar, R.G., Köse, S., & Ünsal, Y. (2012). *Okul öncesinde değerler eğitimi ve etkinlik örnekleri*. Pegem Yayıncılık.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman.
- Başal, H.A. (2005). *Okul Öncesi Eğitim*. Morpa Kültür Yayınları.
- Bıkmaz, F.H. (2002). Fen öğretiminde öz yeterlilik inancı ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 197-210.
- Brockhus, S., van der Kolk, T. E. C., Koeman, B., & BadkeSchaub, P. G. (2014). The Influence Of Creative Self-Efficacy On Creative Performance. *In International Design Conference-Design* (pp. 19-22). Dubrovnik - Croatia.

- Cho, H., Kim, J., & Cho, D. H. (2003). Early childhood teachers' attitudes toward science teaching: a scale validation study. *Educational Research Quarterly*, 27(2), 33-42.
- Cirhinlioğlu, F.G.(2015). *Çocuk gelişimi ve ruh sağlığı*. Nobel Yayıncılık.
- Collins, M. A., & Amabile, T. M. (1999). Motivation and creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 297–312). Cambridge University Press.
- Çağdaş A., Albayrak H., & Cantekinler, S. (2003). *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinlikler*. Eğitim.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J., & Sarıkaya, H. (2005). The development and validation of a Turkish version of teachers' sense of efficacy scale. *Education and Science*, 30(137), 74-81.
- Çeliköz, N. (2017). Okul öncesi dönem 5-6 yaş çocukların yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *YILDIZ Journal of Educational Research*, 2(1), 125.
- Çetinkaya P. R. & Bilen S. (2021). Sanat ve Öğretmen: Öğretmen Adaylarının Sanat ile Bir-Aradalığı. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 276-292.
- Çoban, Ç. & İnan H. Z. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 0(83), 137-163.
- Davaslıgil, Ü. (1989). Yaratıcılık ve Oyun. *Eğitim ve Bilim*, 13.
- Demir, A. (2019). Çocuk edebiyatı ve yaratıcı düşünme. *Idil*, 60, 1011-1024.
- Dere, Z. (2017). Yaratıcılık ve geliştirilmesi dersinin öğretmen adaylarının yaratıcılıklarına etkisinin incelenmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 3(10), 1192-1199.
- Dereli, E., & Dereli, B.M. (2017). Ebeveyn-Çocuk İlişkisinin Okul Öncesi Dönem Çocukların Psikososyal Gelişimlerini Yordaması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 227-258.
- Derbedek, H. (2008). *İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik özelliklerinin öğretmenlerin öz yeterlikleri üzerindeki etkileri (Bursa İli Örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Doğanay, A. (2012). Öğretim ilke ve yöntemleri. In A. Doğanay (Ed.), *Üst Düzey Düşünme Becerilerinin Öğretimi* (pp. 303-356). Pegem Akademi Yayınları.

- Duman, B. (2011). Öğretim ilke ve yöntemleri. In G. Ocak (Ed.), *Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar* (pp. 337-441). Pegem Akademi.
- Eker, A., & Sak, U. (2016). Yaratıcı zıt düşünme tekniğinin (yazıd) sosyal geçerliği. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 6(2), 71-87.
- Erdoğan, M. Y. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95-106.
- Falanga, R., Sagone, E., De Caroli, M. E., & Maugeri, M.R. (2020). Enhance creativity and creative self-efficacy. An action research with Italian children. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*, 7(3), 75-82.
- Ferah, A. (2001). *Her yönüyle Türkçe ilk okuma-yazma*. MEB Yayınevi.
- Girgin, D., & Şahin, Ç. (2019). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4(2), 143-166.
- Gökalg, M. (2016). Çocukta Yaratıcılık ve Yaratıcı Çocuk Etkinliklerinin “Yaratıcılık ve Geliştirilmesi” Dersinde Okul Öncesi Bölümü Öğrencilerine Olan Etkisi (Samsun Eğitim Fakültesi Örneği). *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(3), 25-36.
- Gu, J., He, C., & Liu, H. (2017). Supervisory styles and graduate student creativity: the mediating roles of creative self-efficacy and intrinsic motivation. *Studies in Higher Education*, 42(4), 721-742.
- Güngör, İ. (2007). *Anadolu Lisesi öğrencilerinin yaratıcı düşünme düzeylerinin kişisel uyum, sosyal uyum, genel yetenek ve akademik başarı ile ilişkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Hackman, J. R. & Oldham, G. R. (1980). *Work Redesign*. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Işık, D.A. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Bireyler Yetiştirmede Görev ve Sorumlulukları. *International Journal Of Social Science*, 6(6), 585-601.
- Kandır, A. (2005). Erken çocukluk eğitiminde kaliteyi belirleyen ölçütler. In M. Sevinç (Ed.), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Morpa Kültür Yayınları.
- Karademir, Ç.A. (2013). *Öğretmen adaylarının sorgulama ve eleştirel düşünme becerilerinin öğretmen öz yeterlilik düzeyine etkisi*. (Doktora tezi). Adnan Menderes Üniversitesi.

- Karlıdağ, İ. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık kavramına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), 362-369.
- Karoğlu, H., & Ünüvar, P. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özellikleri ve sosyal beceri düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 231-254.
- Koçak, N., Pınarcık, Ö., & Ergin, B. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının bilişsel gelişim özellikleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Konya örneği). *Asya Öğretim Dergisi*, 3(1), 21-29.
- Konan, N., & Oğuz, V. (2016). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik öz yeterlilik inancı ile yaşam yönelimi algısı arasındaki ilişki. In E. Babaoğlu, E. Kırıl, & A. Çilek (Eds.), *Eğitime Dönüş* (pp. 276-284). EYUDER Yayınları.
- Koray, Ö. (2005). Altı düşünme şapkası ve nitelik sıralama tekniklerinin fen derslerinde uygulanmasına yönelik öğrenci görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 43, 379-400.
- Kotaman, H. (2008). Öz yeterlilik inancı ve öğrenme performansının geliştirilmesine ilişkin yazın taraması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 111-133.
- Kuru Turaşlı, N. (2009). Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı ve önemi. In G. Haktanır (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (pp. 1-24). Anı Yayıncılık.
- Litjens, I., & Taguma, M. (2010). *Revised literature overview for the 7th meeting of the network on early childhood education and care from OECD* (EDU/EDPC/ECEC(2010)3).
- MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195712275243-okuloncesi_egitimprogrami.pdf
- Meral Eskidemir S. & Tezel Şahin F. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(13),19.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1993). On dördüncü milli eğitim şurası. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Morris, D.B., & Usher, E.L. (2011). Developing Teaching Self-Efficacy in Research Institutions: a Study of Award-Winning Professors. *Contemporary Educational Psychology*, 36, 232-245.

- Mulholland, J., & Wallace, J. (2001). Teacher Induction and Elementary Science Teaching: Enhancing Self-Efficacy. *Teaching and Teacher Education*, 17(2), 243-261.
- Neihart, M. (1998). *Creativity, the arts, and madness*. Roeper Review, 21(1), 47-50.
- Oğurlu, Ü., & Yaman, Y. (2010). Üstün zekâlı/yetenekli çocuklar ve iletişim. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 213-223.
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem*. Epsilon Yayıncılık.
- Oktay, A.R., & Unutkan, Ö.P. (2003). İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması. In M. Sevinç (Ed.), *Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Morpa Kültür Yayınları.
- Oktay, A. (2010). Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretimin Çocuğun Yaşamındaki Yer Ve Önemi. *İlköğretime Hazırlık Ve İlköğretim Programları*. Edt.: Ayla Oktay. s:2-6 Ankara: Pegem Yayınları
- Oldham, G. R., & Cummings, A. (1996). Employee creativity: Personal and contextual factors at work. *Academy of Management Journal*, 39(3), 607-634
- Onur, D., & Zorlu, T. (2018). Tasarım eğitiminde duyuşal farkındalık ve yaratıcılık ilişkisi üzerine (1). *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 35(2), 89-118.
- Orakcı, Ş. (2022). Öğretmenlerin yaratıcılık ve idealistlik düzeyleri arasındaki ilişki: Bir yapısal eşitlik modellemesi. *TEBD*, 20(3), 828-842. <https://doi.org/10.37217/tebd.1119828>
- Orhon, G. (2003). *Yine yazı yazıyoruz: Okulda, işyerinde, evde kullanılabilecek yaratıcı yazı uygulamaları*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ömeroğlu, E., & Kandır, A. (2007). *Bilişsel gelişim*. Morpa Kültür Yayınları.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme*. Pegem A Yayıncılık.
- Özyürek, R. (2005). Informative Sources of Math-Related Self-Efficacy Expectations and Their Relationship with Math-Related Self-Efficacy, Interest, and Preference. *International Journal of Psychology*, 40(3), 145-156.
- Pekdoğan, S. (2017). Sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazırlık sürecinde okul öncesi eğitimden beklentileri. *Yaşadıkça Eğitim*, 31(2), 1-22.

- Phan, N.T.T., & Locke, T. (2015). Sources of Self-Efficacy of Vietnamese EFL Teachers: a Qualitative Study. *Teaching and Teacher Education*, 52, 73–82.
- Ramazan, O., & Demir, S. (2011). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 36–48 aylık çocukların bilişsel gelişim düzeyleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 83-98.
- Rawlinson, J.G. (1995). *Yaratıcı Düşünme ve Beyin Fırtınası*. Rota Yayınları.
- Sabır, E. (2014). *Okul öncesinde yaratıcı drama oyun destekli beslenme eğitimi*. Pales Yayıncılık.
- Sağlam, D., & Arslan, A. (2018). Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Öz yeterlilik İnancı Kaynaklarının Belirlenmesi. In 27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi (pp. 18-22). Antalya.
- Schunk, H.D. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26, 207-231.
- Smith-Donald, R., Raver, C.C., Hayes, T., & Richardson, B. (2007). Preliminary construct and concurrent validity of the preschool self-regulation assessment (PSRA) for field-based research. *Early Childhood Research Quarterly*, 22(2), 173-187.
- Sözbilir, F., & Yeşil, S. (2015). Kurumsal Yaratıcılık: Yaratıcılığı Etkileyen Faktörler Açısından Türkiye’de Bir Kamu Kurumunda Alan Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 33(4).
- Steen, B.F. (2011). *Promoting healthy transitions from preschool to kindergarten*. Young Children, 1(6), 90-95.
- Şahintürk, Ö. (2012). *Montessori yönteminin okul öncesi dönemde öğrencilerin yaratıcı düşüncelerine etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.
- Tagay, Ö., Baydan, Y., & Voltan Acar, N. (2010). Sosyal beceri programının (blocks) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 19-28.
- Tanrıbuyurdu, E.F., & Yıldız, T.G. (2014). Okul öncesi öz-düzenleme ölçeği (OÖDÖ): Türkiye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 317-328.
- Tierney, P., & Farmer, S.M. (2002). Creative self-efficacy: Its potential antecedents and relationship to creative performance. *Academy of Management Journal*, 45, 1137-1148.

- Totan, T. , İkiz, E. & Karaca, R. (2010). Duygusal öz-yeterlik ölçeğinin türkçeye uyarlanarak tek ve dört faktörlü yapısının psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* , (28) , 71-95 .
- Tuğrul, B.A. (1993). *Okul öncesi dönemde etkin öğretmen modeli*. In Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. Ya-Pa Yayınları.
- Turaşlı, N.K. (2012). Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı ve önemi. In G. Haktanır (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (pp. 1-23). Anı Yayıncılık.
- Uyanık, Ö. & Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitim Bilim*, 118-134.
- Üstünoğlu, Ü. (1984). Okul Öncesi Eğitim Döneminde Eğitim Kurumlarının Önemi ve Yararları. *Eskişehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Eylül Sayısı.
- Westerberg, H., & Klingberg, T. (2007). Changes in cortical activity after training of working memory- a single-subject analysis. *Physiology and Behavior*, 92(1-2), 186-192.
- Woodman, R. W., Sawyer, J. E., & Griffin, R. W. (1993). Toward a theory of organizational creativity. *Academy of management review*, 18(2), 293-321.
- Vatansever Bayraktar, H. & Çelik, O. (2021). Öğretmenlerin Öz Yeterlilikleri İle Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 3 (6) , 98-127.
- Yapıcı, M., & Ulu, F. (2010). First grade teachers' expectations from preschool teachers. *Journal of Theoretical Educational Science*, 3(1), 43-55.
- Yapıcı, M., & Ulu, F.B. (2010). İlköğretim 1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Öğretmenlerinden Beklentileri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(1), 43-55.
- Yazıcı, Z. (2002). Okulöncesi eğitiminin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.
- Yeloğlu, H.O. (2007). Örgüt, birey, grup bağlamında yenilik ve yaratıcılık tartışmaları. *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 133-152.
- Yenilmez, K., & Yolcu, B. (2007). Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 95-105.

- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(15), 3876-3915.
- Yıldırım, F., & İlhan, İ.Ö. (2010). Genel Öz yeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.
- Yılmaz, N. (1999). *Anaokulu öğretmenin rehber kitabı*. Ya-Pa Yayınları.
- Yurt, E. (2014). The Predictive Power of Self-Efficacy Sources for Mathematics Achievement. *Eğitim ve Bilim*, 39, 159-169.
- Yurter, Y. (2016). *İlkokul ve ortaokullarda okul iklimi ile örgütsel yaratıcılık arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi.
- Zembat, R., Önder, A., Tuğrul, B., Aral, N., & Gürkan, T. (2010). *Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri*. Anı Yayıncılık.

EKLER

EK 1: YARATICILIĞA TEŞVİK EDİCİ ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI İNDEKSİ (Yödİndeksi)

YARATICILIĞA TEŞVİK EDİCİ ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI İNDEKSİ (YÖDİndeksi)

Farklı öğretmenlerin farklı stilleri vardır. Onlar, öğrencilerin fikirlerini ve öğrenme problemlerini de farklı şekillerde ele alırlar. O zaman sizin stiliniz nedir? Lütfen aşağıda yer alan davranışların her birini dikkatli bir şekilde okuyup, davranışların altında verilmiş olan seçeneklerden size uygun gelen bir tanesini dereceleme ölçeğinin derecelerini dikkate alarak işaretleyiniz.

Her zaman 6 5 4 3 2 1 Hiçbir zaman

- Öğrencilerimi, kendi kendilerine öğrendiklerini bana göstermeleri için cesaretlendiririm.
6 5 4 3 2 1
- Sınıfımda, öğrencilerin fikirlerini ve görüşlerini paylaşabilme fırsatları her zaman vardır.
6 5 4 3 2 1
- Sınıfımda temel bilgilerin/becerilerin iyi öğrenilmesi vurgulanır.
6 5 4 3 2 1
- Öğrencilerimin bazı fikirleri olduğunda, kendi duruşumu ortaya koymadan önce, fikirlerinin daha ötesini keşfetmelerini sağlamaya çalışırım.
6 5 4 3 2 1
- Sınıfımda öğrencilerimin fikirlerini, o fikirler üzerinde düşünmelerini cesaretlendirmek için irdelerim.
6 5 4 3 2 1
- Öğrencilerimden, yapmış oldukları çalışmaları benim kontrol edip doğrulamamı beklemek yerine kendi kendilerine kontrol etmelerini beklerim.
6 5 4 3 2 1
- Öğrencilerimin önerilerini dikkate alırım ki onları ciddiye aldığımı bilsinler.
6 5 4 3 2 1
- Öğrencilerimi, benden öğrenmiş olduklarını farklı durumlarda denemeleri için cesaretlendiririm.
6 5 4 3 2 1

6 5 4 3 2 1

9. Öğrencilerimden hayal kırıklığına uğrayanlar duygusal destek almak için bana gelebilirler.

6 5 4 3 2 1

10. Öğrencilerime temel bilgileri öğretirim ve daha fazlasını kendi kendilerine bulabilmeleri için onları özgür bırakırım.

6 5 4 3 2 1

11. Sınıfımdaki öğrenciler grup çalışması yapabilmek için düzenli olarak fırsat bulurlar.

6 5 4 3 2 1

12. Temel bilgi ve becerilere sahip olmanın önemini vurgularım.

6 5 4 3 2 1

13. Öğrencilerim bir şeyler önerdiklerinde, onlara önerileri hakkında daha ileri seviye düşünebilmeleri için sorular sorarım.

6 5 4 3 2 1

14. Öğrencilerimi, sordukları sorular konu/ders ile ilgisiz gibi görünse bile özgürce sorular sormaya cesaretlendiririm.

6 5 4 3 2 1

15. Öğrencilerime, onların güçlü ve zayıf yönlerini sınıf arkadaşları ile paylaşabilmeleri için olanak sağlarım.

6 5 4 3 2 1

16. Öğrencilerim soru sormak istedikleri zaman onları dikkatlice dinlerim.

6 5 4 3 2 1

17. Öğrencilerim öğrendiklerini farklı durumlara transfer ettiklerinde onları takdir ederim.

6 5 4 3 2 1

18. Herhangi bir durumla baş edemeyen öğrencilerime destek olurum ve böylelikle de onlar kendilerine olan güvenlerini tekrar kazanmış olurlar.

6 5 4 3 2 1

19. Öğrencilerimin kendi kendilerine keşfetmelerini sağlamak için onlara sorular yöneltirim.

6 5 4 3 2 1

20. Sınıfımdaki öğrenciler fikirleri ve önerileri ile derse katkıda bulunmaları için cesaretlendirilirler.

6 5 4 3 2 1

21. Öğrencilerim, onlardan temel bilgi ve becerileri iyi öğrenmelerini beklediğimi bilirler.

6 5 4 3 2 1

22. Öğrencilerimin fikirleri hakkında, fikirlerine katılsam da katılmasam da, anlık görüşler belirtmekten kaçınırım.

6 5 4 3 2 1

23. Öğrencilerimi, bazı fikirlerin işe yaramayacağı durumlarda bile farklı yönlerde düşünmeleri için cesaretlendiririm.

6 5 4 3 2 1

24. Öğrencilerim, kendi çalışmalarını ben kontrol etmeden önce kontrol etmelerini beklediğimi bilirler.

6 5 4 3 2 1

25. Öğrencilerim, onların önerilerini hafife almayacağımı bilirler.

6 5 4 3 2 1

26. Öğrencilerim sınıfta öğrendikleri ile farklı şeyler yapmaları için cesaretlendirilirler.

6 5 4 3 2 1

27. Öğrencilerime kendi hatalarından dersler çıkarabilmeleri için yardım ederim.

6 5 4 3 2 1

28. Öğrencilerime temel olanı öğretir ve sonrasında da onları bireysel öğrenmeler için serbest bırakırım.

6 5 4 3 2 1

29. Öğrencilerimi sınıfta soru sormaları ve önerilerde bulunmaları için cesaretlendiririm.

6 5 4 3 2 1

30. Bir konudan diğer bir konuya hızlı geçişler yapmak benim için sınıftaki öncelikli işlerden biri değildir.

6 5 4 3 2 1

31. Öğrencilerimin fikirleri hakkında ancak o fikirler tamamen olgunlaştıktan sonra yorumlar yaparım.

6 5 4 3 2 1

32. Öğrencilerimin farklı şekillerde düşünmek için zaman harcamalarını olumlu karşılarım.

6 5 4 3 2 1

6 5 4 3 2 1

33. Sınıfımda öğrencilerim, doğru veya yanlış olsalar da kendi kendilerini yargılamak için fırsat bulurlar.

6 5 4 3 2 1

34. Öğrencilerimin önerilerini pratik ya da faydalı olmasalar bile dinlerim.

6 5 4 3 2 1

35. Öğrencilerim, onlara gösterdiklerimden uzaklaştıklarında ve kendi fikirlerine başvurduklarında bu durumu hoş karşılarım.

6 5 4 3 2 1

36. Öğrenme sürecinin bir parçası olarak herhangi bir engellenme ile karşılaşan öğrencilerimi, bu durumu aşmaları için cesaretlendiririm.

6 5 4 3 2 1

37. Öğrencilerime, cevaplarını kendi kendilerine bulsunlar diye açık uçlu sorular sorarım.

6 5 4 3 2 1

38. Sınıfımdaki öğrencilerin gruplar halinde ortak çalışmaları beklenir.

6 5 4 3 2 1

39. Öğrencilerimin temel bilgileri iyi öğrendiklerinden emin olmak, müfredat programı tamamlamaktan daha önemlidir.

6 5 4 3 2 1

40. Öğrencilerimi, fazla zaman alsa da, farklı şeyleri farklı şekillerde yapmaları için cesaretlendiririm.

6 5 4 3 2 1

41. Öğrencilerimin, onlara yapmaları söylenenlerden uzaklaşabilmelerine müsaade ederim.

6 5 4 3 2 1

42. Öğrencilerime, kendi yaptıkları çalışmaları teslim etmeden önce birbirlerine gösterebilmeleri için izin veririm.

6 5 4 3 2 1

43. Öğrencilerim kulağa aptalca gelen sorular sorduklarında bile onları dinlerim.

6 5 4 3 2 1

44. Öğrencilerim, ders içerisinde onlara öğrettiklerimin ötesine gitmekte serbesttirler.

6 5 4 3 2 1

6 5 4 3 2 1

45. Başarısız olan öğrencilerimi, diğer olası çözümleri bulabilmeleri için cesaretlendiririm.

6 5 4 3 2 1

ACIKLAMALAR

ALTÖLÇEKLERE GÖRE MADDELERİN DAĞILIMI

Alt Ölçek	Madde	Alt Ölçek	Madde
Bağımsızlık	1	Değerlendirme	6
	10		15
	19		24
	28		33
	37		42
Entegrasyon	2	Sorgulama	7
	11		16
	20		25
	29		34
	38		43
Motivasyon	3	Fırsatlar	8
	12		17
	21		26
	30		35
	39		44
Yargılama	4	Hayal Kırıklığı	9
	13		18
	22		27
	31		36
	40		45
Esneklik	5		
	14		
	23		
	32		
	41		

Ölçekten alınabilecek en yüksek puan: 270 ve en düşük puan: 45'tir.

EK 2: YARATICILIK ÖZYETERLİLİK ÖLÇEĞİ

Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği

Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği (YÖÖ), özgün hali İngilizce olan Creative Self-Efficacy Scale'in (Tierney & Farmer, 2002) Türkçe uyarlamasıdır. YÖÖ, çalışanların işlerinde yaratıcı olma yeteneğine olan inançlarını ölçmektedir. Beşli Likert türündeki ölçek üç öğeden oluşmaktadır. Yanıtlar; “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğinden “Tamamen Katılıyorum” seçeneğine doğru 1 ile 5 arasında puanlanır. YÖÖ üzerinde telif hakkı bulunmaktadır. Dolayısıyla, yazarın izni olmadan hiçbir biçim ya da ortamda yayımlanamaz ya da paylaşılamaz. Araştırmacılar, özgün ölçeğin ve işbu uyarlamanın aşağıda verilen bibliyografik göndermelerine yayımlayacakları metnin kaynakçasında yer vermeleri ve metnin içinde bu ikikaynağa göndermede bulunmaları koşuluyla YÖÖ'yü araştırmalarında kullanabilirler. Bibliyografik göndermelerle ilgili olarak yayıncı kuruluşun başka bir biçim kuralı yoksa biçimolarak APA'nın son sürümü kullanılmalıdır. YÖÖ'yü araştırmalarında kullanan araştırmacılar, yayımlayacakları metnin veri toplama araçlarını betimledikleri bölümlerinde ölçeğin 2. öğesi olan “Sorunları yaratıcı bir biçimde çözme yeteneğime güveniyorum” ifadesine yer verebilirler. Diğer öğelere metin içinde yer veremezler.

Özgün İngilizce Ölçek (Creative Self-Efficacy Scale, CSES):

Tierney, P., & Farmer, S. M. (2002). Creative self-efficacy: Its potential antecedents and relationship to creative performance. *Academy of Management Journal*, 45(6), 1137-1148. <https://doi.org/10.5465/3069429>

Uyarlanmış Türkçe Ölçek (Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği, YÖÖ):

Atabek, O. (2020). Adaptation of Creative Self-Efficacy Scale into Turkish language. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 12(2), 84–97. <https://doi.org/10.18844/wjet.v12i2.4639>

Öğeler

1. Özgün fikirler üretmekte iyi olduğumu düşünüyorum.
2. Sorunları yaratıcı bir biçimde çözme yeteneğime güveniyorum.
3. Başkalarının fikirlerini daha da geliştirmekte yetenekliyimdir.

Yanıt Seçenekleri

1. Kesinlikle Katılmıyorum
2. Katılmıyorum
3. Kararsızım
4. Katılıyorum
5. Tamamen Katılıyorum

EK 3: ÖLÇEK İZİNLERİ

ölçek izin Gelen Kutusu

ayşin sümbül
Alic: ben

3 Kas 2022 20:09

Merhaba Oğuzhan hocam. Ben Ayşin Sümbül. Gazipaşa/Antalya'da bir köy okulunda okul öncesi öğretmeniyim. Aynı zamanda Akdeniz Üniversite'sinde yüksek lisans yapıyorum. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Özyeterlilikleri ve Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışları ile ilgili bir tez yazmak istiyorum. Tezimde izniniz olursa geliştirdiğiniz "Yaratıcılık Özyeterlilik Ölçeği" nizi kullanmak istiyorum. Şimdiden teşekkür ederim.

Oğuzhan ATABEK
Alic: ben

4 Kas 2022 23:03

Ayşin Hanım merhaba,

Yaratıcılık Özyeterliliği Ölçeği'ne ilgi duymanızdan dolayı çok mutlu oldum. Ölçeği araştırmalarınızda kullanabilirsiniz.

Ölçeği ekte bulabilirsiniz. Umarım yararlı olur. Araştırmanın yürütülmesi, bulguların çözümlenmesi ve sonuçların rapor edilmesi sürecinde yardımcı olabileceğim bir durum olursa elimden geleni de yaparım. Size araştırmalarınızda kolaylıklar ve başarılar diliyorum.

Saygılar,

Oğuzhan Atabek, Ph.D.

İbrahim Akar
Alic: ben

7 Kas 2022 21:30

Ayşin Hanım,

Paylaştığınız bilgiler ile YÖDİndeğine olan ilginiz ve tez çalışmanızda kullanmayı tercih ettiğiniz için teşekkür ederim. İndeksi ve alt ölçekler ile puanlamaya ilişkin bilgileri ekte gönderiyorum. Başarılar dilerim.

ayşin sümbül
7 Kas 2022 Pzt, 16:49 tarihinde şunu yazdı:

İbrahim AKAR, Dr.
Kastamonu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

İbrahim AKAR, Ph.D.
Kastamonu University
College of Education

EK 4: MEB İZNİ

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-20-66194546
Konu : Araştırma Uygulama İzni
Ayşin SÜMBÜL

19.12.2022

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitimi Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ayşin SÜMBÜL'ün, Doç. Dr. Sabahat BURAK danışmanlığında yürüttüğü "Okulöncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Öz Yeterlilikleri ve Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışları" isimli araştırmasını, İlimiz okulöncesi öğretmenlerine yönelik uygulama isteği ile ilgili Akdeniz Üniversitesinin 08/12/2022 tarih ve 521785 sayılı yazısı Müdürlüğümüz Ar-Ge Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş olup;

Adı geçen ilgi Genelge kapsamında 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde olmak üzere, İlimiz Konyaaltı İlçesi okulöncesi öğretmenlerine yönelik araştırmasını, Okul Müdürlüklerinin sorumluluğunda Eğitim Öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 25/08/2020 tarih ve 24911 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Fatma Zeynep ŞERAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
Emre ÇALIŞKAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. No 59 07030 Muratpaşa / Antalya

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (242) 238 60 00

E-Posta: basariizleme07@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: ilbap07.meb.gov.tr

Bilgi için: Galip SUSAM

Unvan : Teknisyen

Faks: 2422386001

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 1173-ff94-317d-a869-416c kodu ile teyit edilebilir.

EK 5: ETİK KURUL ARAŞTIRMA İZNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 22.11.2022-510170

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 21.11.2022
TOPLANTI SAYISI 20
KARAR SAYISI 437

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Sabahat BURAK**'ın danışmanlığını, **Ayşin SÜMBÜL**'ün araştırmacılığını üstlendiği, "*Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Özyeterlilikleri ve Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışları*" konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucaya ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Sibel MEHTER AYKIN

Üye
Prof. Dr.
Ebru İÇİGEN

Üye
Prof. Dr.
Nurşen ADAK

Üye
Prof. Dr.
Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM
(Raporlu)

Üye
Prof. Dr.
Taner KORKUT

Üye
Prof. Dr.
Gökhan AKYÜZ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Ayşin Sümbül

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi:

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İş Deneyimi:

Beldibi ilköğretim Okulu

Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu

Ramazan Hatice Savaş Özel Eğitim Merkezi İlkokulu

15 Temmuz Şehitler Anaokulu

Vilayetler Hizmet Birliği Anaokulu

Yakacık Mehmet Oğuz Galadran İlkokulu

İletişim:

Eposta Adresi:

Tarih: 21.07.2023

İNTİHAL RAPORU

Ayşin Sümbül Yüksek Lisans tezi

ORJİNALLİK RAPORU

% 11	%	% 11	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

- 1** TAŞDAN, Murat. "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik Algıları", Kaligrafi Yayıncılık, 2015. %3
Yayın
- 2** KOCABAŞ, Ayfer and SELÇİOĞLU, Ebru. "İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarda Müzik Dersinin Gerçekleşme Düzeyi ve Öğrencilerin Beklentilerine İlişkin Görüşleri", Pamukkale Üniversitesi, 2006. %3
Yayın
- 3** YAVUZ KONOKMAN, Gamze and YOKUŞ, Gürol. "EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME KATILIM DÜZEYLERİNE İLİŞKİN ALGILARI", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016. %2
Yayın
- 4** AKAR, İbrahim. "Yaratıcılığa teşvik edici öğretmen davranışları indeksinin (yödeksi) türkçeye uyarlanması", Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2014. %1
Yayın

EK 6: BİLDİRİM SAYFASI

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Y Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir. Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Y Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

21.07.2023

Ayşin SÜMBÜL